

KOPANIČIARSKY REGIÓN -MIESTNA AKČNÁ SKUPINA
M.R.ŠTEFÁNKA 560/4, 907 01 MYJAVA

**INTEGROVANÁ STRATÉGIA ROZVOJA ÚZEMIA
„KOPANIČIARSKY REGIÓN – MIESTNA AKČNÁ SKUPINA“**

Myjava

15.12.2008

KOPANIČIARSKY REGIÓN -MIESTNA AKČNÁ SKUPINA
M.R.ŠTEFÁNKA 560/4, 907 01 MYJAVA

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
KR-21/2008/Om

Vybavuje/Linka
Omasta/034-690 7212

Myjava
5.12.2008

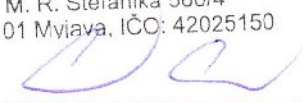
Vec:

Uznesenie č. 17/2008

Členská schôdza občianskeho združenia *Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina* dňa 5.12.2008 schválila dokument *Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“*

Počet prítomných členov:	28
Za uvedené uznesenie hlasovalo:	28
Proti uvedenému uzneseniu hlasovalo:	0
Zdržalo sa:	0

KOPANIČIARSKY REGIÓN
miestna akčná skupina
OZ Kopaničiarsky región
M. R. Štefánika 560/4
907 01 Myjava, IČO: 42025150

Mgr. Anna Abramovičová
predseda Združenia

OBSAH

KAPITOLA 1: KONEČNÝ PRIJÍMATEĽ (OPRÁVNENÝ ŽIADATEĽ).....	4
1.1 Identifikácia konečného prijímateľa (oprávneného žiadateľa).....	4
1.2 Základné údaje o území.....	5
1.3 Budovanie partnerstva.....	5
1.3.1 Vznik, história a skúsenosti.....	5
 ANALYTICKÁ ČASŤ	
KAPITOLA 2: PREHĽAD ZDROJOV ÚZEMIA.....	7
2.1 Všeobecný popis územia a analýza súčasného stavu.....	7
2.2 Popis prírodných zdrojov.....	11
2.3 Popis demografickej situácie.....	21
2.4 Popis spoločenských, inštitucionálnych, kultúrnych a historických zdrojov.....	34
2.5 Popis materiálnych zdrojov.....	44
2.6 Popis ekonomických zdrojov.....	62
KAPITOLA 3: ANALÝZY.....	76
3.1 SWOT analýza.....	76
3.2 Problémová analýza a stanovenie rozvojových priorít.....	79
 NÁVRHOVÁ ČASŤ	
KAPITOLA 4: ZOSTAVENIE STRATEGICKÉHO RÁMCA.....	80
4.1 Integrovaná stratégia rozvoja územia (strategické plánovanie).....	80
4.1.1 Vízia, strategický cieľ, strategické priority a špecifické ciele.....	81
4.2 Akčný plán vo väzbe na os 4 Leader.....	88
4.3 Finančný plán.....	90
4.4 Monitorovací a hodnotiaci rámec.....	93
 IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ	
KAPITOLA 5: IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC PRI IMPLMENTÁCIÍ INTEGROVANEJ STRATÉGIÍ ROZVOJA ÚZEMIA.....	98
5.1 Organizačná štruktúra a zdroje.....	98
5.1.1 Organizačná štruktúra a zabezpečenie činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS).....	98
5.2 Zdroje verejno-súkromného partnerstva (MAS).....	102
5.2.1 Ľudské zdroje.....	102
5.2.2 Materiálne zdroje.....	102
5.2.3 Finančné zdroje.....	102
5.3 Príjem projektov.....	103
5.4 Výber ŽoNFP (projektov).....	105
5.5 Kontrola činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS).....	110
5.6 Zapojenie žien, mladých ľudí, poľnohospodárov a marginalizovaných skupín obyvateľstva.....	114
KAPITOLA 6: SÚLAD INTEGROVANEJ STRATÉGIE ROZVOJA ÚZEMIA S OSTATNÝMI RELEVANTNÝMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTMI EURÓPSKEHO, NÁRODNÉHO, REGIONÁLNEHO A MIESTNEHO VÝZNAMU.....	115

KAPITOLA 1: KONEČNÝ PRIJÍMATEĽ (OPRÁVNENÝ ŽIADATEĽ)

1.1 Identifikácia konečného prijímateľa (oprávneného žiadateľa)

Celý názov konečného prijímateľa (oprávneného žiadateľa): Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina

Sídlo: M.R. Štefánika 560/4, 907 01, Myjava

Registrovaný v zmysle zákona SR č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov dňa: 6.11.2007

IČO: 42025150

DIČ: 2022474399

Adresa banky: Všeobecná úverová banka a.s., Mlynské nivy 1, 829 90, Bratislava 25

Číslo účtu: 2379438558/0200

IBAN: SK1102000000002379438558

SWIFT: SUBASKBX

Verzia a dátum Usmernenia pre administráciu osi 4 Leader v zmysle ktorom bola vypracovaná Integrovaná stratégia rozvoja územia: Verzia 1.1. – 10.04.2008 - aktualizované Dodatkom č.1 k Usmerneniu pre administráciu osi 4 Leader zo dňa 20.10.2008

Verzia/číslo dodatku a dátum Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v zmysle ktorej bola vypracovaná Integrovaná stratégia rozvoja územia: Verzia č. 1 platná od 01. 02. 2008 upravená:

Oznámením PPA č. 01 zo dňa 15. apríla 2008

Oznámením PPA č. 02 zo dňa 18. apríla 2008

Oznámením PPA č. 06 zo dňa 17. júna 2008

Oznámením PPA č. 07 zo dňa 25. júna 2008

Oznámením PPA č. 10 zo dňa 12. augusta 2008

Oznámením PPA č. 20 zo dňa 28. októbra 2008

Oznámením PPA č. 21 zo dňa 28. novembra 2008

Štatutárny zástupca	Meno a priezvisko	Mgr. Anna Abramovičová
	Adresa trvalého bydliska	Košariská 78, 906 15, Košariská
	Adresa pre doručovanie (ak sa líši od trvalého bydliska)	
	Email kontakt	kosariska@stonline.sk
	Telefón	034 / 624 23 78
	Fax	034 / 624 23 78
	Mobil	0905 334 994

1.2 Základné údaje o území

Počet obyvateľov	43 285
Rozloha	461,56 km ²
Hustota obyvateľstva	94 obyv./ km ²
Počet obcí	23
Z toho mestá (vymenovať)	Brezová pod Bradlom, Myjava, Stará Turá
Počet obyvateľov najväčšej obce	12 729
Administratívne zaradenie – okres/y	Myjava, Nové Mesto nad Váhom
Administratívne zaradenie – kraj/e	Trenčiansky
Počet obcí zaradených do pólov rastu	8
Počet obcí nezaradených do pólov rastu	15
% obyvateľstva na území žiadateľa žijúceho vo vidieckych obciach na úrovni okresu	55 %
Poznámka: Pri žiadateľovi pokrývajúcim územie 2 a viac okresov sa berie do úvahy údaj za okres s najväčšou rozlohou územia verejno-súkromného partnerstva (MAS).	

1.3 Budovanie partnerstva

1.3.1 Vznik, história a skúsenosti

Postupnosť krokov vedúcich k vytvoreniu verejno-súkromného partnerstva s dôrazom na preukázanie vyváženosti výberu územia a zostavenie verejno-súkromného partnerstva z geografického, sektorového, inštitucionálneho, sociálneho a ekonomického hľadiska

Podporou pri riešení spoločných zámerov bolo založenie Združenia miest a obcí Myjavského regiónu a Združenia miest a obcí Kopaničiarskeho regiónu Veľká Javorina – Bradlo a Mikroregiónu pod Bradlom. Členmi týchto združení sú mestá a obce a tieto v prvom rade riešili problémy na komunálnej úrovni. Jedným z prvých spoločných zámerov bolo zabezpečovanie projektu odkanalizovania regiónu.

Na území Kopaničiarskeho regiónu boli zriadené Spoločné obecné úradovne zabezpečujúce činnosti, ktorých náplňou bola podpora v oblasti regionálneho rozvoja. Poverení pracovníci postupne zabezpečovali danú činnosť na celom území Kopaničiarskeho regiónu, organizovali spoločné stretnutia, pracovali na spoločných zámeroch, ktoré sa postupne riešili aj na jednotlivých obciach na verejných zhromaždeniach.

Keďže obce chceli riešiť rozvoj územia v rôznych oblastiach koncepčne k tomu potrebovali poznať názory podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií, občanov. Išlo najmä o rozvoj občianskeho života, skvalitňovania podmienok pre život obyvateľov regiónu, ochrana životného prostredia, ochrana duchovných hodnôt a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania a služieb, rozvoj technickej a dopravnej infraštruktúry, rozvoj turizmu a cestovného ruchu, propagácia a prezentácia regiónu ale i ďalšie oblasti rozvoja celého Kopaničiarskeho regiónu.

Preto bolo potrebné, aby došlo k založeniu novej spoločnej organizácie. Vzniklo občianske združenie Kopaničiarsky región - miestna akčná skupina.

Združenie pokrýva totožné územie celého regiónu ako Združenia miest a obcí Kopaničiarskeho regiónu Veľká Javorina - Bradlo s tým rozdielom, že je rozšírené o nových

členov z rôznych oblastí sociálneho života, tretieho – neziskového sektora, podnikateľskej sféry, súkromne hospodáriacich roľníkov ako i jednotlivých aktívnych občanov regiónu.

Proces tvorby verejno-súkromného partnerstva (ankety, dotazníky, informačné kampane, iné spoločenské aktivity), vrátane popisu účasti občanov v procese

Združenie obcí Kopaničiarskeho regiónu Veľká Javorina – Bradlo združuje 23 miest a obcí a rieši problematiku regiónu na jednotlivých stretnutiach. V Kopaničiarskom regióne bol uskutočnený prieskum formou dotazníkov, ktoré boli zasielané do domácností tak, aby zloženie obyvateľov zodpovedalo zloženiu z hľadiska zamestnanosti, vzdelaniu, pohlaviu, veku. Pri tomto prieskume sa zistilo, že ľudia mali záujem, aby sa v ich obciach zlepšili služby, sociálne služby, vytvoril priestor pre voľnočasové aktivity, zlepšila komunikácia zo zástupcami obce.

Jedným z najväznejších problémov Kopaničiarskeho regiónu bol pasívny prístup občanov k rozvojovým aktivitám v obci a regióne ako takom, čo napokon aj vyplnilo aj z výsledkov dotazníkového prieskumu, kde si to občania sami uznali. Samospráve tak chýbali od občanov vychádzajúce rozvojové impulzy a podpora zameraná na riešenie strategických, dlhodobých úloh. Výsledkom bolo chýbajúce inštitucionálne zázemie regionálneho rozvoja. Preto sa z iniciatívy starostov obcí, aktívnych občanov, podnikateľských subjektov a tretieho sektora rozhodlo, že dôjde k založeniu Združenia s väčším počtom záujmových skupín tak, aby sa vytvorilo prostredie, podporujúce trvalo udržateľný hospodársky a kultúrno – spoločenský rast tunajšieho vidieka, ktoré bude atraktívnym nielen pre návštevníkov, ako aj pre obyvateľov samotných, ale tiež aj pre potenciálnych investorov najmä z oblasti cestovného ruchu.

Pomer zastúpenia jednotlivých sektorov (verejný, súkromný a občiansky) v členskej základni a rozloženie členskej základne v území verejno-súkromného partnerstva (MAS)

V súčasnosti má Združenie 50 členov, kde 23 členov je z verejného sektora (obce) a zvyšných 27 členov patrí pod súkromný (12) a občiansky sektor (15) - fyzické a právnické osoby, neziskové organizácie, občianske združenia a pod. Percentuálne zastúpenie je nasledovné: verejný sektor 46 %, súkromný sektor 24 % a občiansky 30 %. Členská základňa Združenia je zastúpená rovnomerne v rámci celého regiónu. Či už je to zastúpenie všetkých 23 obcí ako členov Združenia, alebo aj súkromného, občianskeho a neziskového sektora, kde majú podnikatelia, neziskový sektor a fyzické osoby zastúpenie v 17 obciach. V obciach, kde toto zastúpenie nie je, budú v krátkom čase prijatí členovia, aby bolo pokrytie základne úplné z hľadiska priestorového rozmiestnenia, aj čo sa týka neverejného sektora. Konkrétny zoznam členov Združenia je uvedený v prílohe č. 6.

Prehľad o uskutočnených podujatiach a stretnutiach je v prílohe č.7.

ANALYTICKÁ ČASŤ

KAPITOLA 2: PREHLAD ZDROJOV ÚZEMIA

2.1 Všeobecný popis územia a analýza súčasného stavu

Výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia verejno-súkromného partnerstva (MAS)

Územie Združenia (ďalej Kopaničiarsky región) sa nachádza v západnej časti Slovenska a je prihraničným regiónom s Českou republikou. Na západe región susedí s okresom Senica, na juhu s okresom Trnava a Piešťany, na východe s obcami okresu Nové Mesto nad Váhom a na severe s Českou republikou.

Kopaničiarsky región je situovaný v pohorí Bielych a Malých Karpát a tiež o niečo nižšej Myjavskej pahorkatiny, čím poskytuje obyvateľom, ale aj návštevníkom regiónu príjemné a tiché prostredie pre bývanie a iné aktivity. Rozmanitosť všetkých zložiek prírody, spätá so špecifickým rázom kopaničiarskej krajiny, dodáva Kopaničiarskemu regiónu neopakovateľný charakter, ktorý môže byť dobrých východiskom pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu v regióne a aktivít súvisiacich s agroturistikou. Tiché a odľahlé kopanice, vyhľadávané najmä obyvateľstvom túžiacim po pokoji a neúhonnosti, disponujú zdravým prírodným prostredím. To je značnou výhodou, vzhľadom na blízke väčšie mestá (Senica, Nové Mesto nad Váhom) a s ním spojený priemysel, ktorých kvalita životného prostredia je nižšia.

Hoci ide o územie v najzápadnejšej časti Trenčianskeho samosprávneho kraja, jeho poloha je vzhľadom na najbližšie rozvojové osi Slovenska (Považie, Záhorie,...) mierne okrajová. Táto sa prejavuje najmä v dopravnej dostupnosti (či už časovej, alebo aj vzdialenostnej) vidieckych obcí, a zvlášť odľahlejších kopaníc, ktorá je na hlavné dopravné osi SR, nízka. Istou nevýhodou (ale aj výhodou, ako to bolo spomínané vyššie) je aj fyzicko-geografická poloha, pretože veľká väčšina územia sa nachádza v rámci Myjavskej pahorkatiny, resp. Bielych a Malých Karpát, kde prevláda pahorkatinný, až vrchovinový ráz územia spojený s horšou dostupnosťou územia. Navyše severná, štátna hranica územia pôsobila dlhé roky po vzniku samostatnej SR ako bariéra. Iba malá časť územia – juhovýchod, ktorá sa nachádza už v Považskom Podolí, má lepšiu polohu a teda aj dostupnosť – blízkosť európsky významného multimodálneho koridoru V.a .

Prepojenie územia na širšie rozvojové súvislosti národného alebo regionálneho charakteru (investičné zámery väčšieho rozsahu, ktoré sa realizujú, prípadne sa plánujú v území a v jeho okolí a ako ovplyvnia implementáciu integrovanej stratégie, resp. ako na ne reaguje stratégia)

V samotnom regióne, ktorý po regresii strojárskemu priemyslu v regióne v polovici 90-tych rokov minulého storočia, mal veľké ekonomické problémy, vrátane vysokej miery nezamestnanosti, sa v súčasnosti situácia v ekonomickej oblasti zlepšila, aj vďaka vybudovaniu Priemyselného parku Myjava – Javorinská, ktorého základný kameň bol položený v roku 2006. Tento park predstavuje najväčšiu investíciu v regióne a je definovaný ako park celoštátneho významu).

K 30.9.2008 mali spustenú prevádzku v tomto parku zatiaľ iba 2 firmy so 157 zamestnancami. Avšak zazmluvnených je ešte ďalších 6 firiem a do roku 2010 by v ňom malo pracovať 1000 obyvateľov. V tesnej blízkosti regiónu sa nachádza aj Priemyselný park Senica, do ktorého dochádzajú obyvatelia regiónu za prácou. Menšie vplyvy na územie

predmetného regiónu majú aj Priemyselný park v Skalici a priemyselná zóna v Novom Meste nad Váhom.

Ďalšie pripravované investičné zámery sa predpokladajú najmä v mestách Brezová pod Bradlom a Stará Turá, ale aj v obciach Vrbovce, Krajné, Rudník. Keďže pôjde o investície do priemyslu, nebudú tieto investície mať priamo vplyv na samotnú implementáciu integrovanej stratégie, ale z hľadiska dlhodobějších efektov určite pozitívne ovplyvnia dopady na úrovni strategického cieľa ISRÚ.

Doterajší rozvoj hlavne zo zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. EU fondov, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov

Od začiatku 3.tisícročia zaznamenáva región postupný rozvoj v rôznych oblastiach. Napomohli k tomu aj predvstupové fondy z EÚ akými sú PHARE, SAPARD a ISPA, vďaka ktorým sa niektorým obciam regiónu podarilo zlepšiť situáciu v sociálnej, ekonomickej, poľnohospodárskej, či inštitucionálnej oblasti. V regióne, či už ako celok (Veľká Javorina-Bradlo, z ktorého Združenie vzniklo), ale aj samostané obce, alebo združenia obcí, majú bohaté skúsenosti aj z čerpania financií zo štrukturálnych fondov EÚ, z Európskeho sociálneho fondu (ESF), Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) a Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a garančného fondu (EAGGF). Od vstupu Slovenska do EÚ sa z týchto fondov v regióne preinvestovalo asi 1,5 mld. SK. Bohaté skúsenosti má najmä mesto Myjava, ktoré pomocou fondov z EÚ dbá nielen na rozvoj samotného mesta, ale aj jeho vidieckej časti a kopaníc. Problém s nedostatkom bytovej výstavby riešili obce, ktoré nemohli žiadať o financie z EÚ najmä cez Štátny fond rozvoja bývania, vďaka ktorému vyrástlo nielen v mestách, ale aj na vidieku niekoľko bytových jednotiek, najmä pre mladé rodiny. Počas existencie Združenia získalo naše Združenie grant od súkromnej nadácie Ekopolis na vybudovanie cyklotrasy vo výške 176 000 Sk. vďaka ktorej by sa malo napomôcť k rozvoju cestovného ruchu v regióne. Vybudovanie tejto cyklotrasy je spojené s jej vytýčením v teréne, označovaním, doplnením cykloturistickej infraštruktúry, akými sú odpočívadlá, informačné tabule a pod. a samozrejme s jej propagáciou a zaregistrovaním.

Zvláštnosti daného územia a jeho komparatívne výhody oproti ostatným územiam

Región, na ktorom sa Združenia nachádza, je typickým regiónom s rozptýleným osídlením, ktorému sa v tunajšom kraji hovorí kopanice. Príval obyvateľstva do regiónu v 16. storočí, najmä z južného Slovenska bol taký veľký, že ho pôda v bezprostrednom okolí majerov už nestačila uživiť. To podnietilo zakladanie kopaníc. Okrem toho, pôdu ležiacu neďaleko dediny, zemepáni už neprideliovali roľníkom, ale ju zaberali pre svoje majere. Ak chcel roľník získať pôdu, musel ju hľadať v dovtedy nedotknutej pôde v odľahlých miestach. V tomto období vznikali i nové dediny (vidiecke obce) ako napr. Turá Lúka, Myjava, Vrbovce, Bukovec, Brezová pod Bradlom a ďalšie. Toto typické osídlenie sa zachovalo dodnes či už na Myjavskej pahorkatine, alebo aj vo vyšších polohách Bielych Karpát.

K typickému rázu kopaničiarskej krajiny patrí aj jeho špecifickosť v ľudovej architektúre, tradíciách, vrátane folklóru, nárečí, miestnej gastronómie a pod. Typické kopaničiarske usadlosti možno nájsť ešte aj dnes a to v pomerne hojnom počte. Okrem samotného domu, ku ktorému patrila aj pitvor, komora, boli súčasťou stavby aj maštale a chlievy. Pre pôvodnú architektúru v okolí Myjavy až po Nové Mesto nad Váhom sú charakteristické poschodové domy zo surových tehál s obilnými komorami na výške, kde sa horné podlažie využívalo ako skladovací priestor. Často bol povrch hlinených stien upravený drsnou pieskovo-vápennou omietkou sivého sfarbenia, kombinovanou s hladkými bielymi pásmi lemujúcimi po celom obvode okná, vchody a obvodové steny. Takéto domy sa zachovali najmä na kopaniciach. Okrem týchto budov tvorí gazdovskú usadlosť aj stodola a dvor, ktorý je využívaný tak pre domáce zvieratá, ako aj pre poľnohospodárske stroje a pod. Domy mali slamenú strechu, ktorú neskôr nahradili škridle z pálenej hliny.

Kopaničiarsky región je typický aj svojím nárečím. Základ tvorí myjavské nárečie špecifické svojou tvrdosťou a používaním niektorých slov, pre iné regióny netypických. Kopaničiarske nárečie je síce západoslovenské, no má aj výrazné stredoslovenské prvky, ktoré sa na samej Brezovej uplatňujú vo väčšom rozsahu – napríklad dvojhlásky ia, ie (ié), iu, uo (uó). Stredoslovenskými prvkami sa brezovské nárečie blíži najmä k severnejšej časti trenčianskych nárečí. V severozápadnej časti regiónu prevláda zase Vrbovčianske nárečie typické už niektorými prvkami zo záhoráckeho nárečia, ktoré ho vzhľadom na jeho polohu a otvorenosť smerom ku Záhoriu (Sobotište, Senica) ovplyvňovalo.

Ľudové tradície a folklór má v regióne bohatú históriu. V regióne domáci obyvatelia nosili typický ľudový odev (kroj), známy ako myjavský. Ten je možné aj dnes vidieť u niektorých starších obyvateľov alebo počas niektorej z miestnych slávností. Najznámejším je Medzinárodný folklórny festival Myjava, ktorý už má dlhoročnú tradíciu a je prehliadkou nielen miestneho ľudového umenia. Myjavský kraj je známy vďaka svojej farebnej triedzlosti a jemnosti vo výzdobe. Základom sú farby biela, čierna, modrá a zelená. Okolité obce majú podobné kroje, ktoré sa odlišujú len niektorými detailmi.

Napriek tomu, že územie Združenia bolo osídľované najmä od 16. storočia, disponuje bohatou históriou, počas ktorej sa tu udiali prelomové udalosti slovenskej histórie a narodili sa tu a pôsobili známe slovenské osobnosti. V polovici 19. storočia tu v Myjave zasadala prvý krát Slovenská národná rada, ako najvyššia ustanovizeň slovenského národa. V Košariskách sa narodila najvýznamnejšia osobnosť moderných slovenských dejín – Dr. Gen. Milan Rastislav Štefánik, spoluzakladateľ ČSR. Okrem neho sa tu narodili aj významné osobnosti modernej politiky a diplomacie, brezovský rodáci Dr. Štefan Osuský, či JUDr. Ján Papánek, alebo aj svetoznámi vedci – Dr. Jozef Ľudovít Holuby a ďalší.

Región je špecifický aj svojou typickou gastronómiou spojenou predovšetkým v tradícií pestovania ovocia. Či už ide o slivkové jedlá, ako slivkové gule, koblihy, či varenie slivkového lekváru, alebo napr. omastený chlieb s cibuľou, zelovníky, alebo špeciality zo zabíjačiek ošípaných, ktorej tradície sú to hlboko zakorenené aj v dnešnom čase. K celosvetovo známym patrí kopaničiarska slivovica, ktorej tajomstvo výroby tu prechádza z generácie na generáciu.

Poloha, ktorá v minulosti zohrávala negatívnu, aj pozitívnu úlohu, začína v ostatnom čase nadobúdať pozitívnu rolu pri smerovaní regiónu. Práve jeho lokalizácia voči dôležitým oblastiam v priemyselnej ale aj dopravnej sfére (Považie, Záhorie, Morava, Rakúsko, Bratislava, trojuholník Trnava-Galanta-Senec) bude výhodou tohto regiónu pre možnosť väčšieho prílevu investícií voči ostatným, aj susedným regiónom.

Stupeň vidieckosti územia

Kopaničiarsky región je typickým príkladom vidieckeho územia na Slovensku. Aj keď sa v rámci regiónu nachádzajú tri mestá – Myjava, Stará Turá a Brezová pod Bradlom, ide o mestá malej, resp. menšej veľkosti. Aj tieto mestá majú časti obce, ktoré majú typický vidiecky (dokonca kopaničiarsky) charakter a tvoria tak značnú rozlohu ich katastra. Z celkového počtu 43 285 obyvateľov regiónu žije v mestách až 28 067 (64,84 %) a na vidieku teda 35,16 %. No ak chceme skúmať vidieckosť územia exaktnejšie, mali by sme pri rozmiestnení obyvateľstva v rámci katastrov jednotlivých obcí pracovať so základnými sídelnými jednotkami (ZSJ). Ak budeme teda počítat' jednotlivé kopanice (podľa ZSJ) ako súčasť vidieka, aj napriek tomu, že sa nachádzajú v rámci katastra miest v regióne, tak dostaneme k roku 2001 údaj 42,5 %.

Hustota zaľudnenia v celom regióne dosahuje hodnotu 94 obyv./km², čo je zhruba o 16 obyv./km² menej ako celoslovenský priemer. Tá je však v rámci regiónu značne diferencovaná. Najvyššiu hustotu zaľudnenia dosahujú samozrejme mestá (spolu 200 obyv./km²), naopak vo vidieckych obciach je hustota zaľudnenia iba 47 obyv./km².

Administratívno-správna príslušnosť územia

Združenie sa územne nachádza v juhozápadnej časti Trenčianskeho samosprávneho kraja na hranici s Českou republikou a je vymedzený katastrami všetkých 17 obcí okresu Myjava a vzhľadom na úzku prepojenosť, či už hospodársku, alebo kultúrnu a historickú, aj katastrami 6 obcí okresu Nové Mesto nad Váhom, ležiacich na hranici spomínaných dvoch okresov.

Pri určení základnej územno-štatistickej jednotky pre sledovanie vybraných ukazovateľov sociálno-ekonomického rozvoja regiónov sa vychádza z územno-správneho členenia Slovenskej republiky a dohody medzi EUROSTAT-om (Štatistickým úradom Európskej únie) a ŠÚ SR (Štatistickým úradom Slovenskej republiky). Na základe toho je územná systemizácia Kopaničiarskeho regiónu podľa "La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques" (NUTS) vymedzená nasledovne:

NUTS 1: Slovenská republika

NUTS 2: Západné Slovensko

NUTS 3: Trenčiansky samosprávny kraj

NUTS 4: Okres Myjava a čiastočne okres Nové Mesto nad Váhom

NUTS 5: všetkých 23 obcí na území regiónu

Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti verejno-súkromného partnerstva (Združenia) a oboznámením sa s Integrovanou stratégiou rozvoja územia je uvedený v Prílohe č. 2.

2.2 Popis prírodných zdrojov

Všeobecný opis charakteru krajiny

Väčšina územia Združenia sa nachádza na území Myjavskej pahorkatiny, ktorá tvorí akúsi zníženinu medzi Bielymi a Malými Karpátmi. Jej medzihorský charakter je ešte zvýraznený susedstvom s nižšími geomorfologickými celkami Záhorskej nížiny na západe a Považského Podolia na východe. Povrch územia je teda mierne zvlnený, iba vo vyšších polohách Bielych a Malých Karpát a v Bradlovom pásme má charakter vrchovín, až hornatín. Nadmorská výška územia sa pohybuje v rozmedzí 199 (vyústenie potoka Jablonka z regiónu vo Višňovom) – 970 m n.m. (najvyšší vrch Bielych Karpát – Veľká Javorina v obci Lubina). Väčšina územia sa však nachádza v rozmedzí 250-550 m n.m., kde sa aj sústreďujú takmer všetky sídla. Nadmorská výška v jednotlivých sídlach sa pohybuje od 211 m n.m. v juhovýchodnej časti regiónu vo Višňovom až po 561 m n.m. v severnej časti regiónu na kopanici Poľana v obci Brestovec.

Oblasť Myjavskej pahorkatiny a príľahlej časti Bielych a Malých Karpát, ktoré sa nachádzajú na území Kopaničiarskeho regiónu, sa vyznačujú pestrým geologickým zložením a komplikovanými štruktúrnymi pomermi, na ktorej stavbe sa podieľa geologická štruktúra vonkajšieho flyšu, štruktúra centrálnokarpatského flyšu a gosauskej kriedy, kde hlavné horniny tvoria najmä pieskovce a ílovce, ale aj zlepenice. Štruktúra bradlového pásma, ktorá je najkomplikovanejšia geologická štruktúra Západných Karpát a prechádza v pruhu širokom 200 - 7 000 m naprieč celou Myjavskou pahorkatinou. Je zložená z odolných vápencov (vrchný trias – stredná krieda) – tvoriacich vlastné bradlá – a zo stredne až málo odolných zlepenčovo-flyšovo-slienitých súvrství bradlového obalu (vrchná krieda). Štruktúra neogénnych sedimentárnych hornín sa zúčastňuje na stavbe západnej časti Myjavskej pahorkatiny na juh od Brančských bradiel, a na východe regiónu na styku s Považským podolím. Štruktúra mezozoických sedimentárnych hornín, ktoré sú zastúpené súvrstviami chočskej jednotky, patriacej do jadrových pohorí, kde je jadro zložené najmä z granitu, granodioritu, ruly a svorov, kým na povrch vystupujú najmä vápence, dolomity a bridlice.

Územie myjavskej pahorkatiny, tak ako aj príľahlých pohorí bolo v časoch pred zásahom človeka do prírody pokryté lesmi. Tento stav sa začal meniť postupným osídľovaním územia. Najväčší zlom znamenalo obdobie začatia kopaničiarskej kolonizácie na území v 16. storočí, kedy nastalo klčovanie a vypaľovanie lesov s cieľom získať úrodnú pôdu.

Rastlinstvo v regióne je oproti pôvodnému činnosťou človeka veľmi pozmenené. Značne sú narušené najmä lesné porasty, z ktorých sa na mnohých častiach územia zachovali len malé skupiny stromov. Tvorí ich však väčšinou ihličnaté, sekundárne vysadené lesy, za účelom rýchleho zisku dreva, ako stavebného materiálu. Odlesnené plochy boli premenené na poľnohospodárske pozemky a využívajú sa najmä ako orná pôda na pestovanie poľnohospodárskych plodín, ako lúky a pasienky na chov hospodárskych zvierat a ako ovocné sady.

Z prírodných podmienok má práve živočíšstvo najväčšiu väzbu na rastlinstvo, poskytujúce obživu, úkryt i bydlisko. Podľa prostredia môžeme v študovanom území rozlíšiť živočíšne spoločenstvá lesov, polí a lúk, intravilánov, vôd a ich brehov.

V živočíšnom spoločenstve lesov sú nápadné najmä veľké cicavce ako jeleň lesný, srnec hôrny, daniel škvrnitý, sviňa divá, liška obyčajná, veverička obyčajná, kuna hôrna a ďalšie. Z vtáctva sú zástupcami d'ateľ veľký a prostredný, pinka, kukučka, holub plúžik a iné. Na vlhších miestach možno nájsť salamandru škvrnitú, ropuchu obyčajnú a skokana

hnedého. Hôrky, remízy a im podobné formy sú veľmi časté na Myjavskej pahorkatine. Tento biotop s prevahou listnatých drevín je útočiskom mnohých druhov vtáctva. Sú to niektoré dravce ako myšiak hôrny, sokol lastovičiar a sovy ako sova obyčajná a kuvik obyčajný. Je tu aj veľa druhov živiach sa semenami tráv a hmyzom: bažant obyčajný, sýkorka veľká a belasá, vrabec poľný. Spoločenstvo polí, lúk a pasienkov je plošne najrozšírenejším na Myjavskej pahorkatine, a teda aj na sledovanom území. Z cicavcov sú charakteristické hlodavce, akými sú: hraboš poľný, syseľ obyčajný, zajac poľný. Z vtákov sú typické: prepelica poľná, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný a ďalšie. Zvláštny biotyp predstavujú vodné toky a nádrže, zamokrené časti lúk a okolité zvyšky lužných lesíkov a krov. Z rýb žijú v potokoch najmä pstruhy, vo vodných nádržiach najmä kapor a lieň. V čistých tokoch nájdeme raka riečneho a niekoľko druhov prevažne plevelných rýb: jalec hlavatý a tmavý, plž obyčajný a belička obyčajná. Okraje vodných plôch a močiare pútajú na seba obojživelníkov ako napr.: skokan zelený, mlok obyčajný, kunka obyčajná. Z vtákov tu nájdeme kačicu divú, bociana bieleho, rybára obyčajného a iné. Ľudské obydliá, hospodárske budovy, dvory a záhrady viažu na seba tiež určité živočíšne spoločenstvá. Z cicavcov sú bežnými myš domová, potkan obyčajný, z vtákov sa pri obydliach zdržuje vrabec domový, lastovička obyčajná, belorítka obyčajná, sýkorka veľká, škorec obyčajný atď.

Hlavným diferenciačným faktorom, ktorý ovplyvňuje charakter počasia Kopaničiarskeho regiónu je reliéf, a to predovšetkým svojou vertikálnou členitosťou. Čo sa týka klimatogeografického hľadiska tak do regiónu zasahujú všetky tri klimatické oblasti. Najväčšiu plochu zaberá mierne teplá klimatická oblasť. Priemerná ročná teplota sa pohybuje v regióne od 5°C na severovýchode do 8,5°C na západe a východe. V stanici Myjava bola priemerná ročná teplota (meraná za obdobie r.1961-1990) 8,3°C. Najväčšia časť regiónu spadá do intervalu od 7°C do 8°C. Priemerná teplota vzduchu v januári sa pohybuje vo väčšine územia regiónu v rozmedzí od -3°C do -4°C, v júli v rozmedzí od 16°C do 18°C. Nižšie položené časti Myjavskej pahorkatiny vykazujú okolo 295 dní s teplotami nad 0°C, z čoho vyplýva aj dĺžka možného života bylinnej vegetácie a poľnohospodárskej činnosti. Najvyššie miesta Bielych Karpát majú okolo 100 dní s teplotami pod 0°C. Počet letných dní sa pohybuje na väčšine územia v intervale od 35 do 50. Priemerný ročný úhrn zrážok je dôležitý ukazovateľ, ktorý nám okrem iného vplýva aj na poľnohospodárstvo. V regióne sa pohybuje priemer okolo hodnoty 680 mm. Veľká časť územia regiónu patrí do intervalu 600-800 mm/rok. Ostatná časť regiónu patrí do intervalu, kde padne priemerne 800-1000 mm zrážok ročne – severovýchod.

Západnú časť územia regiónu odvodňuje rieka Myjava s jej prítokmi (Cengelka, Brestovský potok, Svacenický járok, Smíchov), ktorá sa vlieva do Moravy. Toky vo východnej časti sa vlievajú do rieky Jablonka (s prítokmi Rudník, Kostolník) ktorá patrí do povodia rieky Váh. Ďalšie toky v území sú napr. Teplica a Chvojnica v severozápadnej časti regiónu, Vrzavka a Javorina v severovýchodnej časti a Brezovský potok v južnej časti. Významnú úlohu zohrávajú umelo vybudované vodné nádrže Dubník I (objem – 657 000 m³), Dubník II (1 110 000 m³) a Stará Myjava (58 720 m³), ale aj ďalšie.

Región je pomerne chudobný na kvalitné vodné zdroje. Podmienené to je najmä paleogénym flyšom, kde nepriepustné vrstvy ílovcov zabraňujú hlbšiemu vsiakavaniu vody do podlažia a tým aj bohatším podzemným zdrojom vody. Najvýznamnejšie vodné zdroje sú Cetuna s výdatnosťou 40 l/s, Fajnory 19,5 l/s a Hološov Mlyn 5-25 l/s.

Z pôdných typov sa v Kopaničiarskom regióne nachádzajú:

- Kambizeme: vyskytujú sa na severe územia, v Bielych Karpatoch, na odlesnených ale aj neodlesnených územiach Myjavskej pahorkatiny (kambizem modálna a nasýtená), v Žalostinskej vrchovine, tam, kde sa nachádzajú aj lúky a pasienky, menej lesy (kambizem pseudoglejová nasýtená).
- Luvizeme: nachádzajú sa prevažne v nižších častiach regiónu, na hladko modelovanom povrchu s pahorkatinným reliéfom a v širšom okolí najväčších riek (luvizem modálna, kultizemná a pseudoglejová).
- Rendziny: vyskytujú sa v miestach bradlového pásma, teda sa tiahnu celým regiónom juhovýchodne od Myjavy. Sprievodnými pôdami sú litozeme modálne karbonátové, lokálne rendziny sutinové.
- Pararendziny: nachádzajú sa na zvetralinách pieskovcovo-slieňovcových hornín najmä v centrálnej a severnej časti Myjavskej pahorkatiny.
- Fluvizeme: vytvorili sa v dnách dolín a na aluviálnych náplavoch riek

V Kopaničiarskom regióne sa nachádzajú štyri pôdne druhy. Sú nimi piesčito-hlinitá pôda, hlinitá, ílovito-hlinitá a ílovitá pôda. Jednoznačne najrozšírenejším pôdnym druhom je hlinitý druh pôdy. Vyskytuje sa na väčšine územia regiónu. Vyvinula sa na sprašiach a sprašových hlinách piesčitých vápencoch i vápnitých pieskovcoch. V poradí druhým najrozšírenejším druhom sú ílovito-hlinité pôdy, ktoré sa obvykle vyskytujú na vápencoch, dolomitoch, slieňoch a flyšových bridliciach. Tretím najrozšírenejším pôdnym druhom je piesčito-hlinitá pôda, ktorá sa vyvinula v oblastiach pieskovcov a zlepcov, neobsahujúcich vápnitý tmel'. Najmenšie zastúpenie má ílovitý druh pôd, vyskytujúci sa na slieňoch a bridliciach.

Súčasná situácia v environmentálnych ukazovateľoch – kvalita vody, vzduchu a pôdy environmentálne záťaž

Kopaničiarsky región patrí po hydrologickej stránke do povodí rieky Váh a Morava. Všetky vodné toky, ako náhle sa z pramennej časti toku dostávajú do urbanizovaného územia, najmä priemyselne využívaného, začínajú v prevažnej časti sledovaných ukazovateľov vykazovať výrazné zhoršenie kvality. Ide najmä o rieku Myjava a Brezovský potok, ktoré sa podľa triedy kvality (STN 757221) zaraďujú do IV. – V. kategórie, teda silne, až veľmi silne znečistené toky. Toto ich zaradenie za ostatné roky striedavo patrí raz do IV. a raz do V. kategórie. Ostatné vodné toky sú tiež pomerne silno znečistené (Teplica – nad Senicou - V. kategória, Jablonka, Kamečnica a Trstie III. kategória). Najvýznamnejším zdrojom znečistenia je mesto Myjava, ktoré zhoršuje kvalitu vody vo všetkých ukazovateľoch. Hlavnými znečisťujúcimi látkami sú N-NO₂, NEL, sírany, ťažké kovy (Zn, Ni), bakteriologická kontaminácia. Najväčšími znečisťovateľmi vodných tokov sú hlavne priemyselné podniky v mestách regiónu, ale aj fyzické osoby, najmä na kopaničiach, keďže tam nedisponujú kanalizáciou. Na výslednú akosť vodných tokov má vplyv aj poľnohospodárska výroba používaním chemických látok (najmä hnojivá, pesticídy a insekticídy), avšak tieto sa používajú čoraz menej.

Kvalita podzemných vôd v pohoriach je vhodná na pitie aj bez predbežných úprav, avšak v náplavoch rieky Myjavy a niektorých ďalších vodných tokov má variabilné vlastnosti a treba ich na použitie ako pitnej vody, často krát upravovať. Poľnohospodárske subjekty skôr vplývajú na znečistenie podzemných vôd, kde dochádza k priesaku znečisťujúcich látok (dusíkaté hnojivá) do podložia a následne tak vplývajú na kvalitu vody, ktorá slúži najmä obyvateľom kopaníc ako pitná voda, keďže využívajú najmä vlastné studne. Podobný vplyv

má aj živočíšna výroba, kde výkaly hospodárskych zvierat, chovaných na lúkach a pasienkoch, obsahujú tiež nitráty, ktoré nepriaznivo pôsobia na kvalitu vody v studniach.

V ostatných desaťročiach prišlo k výraznému zhoršeniu kvality ovzdušia, najmä v dôsledku rastu výroby a spotreby energie, rastu ťažby surovín, zvýšenou priemyselnou a poľnohospodárskou výrobou, či dopravou. Tento stav sa však postupne mení k lepšiemu, najmä vďaka prísnejším emisným kritériám.

V Kopaničiarskom regióne sa k 30.6.2003 nachádzalo 146 stredných zdrojov a 2 veľké zdroje znečistenia ovzdušia. Môžeme tu vyčleniť tieto oblasti so znečistením ovzduším:

- oblasti s relatívne silným znečistením ovzdušia – okolia miest Myjava, Brezová pod Bradlom, Stará Turá,
- oblasti so stredne silným znečistením ovzdušia – širšie okolie väčších sídiel,
- oblasti so slabým znečistením ovzdušia – okolie vidieckych sídiel.

V rámci Trenčianskeho kraja patrí firma Slovarm, a.s., sídliaca v meste Myjava, medzi päť najväčších znečisťovateľov ovzdušia z hľadiska znečistenia ovzdušia ťažkými kovmi (Správa o stave znečisťovania ovzdušia v Trenčianskom kraji v roku 2005).

Región patrí k regiónom s podpriemernou produkciou emisií v rámci Slovenskej republiky. K zníženiu emisií v ovzduší prispela aj plynofikácia obcí a priemyselných podnikov.

Znečistenie pôdy v regióne je pomerne nízke. Pôda je na niektorých miestach kontaminovaná kadmom, olovom, ortuťou a chrómom, avšak hodnoty nepresahujú povolené hygienické limity. Tieto znečistenia pochádzajú najmä z podnikov, ktoré sa zaoberajú kovovýrobou a opracovaním kovových výrobkov (hlavne Myjava, Brezová pod Bradlom).

V Kopaničiarskom regióne sú prevádzkované tieto skládky odpadov (zdroj: <http://www.my.ouzp.sk/odpady.html>, 2008):

1. skládka komunálneho odpadu v lokalite Pod Bradlom, prevádzkovateľ TS Brezová pod Bradlom, kapacita skládky 17 355 m³, druh ukladaného odpadu - komunálne odpady,
2. skládka kalov v lokalite Valkech jarek, prevádzkovateľ ENERGOBLOK a. s. Brezová pod Bradlom, kapacita 4000 m³, druh ukladaného odpadu - galvanické kaly – súčasnosti ju vlastní predal Mestu Brezová, ktoré oznámilo prevádzkovateľa skládky Technické služby Brezová pod Bradlom s cieľom využívania na zneškodňovanie inertného odpadu po splnení zákonných požiadaviek,
3. skládka odpadov v lokalite Doliny - prevádzkovateľ Kopaničiarska odpadová spoločnosť s. r. o. Kostolné 390, celková kapacita skládky 1. etapy sa zvýšila z 289,959,6 m³ na 319 502,6 m³ realizáciou výstavby 3. kazety, druh ukladaného odpadu - všetky odpady kategórie O s výnimkou odpadov tekutých, výbušných odpadov, biologicky rozložiteľných odpadov. K 1. 1. 2008 je voľná kapacita 98 661,7 m³,
4. Skládka inertných odpadov v lokalite Dieliky, prevádzkovateľ TS Brezová pod Bradlom, kapacita skládky 17 355 m³, druh ukladaného odpadu - inertné odpady.

Využitie územia a pôdneho fondu

Kopaničiarsky región je značne odlesneným územím, najmä v jeho centrálnej a západnej časti, kde je využitie zeme orientované viac na poľnohospodárske účely – najmä ako orná

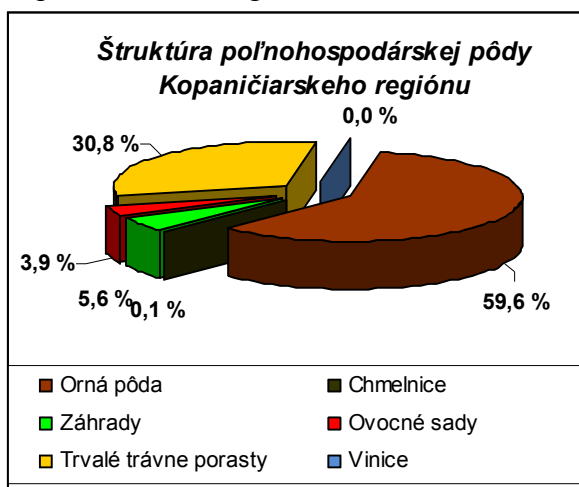
pôda. Stupeň poľnohospodárskeho využitia sa pohybuje na úrovni 56,1 %, čo je o vyše 6 % viac ako celoslovenský priemer. Dá sa teda konštatovať, že tento región je priemerne poľnohospodársky využívaný vzhľadom na slovenské pomery. Po poľnohospodárskej pôde nasledujú lesy, ktoré zaberajú takmer 35 % rozlohy z územia, avšak z celkovej nepoľnohospodárskej pôdy tvoria až vyše 79 % (graf 2.2.2). Celkovú štruktúru pôdneho fondu v regióne vyjadruje tabuľka 2.2.1.

Tabuľka 2.2.1 Štruktúra pôdneho fondu Kopaničiarskeho regiónu v roku 2006

Pôdny fond	Rozloha (ha)	Rozloha (%)
Poľnohospodárska pôda:		
- Orná pôda	15 643,36	33,5
- Vinice	3,17	0,06
- Chmeľnice	27,32	0,0
- Záhrady	1 475,03	3,2
- Ovocné sady	1 011,37	2,2
- TTP	8 069,88	17,3
Spolu poľnohospodárska pôda	26 230,14	56,1
Nepoľnohospodárska pôda:		
- Lesné pozemky	16 294,28	34,9
- Vodné plochy	373,82	0,8
- Zastavané plochy	2 634,10	5,7
- Ostatné plochy	1 186,92	2,5
Spolu nepoľnohospodárska pôda	20 489,12	43,9
Celkom pôda	46 719,26	100,0

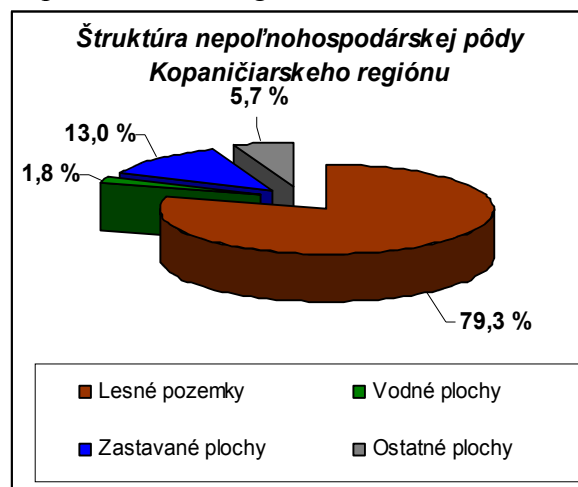
Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa Trenčín, 2007

Graf 2.2.1:
Štruktúra poľnohospodárskej pôdy
Kopaničiarskeho regiónu v roku 2006

Zdroj:
Štatistický úrad SR, Krajská správa Trenčín, 2007

Graf 2.2.2:
Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy
Kopaničiarskeho regiónu v roku 2006

Zdroj:
Štatistický úrad SR, Krajská správa Trenčín, 2007

Poľnohospodárska pôda v regióne je do najväčšej miery využívaná ako orná pôda – až 59,6 %. Z celkovej výmery územia zaberá orná pôda 33,5 %. V rámci štruktúry poľnohospodárskej pôdy trvalé trávne porasty pokrývajú 30,8 %. Nasledujú záhrady – 5,6 % a ovocné sady – 3,9 %. Chmeľnice a vinice sa v regióne takmer nevyskytujú. Štruktúru poľnohospodárskej pôdy v regióne znázorňuje graf č.2.2.1.

Vnútorne je však región diferencovaný. Najvyšší stupeň poľnohospodárskeho využitia majú Rudník (80,1 %) a Vrbovce (75 %), kde je to dané najmä vhodnými klimatickými podmienkami a veľkosťami katastra. Najnižší stupeň vykazujú obce Stará Myjava (25,1 %) a Brezová pod Bradlom (30,7 %), kde zohrávajú úlohu lesy Bielych, resp. Malých Karpát. Najvyššie zastúpenie ornej pôdy obce Hrachovište a Kostolné, ktoré dosahujú takmer 80 % podiel z celkovej poľnohospodárskej pôdy. Najnižší podiel má obec Chvojnica – 35,9 %, ktorá má naopak, spolu s Vrbovcami najvyšší podiel trvalých trávnych porastov (55,2 %, resp. 55 %). Je to dané ich polohou a charakterom krajiny, kde je ráz krajiny s vrchovinovým charakterom, vhodný najmä na chov hospodárskych zvierat na lúkach a pasienkoch. (Zdroj: Štatistický úrad SR, 2008).

Využitie lesných a vodných zdrojov, využitie poľnohospodárskej pôdy

Z celkovej výmery regiónu 46 719 ha tvorí lesný pôdny fond 16 294 ha, t.j. zalesnenie územia je 34,9 %, čo predstavuje najmenšiu lesnatosť v Trenčianskom kraji. Oproti celoslovenskému priemeru 41 % je to nižší údaj o vyše 6 %. V rámci regiónu majú najvyšší podiel lesov z celkovej výmery obce Stará Myjava (70,4 %) a Brezová pod Bradlom (61,2 %), naopak najnižšie Rudník (11,7 %) a Kostolné (14,7 %).

Na výmere plochy porastnej lesmi tvorí zastúpenie ihličnatých drevín 26 % a listnatých 74 %. V lesoch sú z ihličnatých drevín zastúpené predovšetkým smrek obyčajný (*Picea abies*) a borovica lesná (*Pinus silvestris*), ojedinele smrekovec obyčajný (*Larix decidua*); z listnatých sú to hlavne buk lesný (*Fagus silvatica*), rôzne druhy dubu - letný, zimný (*Quercus robur*, *Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), v menšej miere javor mliečny (*Acer platanoides*) a poľný (*Acer campestre*).

Z plošného hľadiska prevládajú listnaté lesy s prevahou buka, v nižších polohách duba. V regióne sú prevažne hospodárske lesy, v menšej miere sú zastúpené aj ochranné lesy.

Z celkovej plochy lesov v regióne (16 294 ha) je 7 894 ha vo vlastníctve obcí, čo predstavuje 48,5 %. Zvyšných 8 400 ha, teda 51,5 % sú štátne lesy, spravované Lesmi SR š.p. odštepným závozom Šaštín a Trenčín.

Z hľadiska zaradenia do poľnohospodárskych výrobných typov patrí územie regiónu prevažne do subtypu zemiakársko-pšeničného, na severe patrí časť územia do zemiakársko-jačmenného subtypu a v západnej časti územia, v širšej nive rieky Myjavy do repársko-pšeničného subtypu. Menšiu plochu južne od mesta Myjava zaradíme k subtypu repársko-jačmennému. V regióne sa pestujú najmä obilniny, ktoré tu majú stáročnú tradíciu. Najviac pestovanou obilninou je pšenica, nasleduje jačmeň a raž. V ostatnom čase, kedy je dopyt po technických plodinách čoraz vyšší, sa ich podiel na obhospodarovanej ornej pôde neustále zvyšuje. Ide najmä o repku olejnú, ktorá má rozsiahle využitie, ale aj horčicu siatu, či slnečnicu.

V rámci Kopaničiarskeho regiónu je situovaných 13 poľovných revírov, z ktorých až 2 sa nachádzajú v katastrálnom území Brezovej pod Bradlom. Poľovnou zverou je v rámci týchto revírov najmä srnčia, diviacia, jelenia a danielia zver. Nachádza sa tu tiež 14 rybárskych revírov, z ktorých 6 spadá do MsO Senica, 7 do MO Stará Turá a 1 revír do MO

Nové Mesto nad Váhom. Všetky tieto revíry sú lovnými revírmí. Z nich má polovica charakter kaprových vôd a polovica lososových vôd pstruhových.

Výskyt a využitie nerastných surovín

Územie regiónu je z hľadiska výskytu nerastných surovín chudobné. V rámci Myjavskej pahorkatiny boli zistené len nerudné nerastné suroviny, ktoré sa ťažia vo viacerých menších ťažobniach a prevádzkach. Najrozšírenejšie sú stavebné tehliarske suroviny.

Ako stavebné suroviny sa používajú hlavne vápence bradlového pásma. Ťažia sa vo viacerých menších lomoch viazaných na menšie či väčšie bradlá. Ani na jednej z lokalít však nemožno rátať so získaním väčšieho množstva zásob. Ďalej sa ťažia štrky a piesky neogénu. Tieto sú prevažne karbonatické, zložené z valúnov triasových a jurských vápencov, menej z rôznych, hlavne však vrchnokriedových pieskovcov. Významné miesto medzi stavebnými surovinami Myjavskej pahorkatiny zaberajú pieskovce. Ťažia sa prevažne pieskovce magurského paleogénu, menej pieskovce kriedy a paleogénu brezovskej série pri Polianke.

Tehliarske suroviny majú relatívne najväčší význam z doteraz využívaných nerastných surovín. Ako tehliarska surovina sa používajú:

- ílovité bridlice a ílovce flyšového santonského súvrstvia,
- ílovce, vápnité ílovce až slieňovce paleogénu severného vývoja brezovskej série,
- spraše a sprašové hliny kvartéru.

Paleogén magurskej jednotky poskytoval vhodnú surovinu pre výrobu tehál v tehelni v Myjave (TOVA spol. s r.o.) ako sú ílovce, menej vhodné vápnité ílovce, prechádzajúce miestami do slieňov a spraš.

Ďalej sa v rámci Myjavskej pahorkatiny šošovkovito vyskytuje sádrovec, ktorý sa ťaží pri obci Rudník. Sádrovec sa nachádza vo vrstevnom komplexe svetlých a tmavých ílov a pieskovcov. Je väčšinou zreteľne vrstevnatý, vytvára lavice alebo vystupuje vo forme detritu. Mocnosť sádrovca však dosahuje len 1 m, a preto o tomto výskyte nemožno hovoriť ako o ložisku. Okrem spomínaných surovín boli neďaleko Jablonky a v kopanici U Štefov, zaevidované výskyty hnedého uhlia, ktoré v minulosti využívali miestny kováči.

Popis a vymedzenie chránených území a území NATURA 2000, ÚSES, územia spadajúce pod nitrátovú smernicu

V študovanom území sa nachádzajú 2 chránené krajinné oblasti, 12 prírodných pamiatok, 3 prírodné rezervácie a niekoľko chránených stromov.

Veľkoplošnými územiami s 2. stupňom ochrany sú CHKO Biele Karpaty a CHKO Malé Karpaty. Pomerne veľkú plochu zaberajú práve CHKO Biele Karpaty na severe regiónu, kde sa nachádza aj množstvo maloplošných chránených území, najmä prírodných pamiatok. Štatút CHKO bol Bielym a Bílym Karpatom priznaný nielen pre ich nenarušené prírodné prostredie, ale tiež pre hodnoty kultúrne, teda tradičnej rituálnej krajiny s pestrou paletou prírodných a poloprírodných biotopov. Takisto sociálna a kultúrna pestrosť odrážajúca sa v toľkej rozmanitosti folklórneho prejavu Slovensko-moravského pomedzia sa stala dôvodom pre vyhlásenie tohto CHKO. V komplexe bukového pásma prevládajú bučiny, bukové duby, na exponovaných svahoch a sutiach lipové a jaseňové javoriny. Významným fenoménom Bielych Karpát sú lúčne spoločenstvá s bohatým výskytom druhov z čeľade vstavačovitých a kostravovitých. Na viacerých súkromných poličkách rastú ohrozené druhy, ako kúkoľ poľný, iskerník roľný, čiernuška roľná a mnohé iné. Zo živočíchov sa tu vyskytuje

napríklad modlivka zelená, fúzač alpský, roháč obyčajný, jasoň červenooký, mlok veľký, bocian čierny, sokol rároh, výr skalný a iné.

CHKO Malé Karpaty majú druhovo pestré živočíšstvo. Bohato sú tu zastúpené rôzne druhy motýľov a mravcov. Z vtáctva tu možno spomenúť napríklad skaliara pestrého a skaliarika sivého. Sokol rároh má v Malých Karpatoch najhojnejší výskyt na Slovensku. Z ďalších druhov vtákov v oblasti hniezdia napr. bocian čierny, včelár obyčajný, hadiar krátkoprstý, výr skalný, myšiarka ušatá a lelek obyčajný.

Natura 2000

Z hľadiska sústavy chránených území členských krajín Európskej únie sa v regióne **navrhujú 3 územia osobitého významu, ktoré sú začlenené do Natury 2000**. Je to chránené vtáčie územie Malé Karpaty, ktoré zasahuje do katastra obce Brezová pod Bradlom a dve územia európskeho významu Brezovské Karpaty a Žalostiná, na severozápade regiónu. Územie Žalostiná je súčasťou flyšového masívu Žalostinej, s typickými zosuvnými prúdmi a jedinečnými vývermi a prameniskami. Je prevažne lúčneho charakteru, ale mozaikovite sa tu vyskytujú i lesy a ovocné sady. Cieľom ochrany je zachovanie bohatých orchideových lúk a penovcových pramenísk s výskytom viacerých chránených druhov, napr. plevnatec alpský, ľalia cibul'konosná, vstavač mužský. Súčasťou územia sú lúčne rezervácie Žalostiná, Bučkova jama, Štefanová. Druh kosienka karbincolistá sa tu vyskytuje na jedinom mieste na Slovensku.

K najviac ohrozeným nelesným spoločenstvám regiónu patria:

- vodné, močiarne a pramenné spoločenstvá
- vlhké lúky a pasienky
- xertermné trávinnno-bylinné biotopy
- mezofilné lúky

K najviac ohrozeným lesným spoločenstvám regiónu patria:

- podhorské lužné lesy vyvinuté na nivách tokov
- dubovo-cerové lesy
- lipovo-javorové lesy

Maloplošné chránené územia regiónu sú znázornené v tabuľke 2.2.2

Tabuľka 2.2.2: Chránené územia na území Kopaničiarskeho regiónu v roku 2008

Názov územia	Kataster obce	Rozloha (m ²)	Rok vyhl.	Stupeň ochrany
Prírodné pamiatky				
Borotová	Stará Turá	14 800	1988	4.
Bučkova jama	Vrbovce	409 100	1993	4.
Cetuna	Bzince pod Javorinou	2 869	1999	4.
Chvojnica	Chvojnica	316 515	1991	4.
Kožíkov vrch	Vrbovce	28 285	1990	4.
Malejov	Vrbovce	8 241	1990	4.
Pavúkov járok	Stará Turá	9 930	1984	4.
Rieka Myjava	Stará Myjava, Brestovec, Myjava	349 384	1997	5.
Šašnatá	Stará Turá	1 971	1984	4.
Šifflovci	Chvojnica	18 544	1994	4.
Štefanová	Chvojnica	54 759	1990	4.
Žalostinná	Vrbovce	21 199	1994	4.
Prírodné rezervácie				

Ševcova skala	Brezová pod Bradlom	163 400	2000	4.
Veľká Javorina	Lubina, Bzince pod Javorinou	829 800	1988	5.
Záhradská	Lubina	12 823	1984	4.

Zdroj: <http://uzemia.enviroportal.sk/>

Tabuľka 2.2.3: Chránené stromy na území Kopaničiarskeho regiónu v roku 2008

Názov chráneného stromu	Obec	Odborný názov	Obvod kmeňa (cm)	Výška stromu (m)	Vek stromu (rok)
Dub na Moravskej ceste	Myjava	Quercus robur L.	528	18	250
Myjavská lipa	Myjava	Tilia platyphyllos Scop.	576	28	250
Lipa pri Múzeu Prvej SNR	Myjava	Tilia cordata Mill.	315	16	150

Zdroj: <http://stromy.enviroportal.sk/>

Územný systém ekologickej stability

V rámci Kopaničiarskeho regiónu sa nachádzajú 2 nadregionálne biocentrá (Plešivec-Drapliak, Javorina), 10 regionálnych biocentier, 1 nadregionálny biokoridor (Ekotón Bielych Karpát a Nivy Moravy) a 8 regionálnych biokoridorov. Prehľad o jednotlivých prvkoch územného systému ekologickej stability prezentuje tabuľka 2.2.4.

Tabuľka 2.2.4: Prvky ÚSES v Kopaničiarskom regióne v roku 2008

Typ územia	Počet	Názov
Jadrové územie európskeho významu	2	Biele Karpaty, Malé Karpaty
Jadrové územie národného významu	1	Myjavská pahorkatina
Nadregionálne biocentrum	2	Plešivec-Drapliak, Javorina
Nadregionálny biokoridor	1	Ekotón Bielych Karpát a nivy Moravy
Regionálne biocentrum	10	Borotová, Máleník, Palčekový vrch, Uholníčky, Lipovec, Biely Vrch, Žalostiná, Kaštielska hora, Drviská, Štvorvršie pri Hradišti
Regionálny biokoridor	8	Vodné toky Jablonka, Rudník, Brezovský potok, Bystrina, rieka Myjava, Teplica, Chvojnica, Klanečnica

Zdroj: Územné plány obcí Kopaničiarskeho regiónu, 2008

<http://www.tsk.sk/buxus/docs/uzemneplanovanie/Vykreskrajinejstrukturyauzemnysystemekologickejstability.pdf>

V rámci Kopaničiarskeho regiónu v zmysle Nitrátovej direktívy sa nachádza 12 lokalít, do ktorých je zaradených 977 produkčných blokov kategórie A, ďalej 61 produkčných blokov do kategórie B, 3 do kategórie C a zvyšok do kategórie 0, kam patria produkčné bloky bez obmedzenia hospodárenia.

Tabuľka 2.2.5: Zaradenie lokalít do zraniteľných oblastí na území Kopaničiarskeho regiónu v roku 2008

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“

Obec	Lokalita	Počet produkčných blokov	Kategória
Brestovec	Turá Lúka	140	0
	Vrbovce	2	0
Brezová pod Bradlom	Brezová pod Bradlom	242	0
Bukovec	Brezová pod Bradlom	80	0
	Prietrž	18	0
	Turá Lúka	4	0
Bzince pod Javorinou	Bošáca	38	A
	Dolné Sfnie	147	A
		13	B
	Stará Turá	36	A
		1	B
	Veľká Javorina	35	A
Hrachovište	Krajné	66	0
Hrašné	Stará Turá	101	A
		3	B
Chvojnica	Chvojnica	48	0
	Sobotište	90	0
Jablonka	Brezová pod Bradlom	20	0
	Krajné	13	0
	Stará Turá	43	0
	Turá Lúka	39	0
Kostolné	Krajné	50	0
	Stará Turá	73	0
Košariská	Brezová pod Bradlom	75	0
	Krajné	45	0
Krajné	Krajné	307	0
	Stará Turá	8	0
Lubina	Dolné Sfnie	6	A
	Stará Turá	166	A
		7	B
	Veľká Javorina	60	A
Myjava	Brezová pod Bradlom	19	0
	Sobotište	1	0
	Turá Lúka	273	0
Podkylava	Krajné	127	0
Polianka	Brezová pod Bradlom	41	0
	Turá Lúka	23	0
Poriadie	Stará Turá	39	0
	Turá Lúka	36	0
Priepasné	Brezová pod Bradlom	129	0
	Krajné	2	0
Rudník	Stará Turá	93	0
	Turá Lúka	13	0
Stará Myjava	Stará Turá	1	0
	Turá Lúka	75	0
	Veľká Javorina	1	0
Stará Turá	Stará Turá	359	A
		31	B
		3	C
	Veľká Javorina	29	A
		6	B
Vaďovce	Krajné	16	0
	Stará Turá	60	0
Višňové	Čachtice	16	0
	Dolné Sfnie	2	0
	Krajné	11	0
	Stará Turá	4	0
Vrbovce	Chvojnica	49	0
	Sobotište	121	0
	Turá Lúka	106	0
	Vrbovce	52	0

Zdroj: <http://www.podnemapy.sk/portal/verejnost/nd/vyhľadavanie.aspx>, 2008

2.3 Popis demografickej situácie

Počet obyvateľov, populačné vývojové pyramídy

V Kopaničiarskom regióne k 31.12.2007 žilo 43 116 obyvateľov (rok 2006 – 43 285 obyv.). Od 90-tych rokov minulého storočia zaznamenávame v regióne postupný pokles počtu obyvateľstva. Proces úbytku obyvateľstva tu bol však už skôr, Najmä na kopaniciach je zaznamenaný jeho pokles postupne od 60-tych rokov 20.storočia. V mestách je to až od polovice 90-tych rokov. Za posledných 6 rokov poklesol počet obyvateľov v regióne zo 44 565 na 43 116, čo predstavuje úbytok obyvateľstva na úrovni 3,25 %. Tento pokles je v rámci regiónu priestorovo diferencovaný, resp. pokles je väčší v menších vidieckych obciach, naopak, pokles počtu obyvateľov v mestách je nižší, čo súvisí najmä s migračným pohybom do miest. Vývoj počtu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne je názornejšie zobrazený v tabuľke 2.3.1 a v grafe 2.3.1.

Tabuľka 2.3.1

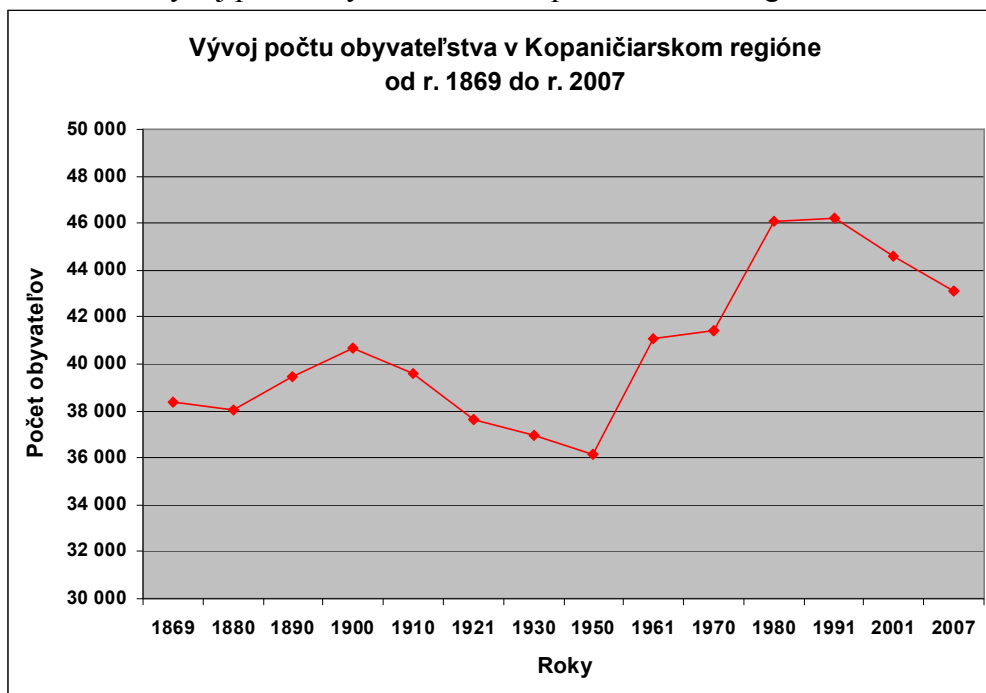
Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2007
Počet obyv.	38359	38051	39468	40672	39619	37632	36952	36178	41099	41437	46057	46212	44565	43116

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Pri pohľade na graf 2.3.1 môžeme registrovať základné zmeny vo vývoji obyvateľstva v regióne. Tempo rastu obyvateľstva na celom území sa spomalilo a už od roku 1991, kedy bol počet obyvateľov v Kopaničiarskom regióne 46 212, sledujeme pokles obyvateľstva až po súčasný stav 43 116 obyvateľov (k 31.12.2007).

Za ostatných 17 rokov zaznamenali najväčší pokles obyvateľstva obce Jablonka – 22,07 %, Polianka –18,78 % a Rudník –13,72 %. Najnižší pokles za toto obdobie zaznamenali mestá Brezová pod Bradlom –2,38 % a Myjava –3,73 %. Nárast, aj keď len veľmi mierny, zaznamenala obec Hrachovište (0,57 %). Celkovo Kopaničiarsky región stratil za toto obdobie 6,04 % obyvateľstva.

Graf 2.3.1: Vývoj počtu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne od r. 1869 do r. 2007

Zdroj: ŠÚ SR, 2008

Štruktúra populácie územia podľa produktivity a ekonomickej aktivity

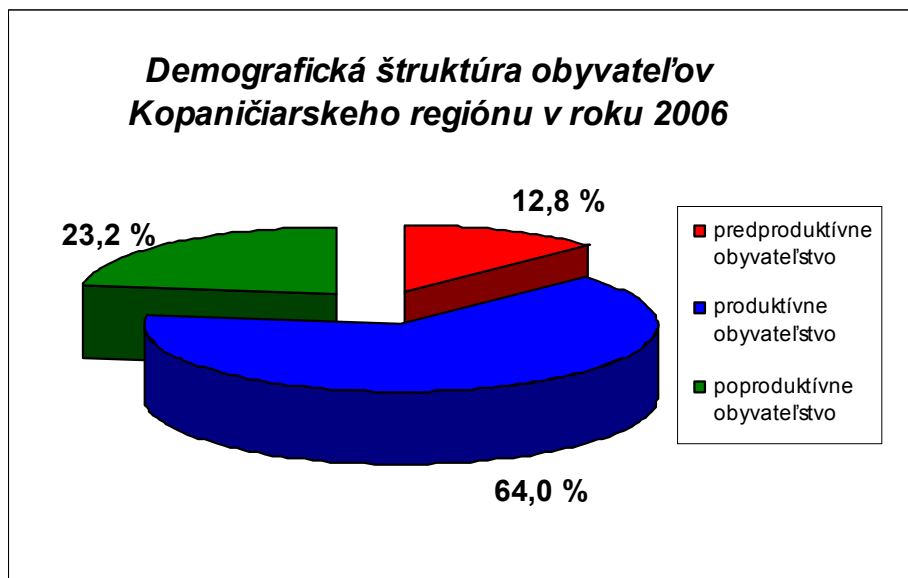
Starnutie obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu dokazuje aj štruktúra obyvateľstva podľa produktivity, keď k 31.12.2006 patrilo ku kategórii predproduktívneho veku iba 12,73 % obyvateľstva regiónu, do kategórie produktívneho obyvateľstva 64,08 % a do kategórie poproduktívnych až 23,19 % obyvateľstva regiónu. Výraznejšie rozdiely možno sledovať medzi touto štruktúrou pri porovnaní mužov a žien, kde obyvateľstvo v produktívnom veku u mužov dosahuje 70,38 % a u žien 58,1 % a v poproduktívnom veku u mužov 16,33 % a u žien 29,62 %, čo znázorňuje tabuľka č.1 v prílohe č.1. Isté diferencie možno pozorovať aj v rámci regiónu. Najnižší podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku (0-14 r.) má obec Podkylava – iba 7,41 %, najvyšší obce Hrachovište 18,85 % a Vaďovce 15,41 %. Je to dané tak polohou obcí a ich dostupnosťou, ako aj náboženskou štruktúrou obyvateľstva. Najpočetnejšiu produktívnu zložku obyvateľstva (muži 15-59, ženy 15-54 r.) majú mestá regiónu (Brezová pod Bradlom 68,48 %, Stará Turá 68,14 % a Myjava 65,5 %), čo je dané ich funkciou a koncentráciou pracujúceho obyvateľstva. Mesto Brezová pod Bradlom má zároveň aj najnižší podiel poproduktívneho obyvateľstva (muži 60+, ženy 55+) a to 18,85 %. Naopak, najvyšší podiel dosahujú obce Hrašné (35,11 %) a Podkylava (33,74 %). Štruktúru populácie Kopaničiarskeho regiónu podľa produktivity za roky 1996-2006 možno vidieť v tabuľke 2.3.2 a za rok 2006 v grafe 2.3.2.

Tabuľka 2.3.2: Štruktúra populácie Kopaničiarskeho regiónu podľa produktívnosti za roky 1996-2006

Rok	OBYVATEĽSTVO													
	Predproduktívne				Produktívne				Poproduktívne				Spolu	Index vitality
	Muži	Ženy	Spolu	%	Muži	Ženy	Spolu	%	Muži	Ženy	Spolu	%		
1996	4277	4317	8 594	18,9	14415	13043	27458	60,4	3370	6006	9376	20,7	45428	92
1997	4111	4134	8245	18,2	14498	13118	27616	61,0	3376	6012	9388	20,8	45249	88
1998	3970	3939	7909	17,5	14624	13204	27828	61,7	3343	6048	9391	20,8	45128	84
1999	3815	3771	7586	16,9	14725	13247	27972	62,2	3312	6097	9409	20,9	44967	81
2000	3662	3598	7260	16,2	14795	13250	28045	62,7	3287	6158	9445	21,1	44750	77
2001	3522	3490	7012	15,8	14752	13216	27968	62,9	3292	6196	9488	21,3	44468	74
2002	3359	3292	6651	15,0	14733	13342	27975	63,3	3329	6252	9581	21,7	44207	69
2003	3198	3116	6314	14,4	14624	13183	27807	63,5	3343	6170	9513	22,1	43946	65
2004	3036	2998	6034	13,8	14775	13162	27937	64,0	3344	6369	9713	22,2	43684	62
2005	2905	2841	5746	13,2	14774	13097	27871	64,1	3395	6501	9896	22,7	43513	58
2006	2803	2738	5541	12,8	14760	12683	27713	64,0	3428	6603	10031	23,2	43285	55

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa Trenčín, 2007

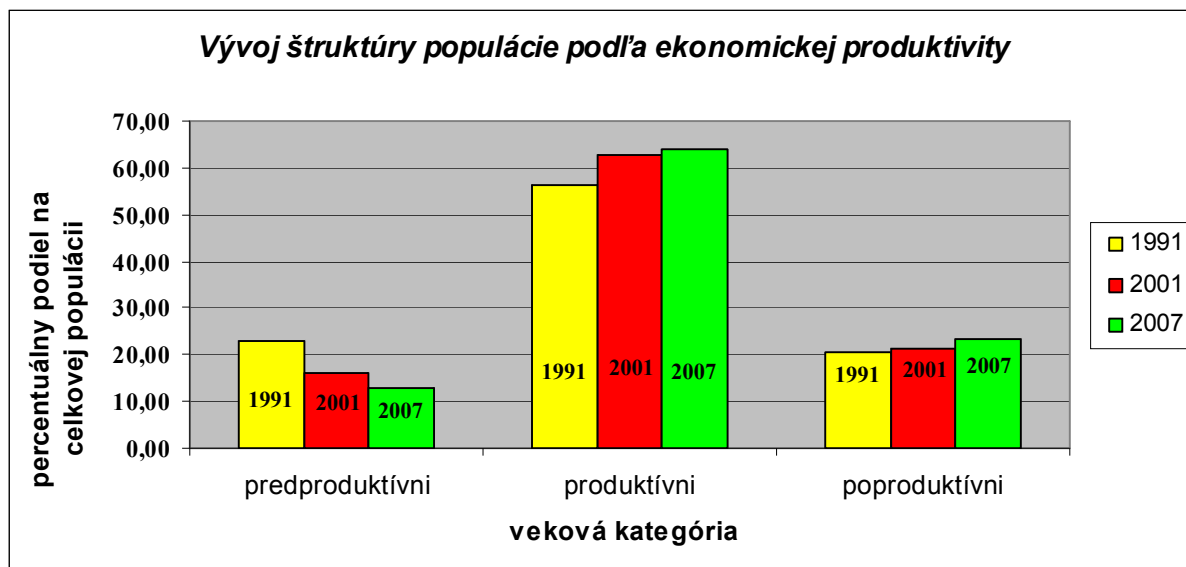
Graf 2.3.2: Demografická štruktúra obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu v roku 2006

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa Trenčín, 2007

Vývoj tejto štruktúry v Kopaničiarskom regióne za ostatných 17 rokov uvádza graf 2.3.3, kde možno sledovať zmeny poklesu predproduktívnej a nárastu produktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva.

Graf 2.3.3: Vývoj štruktúry populácie Kopaničiarskeho regiónu podľa ekonomickej aktivity

Zdroj: ŠÚ SR 2007, SODB 1991, 2001

V Kopaničiarskom regióne bolo v roku 2001 52,3 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva, čo je len o niečo viac ako celoslovenský priemer 51,1 %. Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva z celkového počtu obyvateľstva je vyšší u mužov, ako u žien, čo znázorňuje v tabuľke 2.3.3. Z ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracuje vo verejnom sektore 29,8 %, naproti tomu v súkromnom sektore to je až 53,9 %.

Tabuľka 2.3.3: Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne v roku 2001

		Absolútne počty	Relatívne počty (%)
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Muži	12 253	56,65
	Ženy	11 052	51,10
	Spolu	23 305	52,29
Celkový počet obyvateľov	Muži	21 629	48,53
	Ženy	22 936	51,47
	Spolu	44 565	100,00

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Trendy vo vývoji jednotlivých vekových kategórií

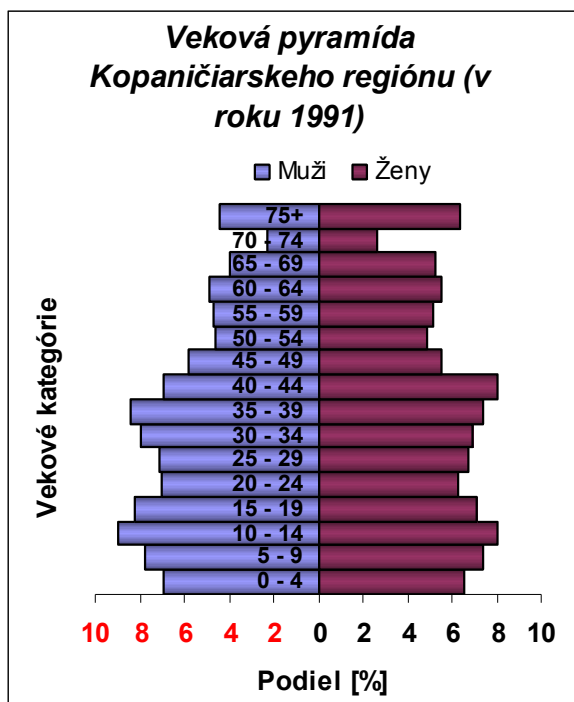
Historický vývoj zmeny vekovej štruktúry obyvateľstva odzrkadľujú vekové pyramídy regiónu za vybrané roky. Pri pohľade na vekové pyramídy Kopaničiarskeho regiónu z rokov 1991 a 2001 je zrejmé, že trend starnutia obyvateľstva sa za sledované obdobie prehĺbil, a to najmä starnutím zdola. Kým v roku 1991 veková kategória 0-4 ročných detí predstavovala 6,8 % podiel na celkovej populácii, do roku 2001 sa tento podiel znížil na 4,1 %. Tento jav nastal aj napriek tomu, že do reprodukčného veku sa postupne dostávajú vekové kategórie s vysokými podielmi na celkovej populácii. Hoci v niektorých obciach (Bukovec,

Hrachovište, Košariská, Prieasné, Stará Myjava a Višňové) je najnižšia veková kategória početnejšia ako druhá v poradí, je nutné konštatovať, že ide o veľmi malý nárast, navyše v skupine pomerne malých obcí, takže vplyv týchto zmien na celkové populačné trendy v Kopaničiarskom regióne možno považovať za marginálny, až zanedbateľný. Naopak, vo všetkých troch mestách regiónu, ktoré veľkosťou svojich populácií výrazne determinujú celkový vývoj populácie regiónu, pozorujeme výrazné zúženie najnižších vekových kategórií, oproti predošlému obdobiu.

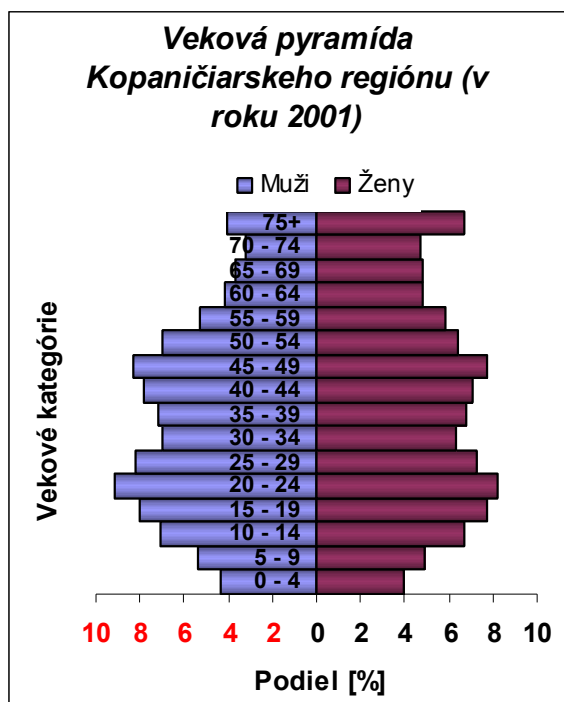
Ďalším javom, je už spomenuté starnutie populácie zhora. Tento fenomén odzrkadľuje predlžovanie priemernej dĺžky života ľudí. Na vekových pyramídach sa prejavuje rozširovaním sa „špičky“ vekovej pyramídy, teda vzrastom podielu ľudí v najvyšších vekových kategóriách. V uplynulých rokoch sa do týchto kategórií v Kopaničiarskom regióne dostávali pomerne málo ľudnaté skupiny obyvateľstva, a tak sa starnutie zhora prejavilo len veľmi nevýrazne. Zrýchlenie tohto typu starnutia sa očakáva v nasledujúcich rokoch, keď do vekovej kategórie 75 a viac rokov sa presunú ľudia z nižších kategórií, ktoré sú v súčasnosti oveľa početnejšie ako v uplynulom období.

Graf 2.3.4: Veková pyramída obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 1991

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 1991

Graf 2.3.5: Veková pyramída obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2001

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Trendy v demografických pohyboch, ich príčiny

Na celkovom počte poklesu obyvateľstva sa viac podieľa prirodzený pohyb (kde dosahuje Kopaničiarsky región za rok 2006 prirodzený úbytok na úrovni 0,34 %), ako migračný pohyb (migračný úbytok 0,11 %). Celkový úbytok obyvateľstva regiónu sa pohybuje v súčasnosti na úrovni 0,45 %, čo predstavuje pokles o 194 obyvateľov. Dlhodobejšie trendy v demografických pohyboch sú spomínané vyššie. Od roku 1950 do súčasnosti sledujeme v Kopaničiarskom regióne celkový prírastok obyvateľstva na úrovni 19,18 % (teda 6938

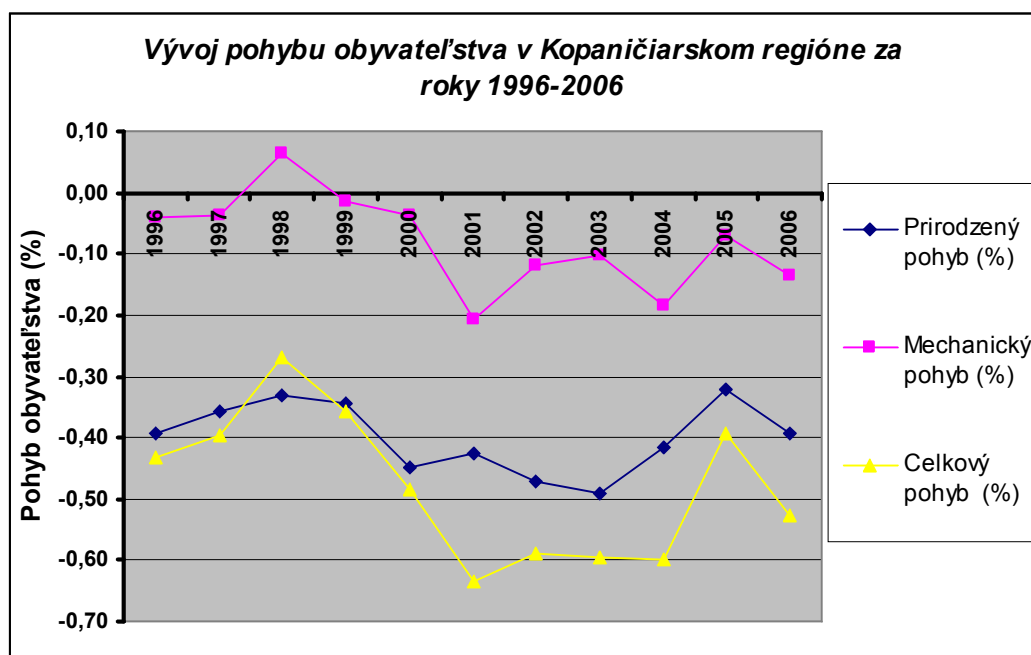
obyv.). Avšak celkový pohyb za roky 1991-2007 je na úrovni -6,7 %. Trendy v pohybe obyvateľstva za roky 1996-2006 prezentuje tabuľka 2.3.4 a graf 2.3.6.

Tabuľka 2.3.4: Pohyb obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne za roky 1996-2006

Rok	Živonarodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Prist'ahovaní	Odst'ahovaní	Mechanický prírastok (-úbytok)	Celkový prírastok (-úbytok)
1996	382	561	-179	391	409	-18	-197
1997	381	543	-162	472	489	-17	-179
1998	377	527	-150	624	595	29	-121
1999	370	524	-154	405	412	-7	-161
2000	343	544	-201	531	547	-16	-217
2001	314	504	-190	528	620	-92	-282
2002	292	501	-209	621	673	-52	-261
2003	305	521	-216	612	657	-45	-261
2004	321	503	-182	680	760	-80	-262
2005	314	454	-140	650	681	-31	-171
2006	339	509	-170	653	711	-58	-228

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa Trenčín, 2007

Graf 2.3.6: Vývoj pohybu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne za roky 1996-2006

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa Trenčín, 2007

Pohyb obyvateľstva za roky 2001 – 2006 znázorňuje tabuľka č.2 v prílohe č.1, z ktorej vyplýva, že na celkovom pohybe obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu sa ženy podieľali takmer 50 %, avšak na prirodzenom len 45,78 % a na mechanickom až 60,73 %.

Trend poklesu obyvateľstva, ktorý sledujeme v celom regióne je spätý aj so starnutím obyvateľstva, či už zdola, alebo zhora. Názorne nám túto jeho štruktúru vyjadruje veková pyramída. Kopaničiarsky región má výrazný regresívny typ vekovej pyramídy. V porovnaní

s vekovou pyramídou Slovenska má región nižšie percentuálne zastúpenie najmä v nižších vekových kategóriách a naopak vyššie zastúpenie vo vyšších vekových kategóriách. Z tohto porovnania vyplýva, že Kopaničiarsky región je vzhľadom na celoslovenské pomery regiónom s výrazne starnúcim obyvateľstvom, kde podiel mladých ľudí neustále ubúda. To, že starnutie obyvateľstva sa obzvlášť výrazne prejavilo práve v Kopaničiarskom regióne sa pripisuje aj religióznej štruktúre obyvateľstva, keď na celkom území Slovenska pozorujeme, že regióny s dominanciou protestantských kresťanských cirkví, dosahujú nižšie hodnoty natality ako regióny s dominanciou katolíckeho, či pravoslávneho vierovyznania. Netreba však zabúdať aj na to, že tento región v ostatných rokoch prechádza výraznou hospodárskou transformáciou, ktorej predchádzal úpadok hospodárstva. To malo za následok stratu sociálnych istôt potenciálnych rodičov, či zvýšenú mieru emigrácie obyvateľov v reprodukčnom veku do hospodársky rozvinutejších regiónov. Aj tieto javy reprodukciu populácie ovplyvňujú negatívnym spôsobom.

Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej a etnickej štruktúry možno Kopaničiarsky región považovať za takmer homogénny. Podľa štatistických údajov z roku 2001 je typickou črtou výrazná dominancia slovenskej národnosti (96,85 %) a prítomnosť českej národnosti v každej obci regiónu (celkovo 1,36 %). Česká národnosť je zároveň jedinou, okrem slovenskej, ktorej podiel na celkovej populácii presahuje 1 %. Túto skutočnosť možno jednoducho vysvetliť polohou regiónu na hranici s Českou republikou. Zo 44 565 obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu v roku 2001 sa 43 162 prihlásilo k slovenskej národnosti (tabuľka 2.3.5), k národnosti českej sa v tomto období hlásilo 604 obyvateľov.

Z ostatných národností sa v regióne vyskytujú rómska (0,36 %), ukrajinská (0,09%), maďarská (0,08%), nemecká (0,02 %), poľská 0,02 %), 4 obyvatelia sa prihlásili k národnosti rusínskej a po jednom k židovskej a srbskej národnosti.

Z pohľadu jednotlivých obcí možno konštatovať, že najviac národností bolo zastúpených v mestách Myjava a Stará Turá. Najvyšší podiel obyvateľov so slovenskou národnosťou zaznamenala obec Jablonka (99,44 %), avšak viac ako 99%-ny podiel slovenskej národnosti zaznamenalo celkovo až 6 z 23 obcí regiónu.

Najnižší podiel českej národnosti bol zaznamenaný v obci Krajné (0,23 %). Naproti tomu, v 11 obciach bol podiel českej národnosti vyšší ako 1 % a najvyšší podiel obyvateľov českej národnosti bol v obci Vrbovce (2,86 %). Jedinou obcou, kde bol v roku 2001 zaznamenaný, vyšší ako 1 %-ný podiel rómskej národnosti je obec Hrachovište (2,08 %).

Tabuľka 2.3.5: Národnostné zloženie obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2001 (%)

Národnosť	Slovenská	Maďarská	Rómska	Ukrajinská	Česká	Nemecká	Poľská	Iná/nezistená	Spolu
Počet obyv.	43 162	34	161	40	604	10	10	544	44 565
Počet obyv. (%)	96,85	0,08	0,36	0,09	1,36	0,02	0,02	1,22	100

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Vierovyznanie

Religiózná skladba obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu je v porovnaní s národnostnou značne pestrejšia. Vzhľadom na celoslovenský priemer, je špecifikom tohto regiónu dominancia Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, ku ktorej sa v roku 2001 prihlásilo 24 862 obyvateľov, teda 55,79 % (tabuľka 2.3.6 a graf 2.3.7). Toto vierovyznanie je dominantné vo všetkých obciach regiónu s výnimkou obce Hrachovište. Najvyšší podiel evanjelikov augsburského vyznania bol zaznamenaný v obciach Chvojnica a Vrbovce, vyše 87 %, v ďalších 7 obciach však podiel tohto vyznania presahuje 80 %.

Druhou najvýznamnejšou skupinou obyvateľstva z hľadiska religióznej štruktúry su obyvatelia bez vyznania. Tí dosahujú až 20,22%-ný podiel na celkovej populácii. Treba konštatovať, že o tento stav je najmä v mestách kde kategória bez vyznania presahuje 20 %. Len o niečo nižší podiel (18,59 %) dosahujú v Kopaničiarskom regióne obyvatelia hlásiaci sa k Rímskokatolíckej cirkvi. Ide o ďalšiu skupinu obyvateľov, ktorá je prítomná v každej obci regiónu. V obci Hrachovište je rímskokatolícke vyznanie dominantnou religiou (60,18 %). V 12 obciach však rímskokatolíci nedosahujú ani 10% podiel. Obcou s najnižším podielom príslušníkov tejto relígie je Brestovec (4,07 %).

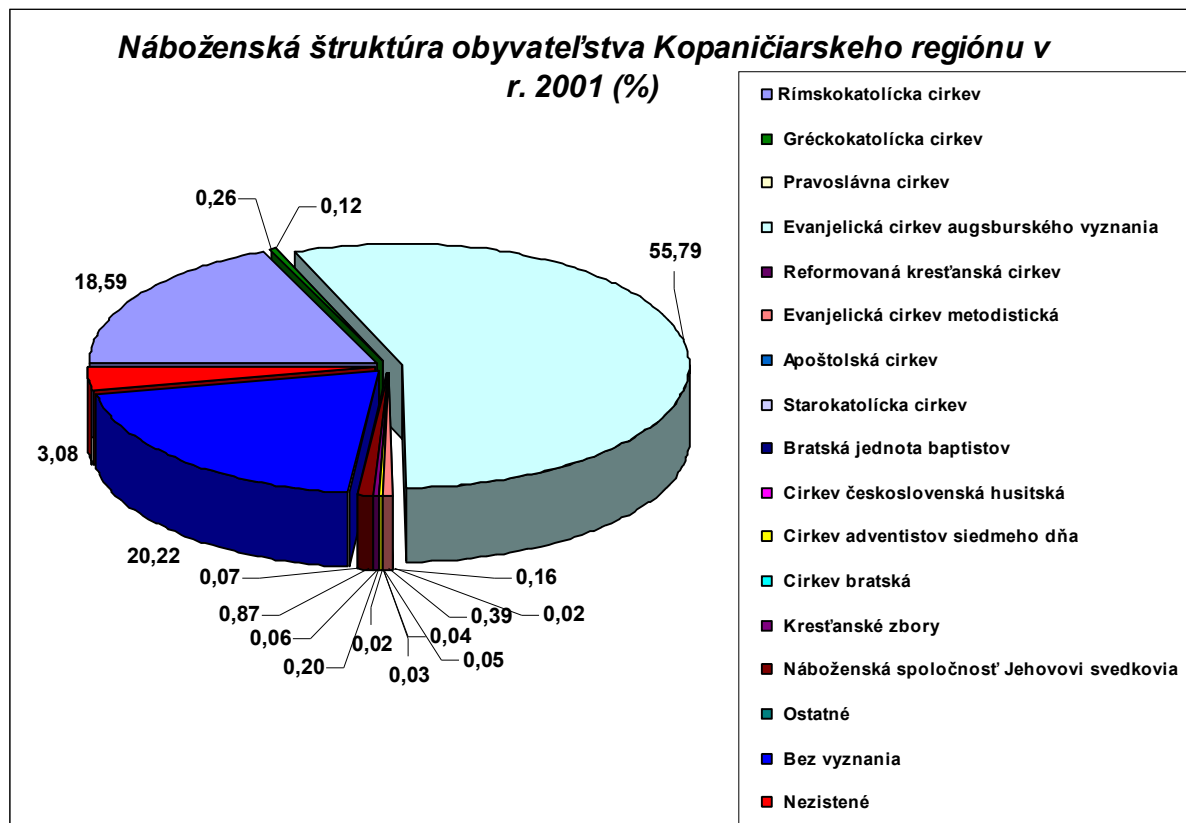
V Kopaničiarskom regióne sú prítomní občania hlásiaci sa aj k ďalším religiam (Gréckokatolícka cirkev, Pravoslávna cirkev, Reformovaná kresťanská cirkev, Evanjelická cirkev metodistická, Apoštolská cirkev, Starokatolícka cirkev, Bratská jednota baptistov, Cirkev československá husitská, Cirkev adventistov siedmeho dňa, Cirkev bratská, Kresťanské zbory, Židovská náboženská obec, Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia a iné). K žiadnej z týchto relígií sa však nehlási viac ako 1 % občanov regiónu.

Tabuľka 2.3.6: Vierovyznanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2001

Cirkev	Počet hlásiacich sa obyvateľov	%
Rímskokatolícka cirkev	8 284	18,59
Gréckokatolícka cirkev	117	0,26
Pravoslávna cirkev	52	0,12
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	24 862	55,79
Reformovaná kresťanská cirkev	11	0,02
Evanjelická cirkev metodistická	176	0,39
Apoštolská cirkev	22	0,05
Starokatolícka cirkev	20	0,04
Bratská jednota baptistov	11	0,02
Cirkev československá husitská	15	0,03
Cirkev adventistov siedmeho dňa	71	0,16
Cirkev bratská	90	0,20
Kresťanské zbory	26	0,06
Židovské náboženské obce	1	0,00
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	388	0,87
Ostatné	35	0,07
Bez vyznania	9 012	20,22
Nezistené	1 372	3,08

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Graf 2.3.7: Náboženská štruktúra obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2001

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Vzdelanostná úroveň – stupeň, druhy, vývojové trendy vo vzdelanosti

Z hľadiska ľudských zdrojov je z jedným zo zásadných faktorov, ktoré ovplyvňujú ekonomický rozvoj regiónu, vzdelanostná úroveň obyvateľstva a najmä podiel vysokoškolsky vzdelaných na celkovej populácii, ktorý v Kopaničiarskom regióne v roku 2001 dosahoval 6,21 % (v dvoch obciach cez 10 % - Košariská, Myjava), čo je len o 1,56 % menej ako celoslovenský priemer. Podľa zamerania vysokoškolského vzdelania dominujú v regióne obyvatelia s ukončeným univerzitným zameraním, nasleduje zameranie technické a na treťom mieste je zameranie ekonomické (SODB 2001).

Celkovo však v rámci vzdelanostnej úrovne najvyšší podiel dosahuje učňovské vzdelanie bez maturity (23,36 %) nasledované základným vzdelaním (20,33 %) a úplným stredným odborným s maturitou (16,26 %).

Najproblematickejšou skupinou obyvateľstva na trhu práce sú občania, ktorí dosiahli len základné školské vzdelanie. V súčasnosti sa vytvára len minimum pracovných miest, kde sa takto vzdelaní ľudia môžu uplatniť. Títo ľudia sa navyše spravidla vyznačujú nízkou mobilitou na trhu práce. Z hľadiska tohto ukazovateľa Kopaničiarsky región dosiahol mierne pozitívnejší výsledok (20,33 %) oproti celoslovenskému priemeru (21,06 %).

Z dlhodobého hľadiska možno očakávať ďalšie znižovanie podielu obyvateľstva so základným vzdelaním (na tomto podiele sa do značnej miery podieľajú staršie generácie, kým generácie nastupujúce na trh práce už zväčša disponujú vyšším stupňom vzdelania). Ďalej je to zvyšovanie podielu stredoškolsky vzdelaných s maturitou a najmä s obyvateľov s

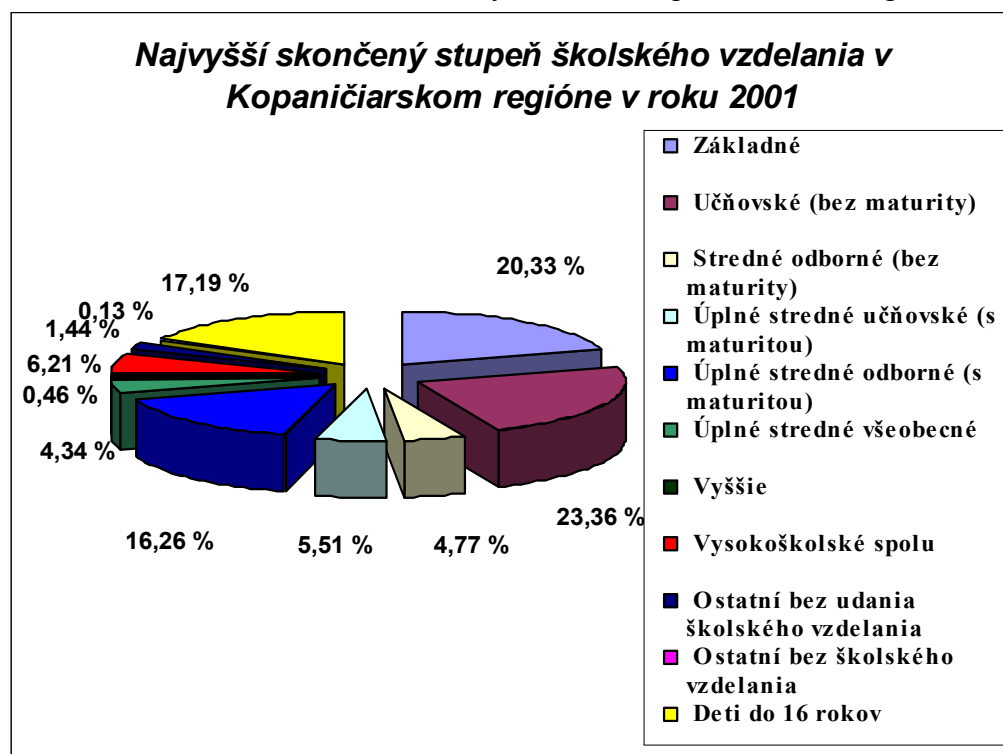
vysokoškolským vzdelaním. Celkovú vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu nám udáva tabuľka 2.3.7 a graf 2.3.8.

Tabuľka 2.3.7: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2001

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu	Spolu (%)
Základné	3 054	6 006	9 060	20,33
Učňovské (bez maturity)	6 475	3 934	10 409	23,36
Stredné odborné (bez maturity)	1 180	944	2 124	4,77
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	1 537	920	2 457	5,51
Úplné stredné odborné (s maturitou)	2 996	4 251	7 247	16,26
Úplné stredné všeobecné	612	1 320	1 932	4,34
Vyššie	117	89	206	0,46
Vysokoškolské bakalárske	58	76	134	0,30
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	1 334	1 238	2 572	5,77
Vysokoškolské doktorandské	43	18	61	0,14
Vysokoškolské spolu	1 435	1 332	2 767	6,21
Vysokoškolské podľa zamerania:				
- univerzitné	396	817	1 213	2,72
- technické	630	182	812	1,82
- ekonomické	144	210	354	0,79
- poľnohospodárske	156	62	218	0,49
- ostatné	107	63	170	0,38
Ostatní bez udania školského vzdelania	335	308	643	1,44
Ostatní bez školského vzdelania	28	32	60	0,13
Deti do 16 rokov	3 860	3 800	7 660	17,19
Úhm	21 629	22 936	44 565	100,00

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Graf 2.3.8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2001

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Prehľad zručností obyvateľstva

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza množstvo zručných ľudí, ktorí sa zaoberajú predovšetkým tradičnými remeslami s bohatou históriou. Či už ide o košíkárstvo a prútikárstvo, pre ktoré tu boli vhodné podmienky (okrem iného aj dostatok kvalitného materiálu), paličkovanie, výšivkárstvo, maľovanie rôznymi technikami na rôzne veci domácej spotreby, alebo o včelárstvo a s ním spojené výrobky.

Okrem toho sa v regióne nachádzajú ľudia, ktorí vyrábajú náradia používané najmä na poľnohospodárske a hospodárske účely na vidieku, akými sú napr. vidly, hrable, kosy, sekery a pod.. Rozšírené je tiež hrnčiarstvo a s ním spojená maľba na keramiku.

V tabuľke 2.3.8 sú predstavení vybraní zruční ľudia Kopaničiarskeho regiónu. Okrem nich však región disponuje množstvom iných zručných ľudí, ktorí pokrývajú široké spektrum remesiel.

Tabuľka 2.3.8: Prehľad zručností obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu

	<i>Meno a priezvisko</i>	<i>Adresa</i>	<i>Činnosť a remeslo</i>	<i>Živnosť Áno/Nie</i>	<i>Záujem predávať Áno/Nie</i>	<i>Záujem vystavovať Áno/Nie</i>	<i>Poznámka</i>
1.	<i>Anna Držková</i>	<i>Brestovec 401</i>	<i>Maľovanie fliaš a keramiky</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Nemá záujem rozširovať prevádzku</i>
2.	<i>Anna Majtán-Černáková</i>	<i>Brestovec č.171</i>	<i>Šitie krojov</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Šije kroje na bábiky</i>
3.	<i>Anna Potúčková</i>	<i>Štúrova 14, Brezová pod Bradlom</i>	<i>Paličkovaná čipka</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Paličkovanie tradičných čipiek regiónu</i>
4.	<i>Eva Večeřová</i>	<i>Nám. 7. apríla 412, Brezová pod Bradlom</i>	<i>Maľovanie veľkonočných vajíčok</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Vosková metóda</i>
5.	<i>Pavel Harmady</i>	<i>Bzince pod Javorinou 220</i>	<i>Drevovýroba</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Pamiatkové predmety</i>
6.	<i>Elena Ševčíková</i>	<i>Bzince pod Javorinou 381</i>	<i>Výroba výšiviek</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Výšivky rôzneho druhu</i>
7.	<i>Karol Kolník</i>	<i>Hrachovište 257</i>	<i>Kamenárstvo</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Nie</i>	<i>Výroba sôch z kameňa</i>
8.	<i>Mgr. Irenej Ciutti</i>	<i>Hrachovište 2</i>	<i>Maľba na drevo</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Cirkevná tematika</i>
9.	<i>Mária Kozáková</i>	<i>Hrašné 259</i>	<i>Harmonikárka</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Zúčastňuje sa súťaží harmonikárov</i>

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“

10.	<i>Ing. Vladislav Tomiš</i>	<i>Hrašné 216</i>	<i>Med a produkty z medu</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Člen včelárskej orgainzácie, ktorá má záujem o regionálnu spoluprácu</i>
11.	<i>Marcela a Adrián Hrubý</i>	<i>Košariská 173</i>	<i>Hrnčiarstvo</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Výroba keramiky</i>
12.	<i>Mária Šimon</i>	<i>Košariská 196</i>	<i>Maľovanie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Maľovanie na drevo, kameň, krajinky, práca s látkou</i>
13.	<i>Jaroslav Rehorčík</i>	<i>Rudník. 116</i>	<i>Výroba košíkárskych výrobkov</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Má záujem rozširovať sortiment</i>
14.	<i>Jana Orosová</i>	<i>Stará Myjava 348 907 01 Myjava</i>	<i>Výrobky z prútia</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Košíky, korbáče, opletené demižóny</i>
15.	<i>Ing. Ján Zeman</i>	<i>Stará Turá Durcova Dolina 139</i>	<i>Výrobky z prútia</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Košíky, korbáče, opletené demižóny</i>
16.	<i>Miloš Medňanský</i>	<i>Stará Turá Hurbanova 152/56</i>	<i>Drevárske výrobky</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Rezbárstvo a sochárstvo z dreva</i>
17.	<i>Vladimír Brezinský</i>	<i>Stará Turá Mýtna 144</i>	<i>Drevárske výrobky</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Rezbárstvo a sochárstvo z dreva</i>
18.	<i>Mgr. Elena Rumánková</i>	<i>Stará Turá M. R. Štefánika 368</i>	<i>Výtvarníctvo</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Maľuje olejom prevažne zátišie</i>
19.	<i>Elena Lukáčová</i>	<i>Stará Turá</i>	<i>Výšivky, aranžmá</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Výšivky, háčkované výrobky</i>
20.	<i>Rudofl Škriečka</i>	<i>Vad'ovce 89</i>	<i>Umelecké kováčstvo</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Kováčske výrobky, umelecké predmety</i>
21.	<i>Roman Benian</i>	<i>Vad'ovce 162</i>	<i>Košíkarstvo</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>áno</i>	<i>Košíky, opletanie drobných predmetov</i>

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

2.4 Popis spoločenských, inštitucionálnych, kultúrnych a historických zdrojov

Situácia v školstve, zdravotníctve, sociálnych a iných verejných službách

Školstvo

Sústavu školských zariadení v regióne tvorí 22 materských škôl, 16 základných škôl, 4 stredné odborné školy a 1 gymnázium. Popri tom sa v regióne nachádza 1 špeciálna základná škola, 3 umelecké školy a 2 centrá voľného času.

Z celkového počtu 22 materských škôl, je najväčší počet v meste Myjava, kde sú zriadené 3 materské školy. Štvrtá materská škola je spojená so základnou školou pre 1.-4.roč. a nachádza sa v Turej Lúke. Dve materské školy má mesto Brezová pod Bradlom; ostatné obce majú po jednej materskej škole. Päť obcí nedisponuje materskými školami; sú to: Hrachovište, Chvojnica, Podkylava, Polianka a Višňové. Ide o obce s najnižším počtom obyvateľov a detí z týchto obcí navštevujú materské školy v susedných obciach. Najviac detí v MŠ je umiestnených v meste Myjava – 326 (školský rok 2007/2008).

Možno konštatovať, že materské školy sú v Kopaničiarskom regióne rozmiestnené rovnomerne a v súlade s potrebami regiónu. Vzhľadom na populačný vývoj v regióne je predpoklad ďalšieho postupného poklesu počtu detí v predškolských zariadeniach. Za tohto predpokladu je potrebné riešiť z pohľadu ekonomického vývoja aj uzatváranie materských škôl.

Vývoj počtu žiakov, tried a pracovníkov(z toho pedagogických) v materských školách regiónu možno sledovať v tabuľke 2.4.1, z ktorej vyplýva, že nastal síce vo všetkých týchto ukazovateľoch pokles, avšak len veľmi mierny (oproti iným druhom škôl).

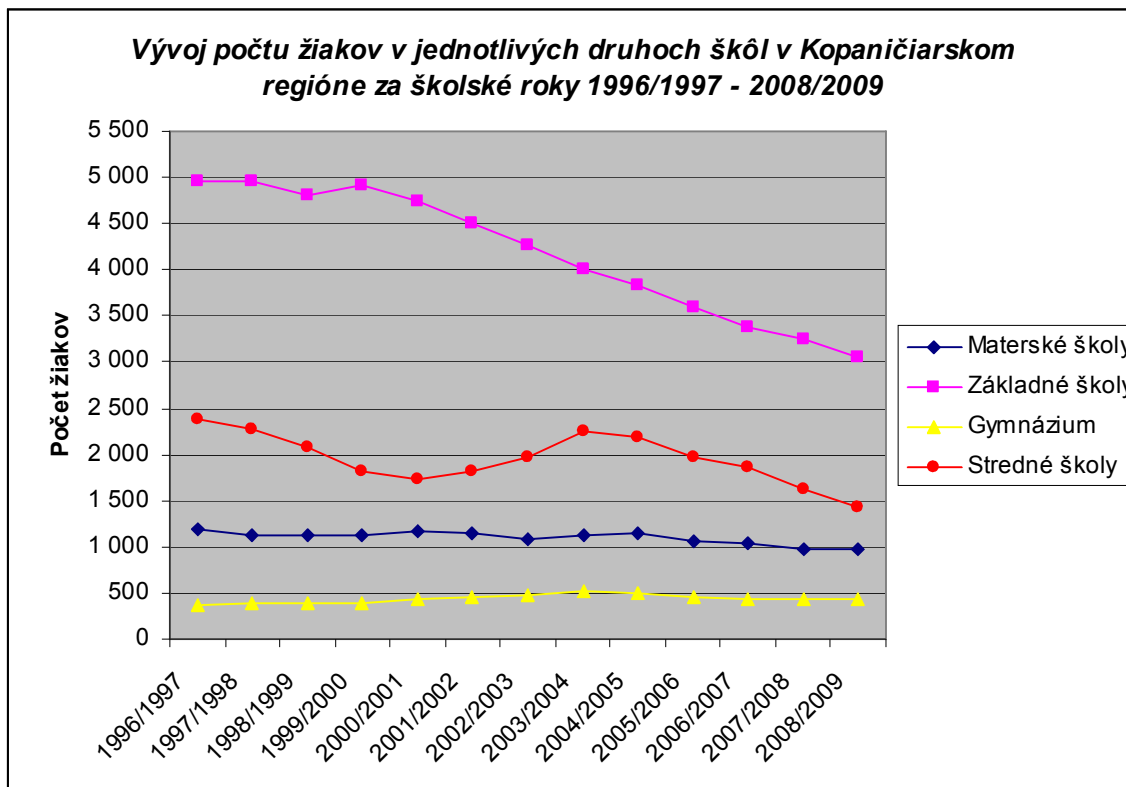
Tabuľka 2.4.1: Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov v materských školách Kopaničiarskeho regiónu v rokoch 1996/1997 – 2008/2009

Materské školy	Počet tried	Počet žiakov	Počet pracovníkov/z toho pedagogických
1996/1997	55,5	1 196	211/116
1997/1998	55,5	1 128	206/115
1998/1999	54,5	1 134	204/114
1999/2000	55,5	1 128	200/113
2000/2001	55,5	1 168	205/111
2001/2002	55,5	1 138	207/112
2002/2003	54	1 093	203/110
2003/2004	54	1 133	202/111
2004/2005	51,5	1 138	191/109,5
2005/2006	50	1 068	180/100,5
2006/2007	50,5	1 041	179/99,5
2007/2008	50,5	975	X
2008/2009	49,5	977	X

Zdroj: Archív škôl v Kopaničiarskom regióne, 2008

Z celkového počtu 55,5 tried v školskom roku 1996/1997 klesol ich počet na hodnotu 49,5 v školskom roku 2008/2009. U žiakov tento pokles predstavoval 18,3 %, čo možno vidieť aj na grafe 2.4.1, ktorý znázorňuje vývoj počtu žiakov v Kopaničiarskom regióne za vyššie spomínané obdobie nielen v materských školách, ale aj v základných, stredných a gymnáziu.

Graf 2.4.1: Vývoj počtu žiakov v jednotlivých druhoch škôl v Kopaničiarskom regióne za školské roky 1996/1997 – 2008/2009.

Zdroj: Archív škôl v Kopaničiarskom regióne, 2008

Základné školy, ktorých bolo k 1.9.2008 v Kopaničiarskom regióne celkovo 16, navštevovalo v 154 triedach 3043 žiakov. Až v deviatich obciach sa nenachádza žiadna základná škola. Iba v meste Myjava sú 3 základné školy s tým, že jedna z nich, už vyššie spomínaná, sa nachádza v Turej Lúke. Počas sledovaného obdobia sa počet žiakov, tried a dokonca aj škôl znížil, a to dosť výrazne. Celkovo za posledných 12 rokov bol zaznamenaný pokles počtu žiakov až na úroveň 1905 žiakov, čo predstavuje 38,5 %. Príčinou toho výrazného poklesu je čoraz nižší počet narodených detí, ktoré neskôr prichádzajú do veku školopovinných detí.

Vývoj počtu žiakov, tried a pracovníkov v základných školách znázorňuje tabuľka 2.4.2.

Tabuľka 2.4.2: Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov v základných školách Kopaničiarskeho regiónu za roky 1996/1997 – 2008/2009

Základné školy	Počet tried	Počet žiakov	Počet pracovníkov/z toho pedagogických
1996/1997	220	4948	517/372

1997/1998	210	4959	503/362
1998/1999	207	4807	504/359
1999/2000	211	4924	499,5/359
2000/2001	203	4751	483,5/346
2001/2002	199	4504	472/335
2002/2003	193	4258	471,5/333
2003/2004	187	3999	469,5/318,5
2004/2005	175	3826	416,5/285
2005/2006	166	3597	390/263
2006/2007	156	3383	385/256,5
2007/2008	155	3246	X
2008/2009	154	3043	X

Zdroj: Archív škôl v Kopaničiarskom regióne, 2008

V Myjave v školskom roku 2008/2009 navštevovalo základné školy 1130 žiakov, čo je o 71 menej ako v predchádzajúcom roku. Potom nasleduje mesto Stará Turá (786 žiakov) a Brezová pod Bradlom (436 žiakov), teda možno konštatovať, že základné školstvo je sústredené najmä do 3 miest regiónu, kde študuje až 77 % všetkých žiakov. Naopak, najmenej detí navštevovalo základnú školu v Jablonke (14) a Rudníku (18). Vo väčšine vidieckych obcí, v ktorých sa nachádza základná škola, ide o ZŠ pre 1.-4. roč. a navyše s počtom tried 2-3, kde často krát v jednej triede sú spojené 2 ročníky.

Počet stredných škôl v regióne je nižší, v školskom roku 2008/2009 tu pôsobili 4 stredné školy, ktoré navštevovalo 1419 študentov a jedno gymnázium (428 študentov). Kým u stredných škôl pozorujeme za posledných sledovaných 12 rokov výrazný pokles študentov o 964 (41,5 %) – vid' tabuľka 2.4.3, tak u gymnázia nastal mierny nárast o 61 študentov (16,6 %), čo je zapríčinené najmä zvýšeným dopytom po štúdiu na type školy, ktorý poskytuje lepšie predpoklady na ďalšie štúdium na vysokej škole. V Kopaničiarskom regióne prišlo za ostatné roky aj k integrácii stredného školstva, čo možno vidieť aj v tabuľke 2.4.3, najmä poklesom počtu tried. Kým v roku 1996 tu pôsobilo 7 stredných škôl (vrátane 4 učilišť) a 1 gymnázium, v roku 2008 tu pôsobia už len 4 stredné školy spolu s gymnáziom. Najviac žiakov navštevuje Strednú priemyselnú školu Myjava (545) a Gymnázium Myjava (428/z toho 220 študentov 4.ročné).

Tabuľka 2.4.3: Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov na stredných školách a v gymnáziu Kopaničiarskeho regiónu za roky 1996/1997 – 2008/2009

Stredné školy/gymnázium	Počet tried	Počet žiakov	Počet pracovníkov/z toho pedagogických
1996/1997	93 / 12	2383 / 367	441/233 / 36/25
1997/1998	90 / 12	2275 / 379	419/231 / 42/30
1998/1999	87 / 12	2089 / 394	420/241 / 46/33
1999/2000	79 / 13	1819 / 389	391/219 / 39/29
2000/2001	72 / 14	1731 / 423	391/218 / 46/29
2001/2002	73 / 15	1821 / 444	388/220 / 43/31
2002/2003	78 / 16	1962 / 473	388/222 / 45/32
2003/2004	87 / 17	2250 / 518	388/232 / 52/37
2004/2005	85 / 17	2195 / 498	377/239 / 49/35
2005/2006	81 / 17	1964 / 465	377/228 / 46/32
2006/2007	77 / 16	1854 / 425	340/202 / 54/39

2007/2008	64 / 16	1619 / 425	X / X
2008/2009	56 / 16	1419 / 428	X / X

Zdroj: Archív škôl v Kopaničiarskom regióne, 2008

Skvalitňovanie vyučovacieho procesu na školách odzrkadľujú mnohé ukazovatele, akými sú okrem iného aj vybavenie škôl počítačovou technikou a interaktívnymi tabuľami, ale aj ich zapájanie do rôznych vzdelávacích programov. Aj v tomto smere nastal v školách Kopaničiarskeho regiónu výrazný posun vpred, ktorý dokazuje napr. zvýšenie počtu počítačov na školách za ostatných 12 rokov. V materských školách to bolo z počtu 36 na 259, v základných z 214 na 765 a na stredných školách a gymnáziu zo 112 na 594.

Školy sa zapájajú čoraz viac aj do rôznych vzdelávacích, výmenných, či podporných programov a projektov, akými sú Infovek, Digitálny štúrovci, Sokrates, Comenius, Enviroprojekt, Otvorená škola a pod., ktoré rozširujú vzdelávacie aktivity nielen pre samotných žiakov a študentov, ale aj pre ich učiteľov.

Zdravotníctvo

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu je zabezpečovaná v spádových oblastiach. Hlavnými centrami spádových oblastí sú najmä mesto Myjava, ale aj Stará Turá a Brezová pod Bradlom. Okrem toho vo viacerých obciach existujú zdravotné strediská, avšak z väčšiny za zdravotnou starostlivosťou cestujú obyvatelia vidieka do miest, najmä do okresného mesta Myjava, kde je zriadená nemocnica s poliklinikou. V tabuľke 2.4.4 sú znázornené zdravotnícke zariadenia v Kopaničiarskom regióne v roku 2005.

Tabuľka 2.4.4: Zariadenia zdravotnej starostlivosti v Kopaničiarskom regióne v roku 2005

Zdravotnícke zariadenia	Počet
Polikliniky samostatné (úz. a záv.)	1
Nemocnice všeobecné a špecializované	1
Transfúziologické a hematologické oddelenia	0
Lekárne a výdajne liekov	6
Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	1
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	13
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	10
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	20
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	6
Samostatné ambulancie lekára špecialistu	21
Rýchla zdravotnícka pomoc	1

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Nemocnica s poliklinikou Myjava je jediným komplexným zdravotníckym zariadením v juhozápadnej časti Trenčianskeho kraja. V dvoch poliklinických pavilónoch sídlia ambulancie praktických lekárov a odborných lekárov. V hlavnej budove je sústredených 8 lôžkových oddelení s kapacitou 210 lôžok, ktoré poskytujú pre pacientov zdravotnú starostlivosť na jedno, dvoj a trojlôžkových izbách. Má dobudované pracoviská spoločných vyšetrovacích a liečebných lôžok. K dispozícii je Záchranná zdravotná služba s nepretržitou

prevádzkou. V areáli nemocnice je prístavacia plocha pre leteckú záchrannú službu. dialyzačné stredisko, verejná lekáreň a viaceré súkromné ambulancie dopĺňajú komplexné zdravotnícke služby. Od 1. októbra 2002 získala NsP Myjava od ministra zdravotníctva SR štatút „nemocnice s poliklinikou II. typu“. Od 1. januára 2003 prešla zriaďovateľská funkcia nemocnice s poliklinikou II. typu z Ministerstva zdravotníctva SR na Trenčiansky samosprávny kraj. V súčasnosti Nemocnica s poliklinikou Myjava ako príspevková organizácia je právnickou osobou, ktorá je na rozpočet Trenčianskeho samosprávneho kraja zapojená príspevkom.

Hlavná činnosť NsP je zameraná na plnenie úloh v oblasti preventívno-liečebnej starostlivosti v nasledovnom rozsahu:

- a) ústavnú zdravotnú starostlivosť,
- b) ambulantnú starostlivosť,
  - primárnu
  - špecializovanú
- c) spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky,
- d) záchranná zdravotná služba.

V nemocnici sa nachádzajú tieto lôžkové oddelenia: interné, chirurgické, detsko-dojčenské, gynekologicko-pôrodnice, otorinolaryngologické, oddelenie fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie, geriatrické a doliečovacie oddelenie.

V mestách Stará Turá a Brezová pod Bradlom sa nachádzajú aj samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast, pre dospelých, ale aj stomatóloga a gynekológa. V Starej Turej, kde sa nachádza poliklinika, sú navyše aj rôzne špeciálne ambulancie, ako interná, diabetologická, chirurgická, ortopedická a pod.

V obciach Lubina, Bzince pod Javorinou a Vrbovce sú zriadené zdravotné strediská, kde okrem praktických lekárov ordinujú aj špecialisti (Bzince pod Javorinou – stomatólog, detský lekár 2x – týždenne, Lubina – stomatólog a Vrbovce – gynekológ). Praktickí lekári pre dospelých ordinujú v obciach Krajné, Hrachovište a Kostolné (2x – týždenne).

Sociálne a verejné služby

V súčasnom období slúži pre sociálne potreby v regióne viacero zariadení, takmer všetky v meste Myjava. Poskytovanie sociálnej starostlivosti je zabezpečované prostredníctvom 5 sociálnych zariadení, ktoré okrem tradičného domova dôchodcov zahŕňajú aj sociálne zariadenia pre deti pod zriaďovateľskou pôsobnosťou Vyššieho územného celku Trenčiansky samosprávny kraj. Najväčším je Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb v Myjave, ktorý má kapacitu 150 obyvateľov a vyhovuje aj potrebám občanov susedných okresov a býva neustále plne obsadený. V ostatnom čase narastá záujem o poskytnutie opatrovateľskej služby v domácnostiach. V súčasnosti je opatrovateľská služba poskytovaná 100 opatrovaným občanom. V regióne sa nachádza aj jeden Detský domov, situovaný na južnom okraji mesta Myjava. Sú tu ubytované deti s nariadenou ústavnou výchovou v počte 28 detí vo veku od 6 do 18 rokov. V detskom domove sú tri vychovávateľky.

V Starej Turej je zriadený Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb, ktorý môžu využívať aj obyvatelia okolitých obcí. Ďalšie zariadenia sú vybudované v Bzinciach pod Javorinou – domov dôchodcov, Krajné – domov dôchodcov, v obci Hrachovište je zriadený penzión pre starších ľudí, ktorý však kapacitne nepostačuje. Zariadenia sociálnej starostlivosti v Kopaničiarskom regióne možno vidieť v tabuľke 2.4.5.

Tabuľka 2.4.5: Zariadenia sociálnej starostlivosti v Kopaničiarskom regióne v roku 2008

Zariadenie sociálnej starostlivosti	Adresa	Počet klientov
Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb	Myjava, Staromyjavská 77	150
Detský domov	Myjava, Brezovská 3	20
Domov pre osamelých rodičov ISTOTA	Myjava, Trokanova 236	31
DSS pre deti a dospelých s dennou starostlivosťou ÚSVIT	Myjava, Hoštáky 671/12	20
Útulok	Myjava, Trokanova 236	17
Domov dôchodcov - Domov sociálnych služieb	Bzince pod Javorinou	49
Penzión Diana – DSS	Krajné 292	120
Domov dôchodcov - Domov sociálnych služieb	Stará Turá - Paprad' 1595	50
Domov dôchodcov	Hrachovište 256	50

Zdroj: PHSR miest a obcí Kopaničiarskeho regiónu, 2008

V ostatných obciach sa nenachádzajú žiadne zariadenia ubytovacieho charakteru, poskytujúce sociálnu starostlivosť. Niektoré obce majú zriadenú opatrovateľskú službu pre starých, resp. chorých občanov, príp. zabezpečujú rozvoz stravy najmä pre starších občanov, čo dokumentuje tabuľka 2.4.6.

Tabuľka 2.4.6: Subjekty v Kopaničiarskom regióne poskytujúce opatrovateľskú službu, prepravnú službu a organizovanie spoločného stravovania v roku 2008

Obec	Názov	Adresa	Typ služby
Brezová pod Bradlom	U Sváka Ragana, spol. s.r.o.	D. Jurkoviča 415	stravovanie pre dôchodcov
Hrachovište	Obec Hrachovište	Hrachovište 255	opatrovateľská služba
	Medo s.r.o.	Ul. ČS Armády 889, Jablonica	rozvoz stravy
Jablonka	Obec Jablonka	Jablonka 51	rozvoz obedov dôchodcom
Kostolné	Obec Kostolné	Kostolné 1	opatrovateľská služba
Myjava	Mesto Myjava	M.R. Štefánika 560/4	opatrovateľská služba
Rudník	Školská jedáleň	Rudník 1	vývarovňa, rozvoz stravy
Stará Myjava	Anna Pekníková	Stará Myjava 145	stravovanie
Stará Turá	Zariadenie opatrovateľskej služby	8.apríla 217/2	opatrovateľská služba

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

Bankovníctvo a poisťovníctvo

Prehľad o situácii v bankovej a poisťovacej sfére dokladá tabuľka 2.4.7.

Tabuľka 2.4.7: Infraštruktúra v poisťovníctve a bankovníctve Kopaničiarskeho regiónu v roku 2006

	Poisťovne komerčné	Komerčné banky	Pobočky zahr. bank	Bankomaty
Kopaničiarsky región	2	8	0	13

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Prehľad a opis inštitúcií pôsobiacich v území – na miestnej, regionálnej aj národnej úrovni, ak sú tieto lokalizované v území, vrátane obecných úradov a pod. Popis ich úlohy vo verejno-súkromnom partnerstve (MAS) alebo spolupráca s verejno-súkromným partnerstvom (MAS)

Na území pôsobí množstvo inštitúcií, na rôznych úrovniach. Obce a mestá predstavujú najnižší a občanovi najbližší článok samosprávy a umožňujú občanom priamy a demokratický rozhodovací proces vo všetkých veciach, v ktorých rozhodovacie právomoci prevzali samosprávne orgány obcí či miest. Obce a mestá postupne preberajú kompetencie od štátnej správy. Pre zabezpečenie niektorých služieb pre občanov by bolo neekonomické budovať v každej obci kompletne úrady obsluhujúce občanov. Z toho dôvodu sa obce dohodli na zriadení tzv. Spoločných obecných úradovní, spomínaných už vyššie.

Spoločné obecné úradovne sú budované na základe dohody tak, aby mal občan do najbližšieho spoločného úradu čo najpohodlnejší prístup. Tie sú pre jednotlivé obce Kopaničiarskeho regiónu rozmiestnené tak ako znázorňuje tabuľka 2.4.8.

Tabuľka 2.4.8: Spoločné obecné úradovne v Kopaničiarskom regióne

Spoločná obecná úradovňa	Počet obcí	Počet obyvateľov	Zoznam obcí z Kopaničiarskeho regiónu
Nové Mesto nad Váhom	6	15 043	Bzince pod Javorinou, Hrachovište, Lubina, Stará Turá, Vaďovce, Višňové
Myjava	12	21 282	Myjava, Brestovec, Hrašné, Chvojnica, Jablonka, Kostolné, Krajné, Podkylava, Poriadie, Rudník, Stará Myjava, Vrbovce
Brezová pod Bradlom	5	6 960	Brezová pod Bradlom, Bukovec, Košariská, Polianka, Priepasné

Zdroj: Spoločná obecná úradovňa v Novom Meste nad Váhom, Myjave a Brezovej pod Bradlom, 2008

Z 23 obcí Kopaničiarskeho regiónu je najviac – 12 spojených v spoločnej obecnej úradovni v Myjave, 6 obcí je združených v spoločnej obecnej úradovni v Novom Meste nad Váhom a 5 obcí v Brezovej pod Bradlom. Inštitucionálne výkon štátnej správy od roku 2004 vykonávajú obce a iné náležitosti (stavebné konania, opatrovateľské služby, pozemné komunikácie a vyvlastňovacie konania) patria do pôsobnosti spoločných obecných úradovní.

V regióne sa ďalej nachádzajú tieto inštitúcie a úrady:

- Obvodný úrad životného prostredia (Myjava)
- Daňový úrad (Myjava, Stará Turá)
- Sídlo pracoviska Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (Myjava)
- Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru (Brezová pod Bradlom, Myjava, Stará Turá)
- Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru (Myjava)
- Sídlo Matričného úradu (Brezová pod Bradlom, Bzince pod Javorinou, Kostolné, Krajné, Lubina, Myjava, Stará Turá, Vrbovce)
- 3 mestské úrady v Myjave, Brezovej pod Bradlom a Starej Turej
- 20 obecných úradov vo vidieckych obciach

Všetky tieto úrady majú štandardné, no väčšina z nich nadštandardné vzťahy so Združením, s ktorým aktívne spolupracujú a vytvárajú si tak dobré východiskové podmienky pre zlepšenie služieb obyvateľstvu vo všetkých sférach.

Prehľad kultúrnych a historických zdrojov vrátane stručného opisu histórie územia, prehľad pamiatok zaradených do pamiatkovej starostlivosti a ich súčasný stav i využitie, popis tradícií a duchovného dedičstva

Územie bolo obývané už v kamennej dobe, avšak osídľovanie nastáva až z 2 blízkyh hradov a síce z hradu Branč a z Čachtického hradu – postupne od 14. stor. Oba potrebovali hospodársku základňu, a preto podporovali osídľovanie aj v odľahlejších miestach. Väčšia iniciatíva bola najmä zo strany hradu Čachtice. Väčší prírval obyvateľstva do Kopaničiarskeho regiónu nastáva v druhej polovici 16. stor. Išlo najmä o obyvateľstvo z južného Slovenska, utekajúce pred Turkami ale i obyvateľstvo valašského pôvodu z oravskej a trenčianskej stolice. Prírval obyvateľstva bol taký veľký, že ho pôda v bezprostrednom okolí majerov už nestačila uživiť. To podnietilo zakladanie kopaníc, avšak nie pri samotných majeroch, ale v odľahlejších častiach panstiev. V tomto období vznikali i nové obce. V nasledujúcich dvoch storočiach prebiehala na území kopaničiarska kolonizácia, ktorá mala za následok veľký prírval obyvateľstva. Avšak počas tohto obdobia sa stretávame aj s úbytkom obyvateľstva. Išlo najmä o úbytky súvisiace s vojnami, povstaniami, či epidémiami. Prvý značný úbytok obyvateľstva na Myjave, Turej Lúke a blízkom okolí bol zaznamenaný po vpáde Turkov v r. 1663. Vtedy Turci so sebou vzali a postínali údajne až 707 ľudí. Myjava bola spustošená a ľudia odchádzali za lepšími podmienkami najmä na južné Slovensko a Zadunajsko. Rozvoj regiónu po hospodárskej, ale i populačnej stránke súvisí najmä s rozvojom remesiel. Prichádzajú sem nový osadníci z Moravy a rôznych častí Slovenska, najmä protestantské obyvateľstvo. Významnými remeslami boli najmä pytlíkárstvo, blanárstvo, mäsiarstvo, ševcovstvo a ďalšie. V polovici 19. storočia sa tento región silne angažoval vo veciach národných, najmä v meruômnych rokoch. 19.9.1848 v dome pani Anny Koléniovej v Myjave prvý krát pod vedením J.M. Hurbana, L. Štúra a M.M. Hodžu zasadala 1. Slovenská národná rada, ako najvyššia ustanovizeň Slovákov. Avšak po presýtení regiónu obyvateľstvom, ktorý už nedokázalo uživiť, nastáva stagnácia regiónu, kedy začína aj vystáhovalectvo. To vyvrcholilo začiatkom 20. stor., kedy odchádzali obyvatelia regiónu najmä do USA. Rozvoju regiónu nepomohlo ani vybudovanie železnice Nové Mesto nad Váhom – Myjava – Veselí nad Moravou v 20-tich rokoch minulého storočia. Postupný rozvoj regiónu nastáva až tesne pred 2. sv. vojnou, kedy v roku 1937 sa na Myjavu z obavy pred expanziou fašistického Nemecka presťahovala továreň Tauš, ktorá poskytla pracovné príležitosti chudobnému ľudu. Z nej neskôr vznikla Slovenská armatúrka Myjava – najväčší podnik v širokom okolí, ktorý v čase svojej najväčšej slávy zamestnával vyše 5000 zamestnancov.

S bohatou, aj keď nie príliš dlhou históriou Kopaničiarskeho regiónu sú späté aj mnohé pamiatky, pamätníky, budovy a iné kultúrno-historické stavby.

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza až 50 národných kultúrnych pamiatok. Ide najmä o kostoly, pamätne tabule (6 samostatne + 8 v rámci inej pamiatky), pamätne a ľudové domy. Ich počet možno vidieť v tabuľke 2.4.9.

Tabuľka 2.4.9: Prehľad národných kultúrnych pamiatok v Kopaničiarskom regióne

Pamätný dom	Kostol	Pamätník	Pomník	Pamätná tabuľa	Zvonica, veža	Hrob	Ostatné
6	10	3	9	6 (+8)	3	3	12

Zdroj: <http://www.pamiatky.sk/pamiatky/fondy/nehnutelne-pamiatky/?a=nehnutelne&obec>

Najviac národných kultúrnych pamiatok sa nachádza v mestách Brezová pod Bradlom (10) a Stará Turá (8).

Medzi tie najvýznamnejšie patria:

- *Mohyla gen. M.R. Štefánika na Bradle* – keďže sa nachádza na najvyššom vrchu Myjavskej pahorkatiny na Bradle (543 m n.m.), je z nej krásny výhľad na okolitú krajinu. Postavená bola v rokoch 1927-1928, na návrh architekta Dušana Jurkoviča, zo spišského travertínu. Jej základňa má rozmery 96 m x 76 m a dominantou sú 4 obelisky s výškou 12,5 m. Okrem gen. M.R. Štefánika sú v nej pochovaní aj 3 talianski vojaci.
- *Múzeum SNR v Myjave s domom p. A. Kolényiovej* – múzeum bolo otvorené v roku 1968 pri príležitosti 120. výročia vzniku 1. SNR, ktorá v revolučných rokoch 1848-49 po prvý raz zasadala práve na Myjave, a to v dome vdovy Anny Kolényiovej. Tento pôvodný dom bol zrekonštruovaný a napojený na nový pavilón podľa projektu Ing. arch. M. Kusého. Tým vznikla zaujímavá symbióza novej a starej architektúry.
- *Fara a pamätná tabuľa M. R. Štefánika (Košariská)* – miesto, kde sa v roku 1880 narodil gen. M.R. Štefánik. Dnes tu sídli Múzeum M.R. Štefánika, ktoré je súčasťou Múzea SNR. Je o memoriálne múzeum, ktoré prostredníctvom svojej expozície podáva komplexný pohľad na Štefánikovu osobnosť. V šiestich miestnostiach sa múzejne dokumentuje jeho životná dráha, súkromie a záľuby, no najmä jeho vojenská, diplomatická a politická činnosť.
- *Pamätník U Klasovitých (Poriadie)* – tento pamätník nachádzajúci sa medzi Myjavou a Poriadim bol vybudovaný akademickým sochárom Štefanom Belohradským na počesť obetiam padlým v poslednej bitke roku 1848.
- *Pamätný dom Ľudmily Podjavorinskej (Bzince pod Javorinou)* – dom s pamätnou izbou a tabuľou, kde sa v roku 1872 narodila významná slovenská spisovateľka Ľudmila Podjavorinská (Riznerová) je sprístupnený od roku 1960. Izba dokladá život a dielo Ľudmily Podjavorinskej, ale venuje sa aj tradičnej ľudovej kultúre.
- *Dibrovov pomník – SNP (Stará Turá)* – pomník I.D. Dibrova nachádzajúci sa vysoko v horách pod Veľkou Javorinou je venovaný ruskému generálovi a partizánskemu veliteľovi Il'jovi Danielovičovi Dibrovovi. Tento pomník sa nachádza v nadmorskej výške 775 m n.m. a je situovaný na významnom turistickom chodníku – na Štefánikovej magistrále.

Ďalej sa v regióne nachádza aj niekoľko ďalších kostolov, či už rímsko-katolíckych (najmä zo 16.-18. stor.), alebo evanjelických (18.,19.stor.) a ďalších stavieb rôzneho charakteru, ktoré majú kultúrny, historický a miestotvorný význam.

Súčasťou kultúrneho dedičstva v Kopaničiarskom regióne sú aj ľudové tradície a obyčaje, ktoré sa tu zachovali až dodnes. Z nich sú to najmä výročné tradície a obyčaje, kde zahrňujeme zvyky viažuce sa k zimnému a letnému slnovratu, jarnej a jesennej rovnodennosti, čo je nerozlučne späté s roľníckym kalendárnym cyklom, kde ich výsledkom má byť ovplyvnenie a zabezpečenie hospodárskej prosperity, zdravia a šťastia členov rodiny.

Zimné tradície boli sústredené predovšetkým okolo Vianoc, kde na Mikuláša chodili chlapi v konopných gatiach a košeli, vypchaných slamou, opásaní reťazou a provieslami po domácnostiach. Na Luciu zase chodili dievčatá po domoch a husím krídlom vymetali z domov zlých duchov. Na Štedrý deň po večeri chodili „štedráci“ spievať ku susedom

vianočné piesne a deti boli odmeňované koláčmi a dospelí slivovicou a vinšovať sa chodilo aj na Troch kráľov. Na fašiangy, ktoré tvoria ukončenie zimného cyklu a v cirkevnom kalendári predchádzali dlhodobému pôstu, sa chodilo v maskách po obci. Tie sa skončili ma Popolcovú stredu a na Smrtnú nedeľu sa vynášala a topila morena. Na Veľkú noc je v Kopaničiarskom regióne zvykom šibačka v pondelkové ráno. Jednou z najaktívnejších udalostí, ktoré sa zachovali dodnes je stavenie májov, kde kedysi zvykli mládenci stavať máje slobodným dievkam pred oknom domu a dievčatá na ne uväzovali ručníky. Tradícia, ktorá je v hojnom počte udržiavaná aj dnes, je pálenie peňazí 40 dní po Veľkej noci, kedy sa kladú veľké vatry a na miestach, kde tieto vatry horeli treba kopat', pretože sa tam nachádzajú uschované peniaze. Na turistične sviatky sa zase zdobia príbytky lipovými halúzkami.

K iným tradíciám patria napr. dožinky po zbere obilia z polí, dupanie humna, či na jeseň konané hody, ktoré sa viazali k vysviacke chrámu alebo zvonov. Niektoré tieto tradície sa postupne vytrácajú, no mnohé sú stále živé, aj vďaka aktívnym občanom, organizáciám a folklórnym súborom regiónu.

Typické črty územia, ktoré môžu byť základom pre budovanie identity

Zjednocujúcim prvkom regiónu je typické kopaničiarske osídlenie s kopcovitým rázom krajiny, pričom obce v regióne sú často rozložené niekedy aj do desiatok kopaníc. S týmto osídlením je spojená aj typická ľudová architektúra – najmä tradičné poľnohospodárske usadlosti s dvojpodlažnými domami s hospodárskymi budovami – maštaloú, stodolou, atď. Aj keď dnes týchto typických domov ubúda, stále sa ich v regióne nájde dostatočný počet. Väčšina z nich pochádza ešte z 19. stor., kedy sa stavali domy z nepálených tehál a strechy pokrývala slama. Región je charakteristický svojim kopaničiarskym nárečím, ktoré tak trocha pozabúda na mäčkene a ô. K charakteristikám celého Kopaničiarskeho regiónu patrí dominantné postavenie evanjelickej cirkvi, čo je dedičstvom a tradíciou regiónu.

Medzi dominujúce znaky oblasti patrí tiež bohatý folklór, a taktiež výroba skvelej domácej slivovice, známej na celom svete a množstvo zachovaných ľudových remesiel, akými sú napr. prútikárstvo, tkáčstvo, hrnčiarstvo. Medzi kultúrne aktivity, ktoré rozvíjajú folklór a tradície a konajú sa každoročne patria folklórne slávnosti v Myjave, od roku 2002 nazývané Medzinárodný folklórny festival Myjava, ktorý je pod záštitou CIOFF (medzinárodnej organizácie folklórnych festivalov a ľudového umenia). Tie sa konajú vždy v druhej polovici júna v areály v Trnovecch. Trvajú štyri dni a každoročne ich navštívi až okolo 35 tisíc návštevníkov zo Slovenska ale aj zo zahraničia.

Poloha regiónu pri hraniciach s ČR má za následok dlhodobé ovplyvňovanie sa dvoch národov – Slovákov a Moravanov. Tí mali medzi sebou vždy dobré vzťahy a boli si nápomocní. Aj po rozdelení ČSFR sa tieto vzťahy udržiavajú naďalej. Medzi najvýznamnejšie podujatie tejto vzájomnej súdržnosti patria každoročné Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine, konajúce sa vždy v poslednú júlovú nedeľu a majú už vyše 160-ročnú tradíciu.

Všetky tieto charakteristické črty regiónu sú výnimočné a neopakovateľné a dodávajú Kopaničiarskemu regiónu jeho špecifickú identitu a tvoria akýsi základ pre jeho Genius loci.

2.5 Popis materiálnych zdrojov

Stav vysporiadania vlastníckych vzťahov (situácia v ROEP a pozemkových úpravách)

Register obnovennej evidencie pozemkov (ROEP) je v Kopaničiarskom regióne stále riešený a postupne sa dopĺňa. Kompletne spracovaný je v 12 obciach regiónu. ROEP sa v týchto obciach uskutočňoval niekoľko rokov a väčšina z obcí ho mala ukončený v rokoch 1999 – 2003. ROEP je v súčasnosti rozpracovaný v 7 obciach, z toho v dvoch ide len o katastrálne územia obce (Turá Lúka – Myjava, Hrubá Strana – Bzince pod Javorinou). V jednej obci sa v súčasnosti eviduje požiadavka na jeho spracovanie, a to vo Vrbovcích. V štyroch obciach – Chvojnici, Starej Myjave, Hrachovišti a vo Višňovom zatiaľ nie je ani podaná ani žiadosť na jeho spracovanie.

Pozemkové úpravy sú zatiaľ v Kopaničiarskom regióne rozpracované iba v 2 obciach a to v Polianke a v Košariskách.

Prehľad o uskutočňovaní ROEPu a pozemkových úprav v Kopaničiarskom regióne udáva tabuľka 2.5.1.

Tabuľka 2.5.1: Situácia v ROEP a pozemkových úpravách v Kopaničiarskom regióne v roku 2008

Katastrálne územie	ROEP	Dátum ukončenia ROEP	Pozemkové úpravy	Poznámka
Brestovec	Rozpracovaný		-	
Brezová pod Bradlom	ROEP	28.2.2002	-	
Bukovec	ROEP	28.1.2003	-	
Hrašné	ROEP	21.3.2001	-	
Chvojnica	-		-	
Jablonka	ROEP	12.6.2006	-	
Kostolné	ROEP	21.3.2001	-	
Košariská	ROEP	17.2.2000	Rozpracované	
Krajné	ROEP	27.5.2002	-	
Myjava	ROEP	8.7.2003	-	
Podkylava	ROEP	20.7.2000	-	
Polianka	ROEP	29.6.1999	Rozpracované	
Poriadie	ROEP	29.6.1999	-	
Priepasné	ROEP	7.11.2001	-	
Rudník	Rozpracovaný		-	
Stará Myjava	-		-	
Turá Lúka	Rozpracovaný		-	Mesto Myjava
Vrbovce	požiadavka		-	
Hrušové	ROEP	30.4.2004	-	Obec Bzince pod Javorinou
Horné Bzince	ROEP	30.4.2004	-	-//-
Dolné Bzince	ROEP	31.3.2004	-	-//-
Hrubá Strana	Rozpracovaný		-	-//-
Hrachovište	-		-	
Lubina	Rozpracovaný		-	
Stará Turá	Rozpracovaný		-	
Vaňovce	Rozpracovaný		-	
Višňové	-		-	

Zdroj: Úrad geodézie a katastra SR v Novom Meste nad Váhom a Myjave, 2008

Pripravenosť územia na rozvoj (situácia v PHSR, územnoplánovacej dokumentácii a pod.)

Z 23 obcí Kopaničiarskeho regiónu majú Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) vypracované všetky obce. Väčšina z nich ich prijala v roku 2008, no niektoré už skôr. Všetky tieto PHSR majú jasne vymedzenú stratégiu rozvoja a prioritné smerovanie tej ktorej obce. Integrovaná stratégia rozvoja regiónu – Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina plne korešponduje so všetkými týmito PHSR a nie je s nimi v rozpore. Nakoniec pri vypracovaní tejto stratégie slúžili aj ako podkladové materiály a zdroj informácií.

Niektoré obce, najmä mestá regiónu, majú vypracované aj ďalšie strategické dokumenty, slúžiace na podporu rozvoja. Ide napr. o územné plány obce (mesta), urbanistické štúdiá, krajinno-ekologické plány a ďalšie. V celom Kopaničiarskom regióne má vypracované územné plány 7 obcí - pozri tabuľku 2.5.2, pričom obce Poriadie a Stará Myjava ich majú v štádiu rozpracovanosti. Okrem toho majú obce Brestovec a Vrbovce spracované urbanistické štúdiá na individuálnu bytovú výstavbu (IBV) a mesto Myjava aj Územný plán zóny - centrum mesta Myjava a Krajinnoekologický plán k.ú. Myjava a k.ú. Turá Lúka.

Tabuľka 2.5.2: Vypracovaná územnoplánovacia dokumentácia v Kopaničiarskom regióne k 1.11.2008

Obec	Názov štúdie
Brestovec	Urbanistická štúdia IBV Kržle
Brezová pod Bradlom	Územný plán obce mesta Brezová pod Bradlom
Bzince pod Javorinou	Územný plán obce Bzince pod Javorinou
Krajné	Územný plán obce Krajné
Lubina	Územný plán obce Lubina
Myjava	Územný plán obce mesta Myjava
	Územný plán zóny - centrum mesta Myjava
	Krajinnoekologický plán k.ú. Myjava a k.ú. Turá Lúka
Stará Turá	Územný plán obce mesta Stará Turá
Vrbovce	Územný plán obce Vrbovce
	Urbanistická štúdia IBV Laski

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

Situácia v bývaní, obývanosti a vybavenosti bytového fondu

Domový a bytový fond v Kopaničiarskom regióne je do značnej časti málo využívaný na trvalé bývanie. Ide najmä o kopanice, kde je počet neobývaných domov značne vyšší ako v centrách obcí, resp. na kopaniciach. Celkovo v Kopaničiarskom regióne bolo v roku 2001 trvalo obývaných 68,1 % všetkých domov, teda takmer 32 % bolo neobývaných, resp. využívaných najmä pre účely druhého bývania v podobe chalúp a chat. V rámci regiónu sa však tieto hodnoty odlišovali. Najviac trvalo obývaných domov mali mesto Myjava (85,9 %) a obec Poriadie (74,4 %). Naopak, najmenej trvalo obývanými domami disponujú obce Podkylava (52 %) a Priepasné (55,6 %), čiže takmer polovica z ich domového fondu nebola trvalo obývaná.

Trocha odlišná je situácia v bytovom fonde, kde pre prospech vyššieho využitia trvalej obývanosti v regióne, zavážili najmä mestá regiónu, keďže v nich nachádza značné množstvo bytov. V celom regióne bolo trvalo obývaných 79,1 % všetkých bytov, čo je teda o 11 % viac

ako pri domovom fonde. Na bližšie údaje o trvalej obývanosti domov a bytov v Kopaničiarskom regióne poukazuje tabuľka 2.5.3.

Tabuľka 2.5.3: Trvalo obývané domy a byty v Kopaničiarskom regióne v roku 2001

	Domy spolu	Trvalo obývané domy (TOD)	TOD %	Byty spolu	Trvalo obývané byty (TOB)	TOB %
Kopaničiarsky región	11 614	7 910	68,1	18 896	14 939	79,1

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

V Kopaničiarskom regióne v roku 2001 tvorili približne rovnaký podiel byty v rodinných domoch (49,03 %) i v bytových domoch (50,22 %). Kým v mestách jednoznačne dominujú byty v bytových domoch (všetky tri mestá nad 70 %), vo vidieckych obciach tvoria byty v bytových domoch len marginálnu zložku bytového fondu. V 16-tich z 23 obcí tvoria byty v rodinných domoch viac ako 90% podiel na celkovom bytovom fonde obcí.

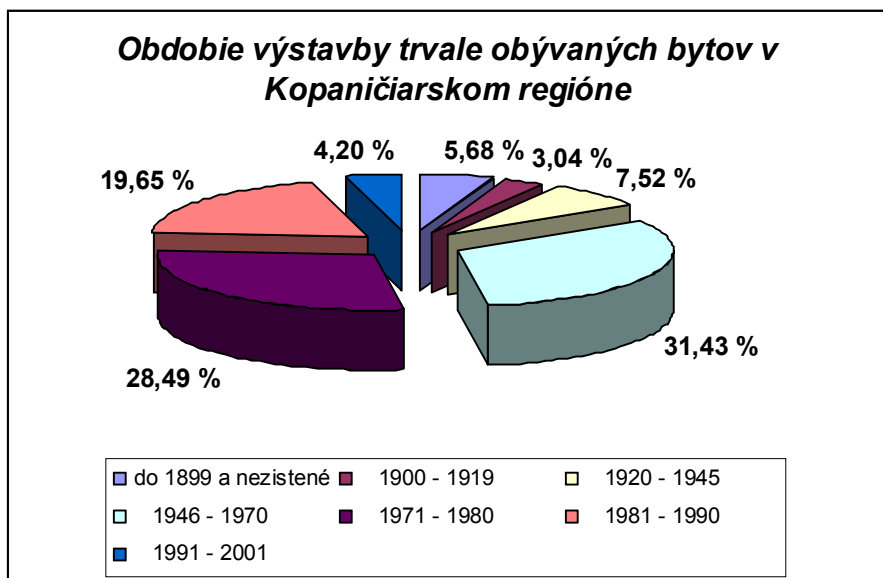
Veková štruktúra bytov regiónu viac-menej zodpovedá celoslovenskej štatistike. Najviac bytov (31,43 %) bolo postavených v povojnovom období (1946-1970) (tabuľka 2.5.4). V tom čase sa už stihla prejaviť aj hromadná bytová výstavba v socialistickom duchu, stále však dominovala výstavba bytov v rodinných domoch. Významný podiel na bytovom fonde regiónu majú aj byty postavené v období rokov 1971-1980 (vzhľadom na to, že ide iba o 10 ročný interval, dá sa konštatovať, že výstavba v tomto období bola najintenzívnejšia – 426 bytov/rok). Na celkovom bytovom fonde sa byty z tohto obdobia podieľajú 28,49 -tami. Byty z tohto obdobia tvoria najvýznamnejší podiel (3019 bytov, teda 40,24 %) zo všetkých bytov v bytových domoch. Celkový percentuálny podiel výstavby trvale obývaných bytov v jednotlivých obdobiach výstavby znázorňuje graf 2.5.1. Z hľadiska veku bytového fondu nepozorujeme medzi obcami výrazne rozdiely. Za zmienku azda stojí len fakt, že v meste Stará Turá bolo najviac bytov v bytových domoch postavených až v období rokov 1981-1990, kým v Myjave a Brezovej pod Bradlom v tomto období už tempo výstavby bytov v bytových domoch klesalo.

Tabuľka 2.5.4: Trvale obývané byty v Kopaničiarskom regióne podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby a kategórie bytu v roku 2001

Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu	v % I. kategória	v % II. kategória	Priemerná výstavba/rok
do 1899 a nezistené	723	119	6	848	27,00	17,33	X
1900 - 1919	432	5	17	454	16,30	20,93	23
1920 - 1945	1 074	29	20	1 123	31,26	22,97	43
1946 - 1970	2 648	2 004	44	4 696	67,06	19,53	188
1971 - 1980	1 226	3 019	11	4 256	93,49	4,42	426
1981 - 1990	773	2 158	4	2 935	94,55	4,12	294
1991 - 2001	449	169	9	627	87,08	10,21	57
spolu	7 325	7 503	111	14 939	X	X	X
%	49,03	50,22	0,74	100,00	74,32	11,98	X

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Graf 2.5.1: Obdobie výstavby trvale obývaných bytov v Kopaničiarskom regióne

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2001

Prírastky a úbytky za roky 2001-2006 znázorňuje tabuľka 2.5.5, z ktorej vyplýva, že za sledované obdobie pribudlo najviac bytov v roku 2003 a to 125 (z toho 86 v súkromnom vlastníctve).

Tabuľka 2.5.5: Prírastky a úbytky bytov v Kopaničiarskom regióne za roky 2001 – 2006

Rok	U05070	U05071	U05072	U05073	U05074	U05075	U05080	U05081	U05090
2001	63	-	-	63	-	-	4	-	18927
2002	93	46	-	47	-	-	13	-	19007
2003	125	39	-	86	-	-	7	-	19125
2004	73	32	-	41	-	-	2	-	19196
2005	39	-	-	39	-	-	7	-	19228
2006	76	38	-	38	-	-	9	-	19295

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Vysvetlivky

U05070 Prírastky bytov (vr. úz. zmien) - spolu
v tom:

U05071 Prírastky bytov - vo vlastníctve územnej samosprávy

U05072 Prírastky bytov - v družstevnom vlastníctve

U05073 Prírastky bytov - v súkromnom tuzemskom vlastníctve

U05074 Prírastky bytov - úz. zmenou (pričlenenie územia)

U05075 Prírastky bytov - ostatné

U05080 Úbytky bytov vr. úz. zmien - spolu
z toho:

U05081 Úbytky bytov - územnou zmenou (odčlenenie územia)

U05090 Stav bytov k 31.12. spolu

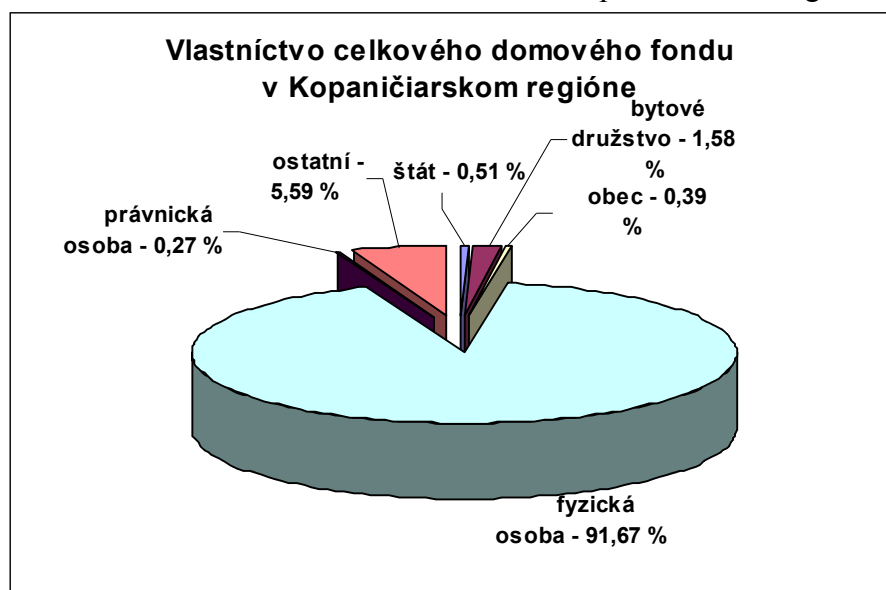
Vlastníctvo domov a bytov v Kopaničiarskom regióne odráža tabuľka 2.5.6 a celkového domového fondu graf 2.5.2. Z nich vyplýva, že vo vlastníctve trvalo obývaných bytových domov, ako aj celkového domového fondu prevláda vlastníctvo fyzických osôb.

Tabuľka 2.5.6: Vlastníctvo domov a bytov v Kopaničiarskom regióne v roku 2001

		Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond
Domov spolu		10 842	635	137	11 614
Trvale obývané domy		7 194	635	81	7 910
v tom:	vlastníctvo štátu	8	3	29	125
	vlastníctvo bytového družstva	4	120	1	31
	vlastníctvo FO	7038	203	10	21
	vlastníctvo PO	12	5	4	442
	vlastníctvo ostatné	120	296	26	15780
Neobývané		3 648	0	39	3 687
Priemerný vek domu		46,12	29,57	40,16	44,88
Bytov spolu		11 030	7 712	154	18 896
v tom trvale obývané		7 325	7 503	111	14 939
z toho:	družstevné	5	2 540	0	2 545
	byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	0	4 352	0	4 352
Neobývané		3 705	209	43	3 957

Zdroj: ŠÚSR, SOBD 2001

Graf 2.5.2: Vlastníctvo domového fondu v Kopaničiarskom regióne v roku 2001

Zdroj: ŠÚ SR, SOBD 2001

Od veku bytov čiastočne závisí aj ich technická vybavenosť. Stav vybavenosti bytov je uspokojivý, no nie vo všetkých ukazovateľoch. Na vodu z verejného vodovodu je napojených 94,66 % bytov, kúpeľňou je vybavených 91,39 % bytov, no na plyn zo siete je napojených iba 58,24 % bytov a na kanalizáciu 55,26 % (tabuľka 2.5.7).

Tabuľka 2.5.7: Vybavenie trvalo obývaných bytov v Kopaničiarskom regióne v roku 2001

Vybavenie trvalo obývaných bytov	Počet bytov	Podiel na bytovom fonde v %	Priemerné hod- noty za SR v %
bytov spolu	14 939	100,00	100,00
s plynom zo siete	8 700	58,24	74,78
s vodovodom	14 141	94,66	95,34
prípojkou na kanalizačnú sieť	8 255	55,26	60,24
so septikom (žumpou)	4 728	31,65	32,07
so splachovacím záchodom	12 586	84,25	86,71
s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	13 653	91,39	92,82

Zdroj: ŠÚ SR, SODB, 2001

Vybavenosť územia infraštruktúrou (dopravná, environmentálna), zameranie sa na zistenie stavu neobývanosti domov, ich stavebnotechnický stav, vekovú štruktúru domov a bytov, identifikácia rekreačných, ubytovacích a stravovacích zariadení, poľnohospodárske a výrobné objekty, rekreačné areály a areály poskytujúce zázemie pre diverzifikáciu činností na vidieku s dôrazom na cestovný ruch. (Popis stavu technickej, komunikačnej a cestnej infraštruktúry Pasporty voľných budov, ich stav, vlastníctvo a plány s budúcim využitím)

Dopravná infraštruktúra

Do Kopaničiarskeho regiónu zasahujú len štátne cesty II. a III. triedy a miestne komunikácie, a je tu len jeden cestný hraničný priechod - Vrbovce do Českej republiky. Členitosť terénu a typické kopaničiarske osídlenie sa prejavuje najmä v množstve komunikácií III. triedy. Dĺžka ciest II. a III. triedy v regióne je 315,4 km. Z toho ciest II. triedy 68 km.

V meste Myjava bol sprevádzkovaný obchvat (Dolný dopravný uzol), ktorý odbremenil zaťaženie centra mesta. Do budúca možno v Myjave predpokladať vybudovanie ďalšieho obchvatu, ktorý by nadväzoval na Dolný dopravný uzol, čím by došlo k ďalšiemu potrebnému odľahčeniu dopravy prechádzajúcej okresným mestom. V meste Brezová pod Bradlom sa uvažuje s preložením štátnej cesty II/499 z dôvodu obtiažnosti v úseku Piešťanská ulica. Dôležitou komunikáciou vedúcou celým regiónom a spájajúcou Nové Mesto n/V, Starú Turú, Myjavu a Senicu je štátna cesta II/581. V rámci koncepcie rozvoja regiónu je snaha o vybudovanie nadregionálnej komunikácie v osi Kúty - Senica - Myjava - Stará Turá - Nové Mesto nad Váhom. Táto komunikácia by prepojila diaľnicu D2 Brno - Kúty - Malacky - Bratislava a D1 Bratislava - Trnava - Piešťany - Nové Mesto nad Váhom - Trenčín i s možnosťou napojenia na Rakúsko.

Stav povrchu väčšiny ciest v regióne je na dobrej úrovni, avšak niektoré miestne komunikácie sú v nižšej kvalite, resp. ich povrch je značne opotrebovaný. No situácia sa pomaly začína zlepšovať aj v tomto smere a každým rokom sa rekonštruje viac a viac

cestných komunikácií – či už z vlastných zdrojov, alebo z financií dotovaných Európskymi spoločnosťami.

Verejná doprava je zabezpečovaná SAD Trnava, a.s. a SAD Trenčín, a.s. Mestskú hromadnú dopravu (MHD) v Myjave zabezpečuje SAD Trenčín, a.s., prevádzkareň Nové Mesto nad Váhom. Regiónom prechádzajú tri medzištátne autobusové linky: Partizánske - Brezová pod Bradlom - Brno, Vrbovce - Javorník n. Veličkou, Vrbovce - Veľká n. Veličkou a jedna diaľková autobusová linka: Senica - Brezová pod Bradlom - Banská Bystrica. Celkové počty spojov k 1.10.2008 aj s prepravcami udáva tabuľka 2.5.8. V Kopaničiarskom regióne sa nachádza 5 autobusových staníc (1 Brezová pod Bradlom, 1 Krajné, 2 Myjava a 1 Stará Turá), a množstvo zastávok.

Tabuľka 2.5.8: Linky autobusovej dopravy v Kopaničiarskom regióne v roku 2008

Prepravca	Linky		
	Prímestské	Diaľkové	Medzinárodné
SAD Trenčín	26	0	1
SAD Trnava	9	1	0
SAD Prievidza	0	0	2
SKAND Skalica	1	0	0

Zdroj: <http://portal.cp.sk>

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza aj železničná infraštruktúra. Dĺžka železničných tratí v regióne je 40 km. Trate sú jednokolejové, neelektrifikované. Ide o 2 trate, tou prvou a oveľa kratšou je železničná trať vychádzajúca z mesta Brezová pod Bradlom, smerujúca do Jablonice a ďalej do Senice, resp. Trnavy. Avšak táto je už od roku 2005 pre účely prepravy cestujúcich nefunkčná a teda prepravuje sa na nej iba náklad. Jej dĺžka v regióne je 3 km. Oblasťou prechádza medzinárodná železničná trasa Nové Mesto nad Váhom – Myjava – Veselí nad Moravou. Prechádza obcami Višňové, Hrachovište, Vaňovce, Stará Turá, Poriadie, Myjava, Brestovec a Vrbovce v celkovej dĺžke 37 km. Trať sa začala stavať v roku 1923 a dokončená bola v roku 1929. Bola to najdrahšia dopravná stavba v bývalej ČSR v priebehu 20-tych rokov 20.stor. Súčasťou trate v katastroch obcí Brestovec a Vrbovce je aj tunel M.R. Štefánika, dlhý 2421 m, svojho času najdlhší v celej ČSR. V súčasnosti denne prichádza zo smeru Nové Mesto nad Váhom na Myjavu 13 spojov denne. Smerom na Vrbovce to však je už len 8 spojov denne. Opačným smerom je počet nasledovný, a síce, 8 spojov zo smeru Vrbovce – Myjava a 11 spojov smer Myjava - Nové Mesto nad Váhom. Nákladná doprava je minimálna kvôli nefunkčnosti hraničného priechodu (cestujúci musia vo Vrbovcích prestupovať a čakať na spoj do ČR). Priemerná intenzita nákladnej dopravy je 2 spoje denne. Sú to vlaky, odvážajúce drevo a plasty a privážajúce plasty a uhlie.

Environmentálna infraštruktúra

Odkanalizovanie Kopaničiarskeho regiónu je jednou z priorít v environmentálnej oblasti. Avšak územia, kde prevláda rozptýlené osídlenie majú v tomto smere značné nevýhody. Veľké množstvo kopaníc a ich rozmiestnenie v Kopaničiarskom regióne nedáva dobré predpoklady pre vybudovanie kompletnej kanalizačnej siete s napojením aj na ČOV, ako napr. regiónu ležiacemu na nížine s niekoľkými väčšími kompaktnými obcami.

Najmä preto, ale aj pre nedostatok financií v rozpočtoch obcí, disponujú kanalizáciou v Kopaničiarskom regióne iba všetky 3 mestá a 2 obce. Aj to v prípade miest ide iba o odkanalizovanie intravilánov miest a nie kopaníc, spadajúcich do ich katastrálneho územia. Podobne je to aj pri obciach Bzince pod Javorinou a Krajné, kde je kanalizácia zavedená len v centrálnej časti obce a obyvateľstvo v iných častiach obce, resp. na kopaniciach rieši problém kanalizácie vlastnými septikmi, žumpami, resp. domovými čistiarnami odpadových vôd. Pripojenie na kanalizačnú sieť je znázornené v tabuľke 2.5.7.

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza skupinový vodovod Myjava – Brezová pod Bradlom, ktorý využíva zásoby v množstve 110 l/s. Keďže daný región je deficitný na dostatok pitnej vody je tento vodovod prepojený na skupinový vodovod Čachtice – Nové Mesto nad Váhom – Stará Turá. Vodné zdroje majú rozkolísané prietoky, čo je spôsobené vysušovaním krajiny, zrýchleným odtokom a v neposlednom rade úpravou vodných tokov.

Všetky prvky technickej vybavenosti ako napr. pripojenie na vodovodnú, kanalizačnú sieť a pod. znázorňuje tabuľka 2.5.10, z ktorej okrem iného vyplýva, že všetky obce Kopaničiarskeho regiónu okrem Chvojnice sú napojené na vodovodnú sieť, kým na kanalizačnú sieť spolu s čistiarnami odpadových vôd sú napojené len všetky 3 mestá a obce Bzince pod Javorinou a Krajné.

Tabuľka 2.5.10: Technická vybavenosť obcí a prírastky a úbytky bytov v Kopaničiarskom regióne v roku 2006

Názov územia	Technická vybavenosť										Bytový fond		
	počet hlavných telefónnych staníc		počet bytov na jednu bytovú telefónnu stanicu	rozvodná sieť plynu	verejný vodovod	spotreba pitnej vody (tisíc m ³)		kanalizačná sieť	počet prípojok kanalizačnej siete	čistička odpadových vôd	prírastky bytov	úbytky bytov	stav bytov spolu
	spolu	z toho bytové				spolu	z toho pre domácnosti						
Brestovec	100	82	5,60	Áno	Áno	6	6	Nie	-	Nie	6	1	504
Brezová pod Bradlom	868	634	3,22	Áno	Áno	223	186	Áno	334	Áno	5	2	2 200
Bukovec	94	83	2,67	Áno	Áno	30	11	Nie	-	Nie	1	-	228
Bzince pod Javorinou	426	381	2,43	Áno	Áno	113	100	Áno	73	Áno	4	-	1 012
Hrachovište	112	98	3,16	Áno	Áno	21	19	Nie	-	Nie	2	1	342
Hrašné	73	59	4,36	Áno	Áno	25	16	Nie	-	Nie	-	-	259
Chvojnica	64	60	3,27	Nie	Nie	-	-	Nie	-	Nie	-	-	199
Jablonka	40	27	10,81	Nie	Áno	22	13	Nie	-	Nie	1	-	291
Kostolné	129	111	3,23	Áno	Áno	22	20	Nie	-	Nie	-	-	381
Košariská	57	39	6,26	Nie	Áno	29	11	Nie	-	Nie	2	2	272
Krajné	286	243	3,63	Áno	Áno	41	38	Áno	103	Áno	1	-	927
Lubina	289	249	3,07	Áno	Áno	34	30	Nie	-	Nie	2	-	816
Myjava	2 583	1 942	2,29	Áno	Áno	834	431	Áno	845	Áno	-	1	4 814
Podkylava	8	2	96,50	Nie	Áno	18	18	Nie	-	Nie	-	-	205
Polianka	38	31	6,39	Áno	Áno	32	9	Nie	-	Nie	1	-	208
Poriadie	131	108	2,61	Nie	Áno	27	18	Nie	-	Nie	-	-	319
Priepasné	29	18	11,22	Áno	Áno	10	9	Nie	-	Nie	1	-	241
Rudník	100	87	4,01	Áno	Áno	20	18	Nie	-	Nie	16	-	384
Stará Myjava	153	139	2,25	Nie	Áno	49	39	Nie	-	Nie	3	-	356
Stará Turá	2 129	1 746	2,17	Áno	Áno	730	730	Áno	582	Áno	29	2	4 025
Vaďovce	135	110	2,81	Áno	Áno	27	20	Nie	-	Nie	-	-	323
Višňové	22	18	5,00	Áno	Áno	9	9	Nie	-	Nie	-	-	96
Vrbovce	316	283	2,74	Áno	Áno	20	12	Nie	-	Nie	2	-	893
Kopaničiarsky región	8 182	6 550	2,68	17	22	2 322	1 763	5	1 937	5	76	9	19 295

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Rekreačné, ubytovacie a stravovacie zariadenia

Kopaničiarsky región má dobré predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Avšak v súčinnosti s tým, musí nastať skvalitňovanie služieb a najmä samotnej infraštruktúry cestovného ruchu. Pomerne veľkým nedostatkom je kvantita, no najmä kvalita tejto infraštruktúry, aj keď v ostatnom čase môžeme badať istý posun vpred.

V regióne sa nachádza viacero rekreačných zariadení (RZ), stredísk (RS), príp. oblastí (RO). Medzi tie najvýznamnejšie patria:

- RZ Mladosť v Brezovej pod Bradlom

Kapacita ubytovania je 30 lôžok. Zariadenie poskytuje veľké možnosti na turistické vychádzky do okolia (lesy), využitie cyklistických trás. K dispozícii sú 2 tenisové dvorce s umelým trávovým povrchom, plážový volejbal, pétanque, menšie bazény na plávanie, trávnaté ihrisko na minifutbal alebo iné športové aktivity, sauna pre ubytovaných.

- RS Euroland s okolím v Starej Myjave

Rekreačné stredisko Euroland Stará Myjava sa nachádza pri vodnej nádrži Stará Myjava. Samotné rekreačné stredisko ponúka celoročné ubytovanie v hlavnej budove s kapacitou cca 70 lôžok a v troch drevených chatách typu Liptov s kapacitou 120 lôžok. V exteriéroch rekreačného strediska sa nachádza futbalové ihrisko, antukové volejbalové ihrisko, pieskové ihrisko na plážový volejbal, mini bazén, streetbalové ihrisko, ohniská s besiedkami na príjemné podvečerné posedenia, amfiteáter pre 200 ľudí a ranč pre kone. 5 minút pešej chôdze od rekreačného strediska Euroland sa nachádza lyžiarske stredisko SKI LAND, s možnosťou celodenného lyžovania na dvoch 450 metrových umelo zasnežovaných zjazdovkách, nočným lyžovaním a kvalitne vybavenou požičovňou lyžiarskeho výstroja.

- RO Dubník pri Starej Turej

Rekreačná oblasť Dubník pri Starej Turej ponúka rôzne druhy ubytovania, od kempingu, chát, penziónu, až po hotelové zariadenia. Počas letnej sezóny ponúka ubytovanie, kemping, kúpanie, požičovňu lodiek, vodných bicyklov, tenisové dvorce, stolný tenis, možnosť rybolovu, atď. Počet ubytovacích kapacít v tejto oblasti je asi 500 z toho Hotel Sanus, ktorý poskytuje najväčšie možnosti pokrýva 145 lôžok.

Okrem týchto hlavných rekreačných oblastí sa v regióne nachádza množstvo ďalších zariadení slúžiacich pre návštevníkov regiónu. Ide najmä o ubytovacie zariadenia rôzneho druhu, ktoré sú znázornené v tabuľke 2.5.11. K najdôležitejším patria: Hotel Štefánik v Myjave – 4.hviezdičkový nový hotel s kapacitou 70 lôžok, Hotel Lipa v Starej Turej – 3.hviezdičkový hotel s kapacitou 88 lôžok. Množstvo väčších ubytovacích zariadení v Kopaničiarskom regióne je vybavených aj kongresovou halou, čo vytvára dobré predpoklady pre rozvoj kongresového cestovného ruchu.

Tabuľka 2.5.11: Ubytovacie zariadenia v Kopaničiarskom regióne v roku 2008

Názov ubytovacieho zariadenia	Adresa	Typ (napr. hotel, penzión, ubytovňa, ...)	Doplnkové služby (wellnes, kongres. hala,...)
Rekreačné zariadenie Mladost'	Partizánska ul. 5200	chata	2 tenisové dvorce, plážový volejbal, pétanque, 3 menšie bazény, trávnaté ihrisko na minifutbal, sauna, areál s rozlohou 3,5 ha s upravenou krajinou architektúrou.
Misijné stredisko ECAV Matejková	Cesta SNP č. 247/6	10 zrubových chatiek	
Škola v prírode Partizán	Partizánska 226		spoločenská miestnosť
Združená stredná škola M. R. Štefánika	Cesta SNP 1	internát - ubytovňa	športová hala, tenisové kurty, asfaltové ihrisko, stravovacie služby
Penzión u Tvarožkov	Nám. gen. M. R. Štefánika 336	penzión	konferenčné priestory
Ubytovanie v súkromí Dolina	Dolina 233	ubytovanie v súkromí	spoločenská miestnosť
Športovovzdelávacie stredisko Bradlan	Športová 723	ubytovňa	
BIVA	Bzince pod Javorinou 448	ubytovňa	
Obecná chata	Jablonka 297	ubytovňa	
Penzión Diana	Krajné 292	penzión	
Rekreačno rehabilitačné zariadenie	Lubina 878	penzión	masáže, sauna
Holubyho chata	Lubina 1048	chata	
Hotel Štefánik	M.R.Štefánika 37	Hotel****	wellnes, kongresová hala, bar, salónik,
Penzión ROSY	Trokanova 235/1	penzión***	
Hotel Spoločenský dom	M.R.Štefánika 562/8	Hotel*	
Gazdovský dvor	Turá Lúka 119	ubytovacie zariadenie	prezentácia tradičnej ľudovej kultúry
Domov mládeže pri SPŠ Myjava	Komenského 1	ubytovňa	
Domov mládeže SOŠ	Trokanova 3	ubytovňa	
Agropenzión Adam	Podkylava č. 188	penzión	wellnes, kongresová hala, petang, tenis, jazda na koni, požičovňa bicyklov s motorčekom, jazda na koči
Stará škola	Priepasné 232	penzión	

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“

Dalmacija	Stará Myjava 200/40	Penzión	
Hotel Lipa	Husitská 5	Hotel***	kongresová hala
Hotel SANUS	Dubník I	Hotel**	kongresová hala
Domov mládeže ZSŠE	Športová 1	Hotel (Garni)*	
Autokemping ATC	Dubník I	Kemping*	
Penzión Oáza (Hájenka)	Dubník I	Penzion*	
RZ Javorina	Dubník I	Turist. ubytovňa	
Penzión Arkadia	Dibrovova 10	Penzion***	
Hotel Hydrostav	Dubník I	Hotel*	
Milošova chata	Dubník I. 1011	Turist. ubytovňa	
Hurtoň J. - U Rybára	Dubník I. 1002	Turist. ubytovňa	
Penzión Na mlyne	L. Podjavorinskej 11	Penzion***	

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

Dôležitou súčasťou infraštruktúry cestovného ruchu, ale aj samotnej ponuky služieb obyvateľstvu sú stravovacie zariadenia, ktorých je síce v Kopaničiarskom regióne dostatok, avšak väčšina z nich má nižší štandard a kvalitu poskytovaných služieb. Tu dominujú najmä pohostinstvá, reštaurácie a rýchle občerstvenia, kde ich najviac v rámci Kopaničiarskeho regiónu je umiestnených v Starej Turej, hlavne v rekreačnej oblasti Dubník (tabuľka 2.5.12).

Tabuľka 2.5.12: Reštauračné zariadenia v Kopaničiarskom regióne v roku 2008

OBEC	Názov zariadenia	Adresa	Typ (napr. restauracia, pizzeria, ...)
Brezová pod Bradlom	U Sváka Ragana, spol. s.r.o.	D. Jurkoviča 415	reštaurácia
	Reštaurácia Tvarožek	Nám. gen. M. R. Štefánika 336	reštaurácia
	Pizzeria RIF-RAF	Pod Vříškami 9	pizzeria
	Združená stredná škola M. R. Štefánika	Cesta SNP 1	na objednávku, pre ubytovaných
Bzince pod Javorinou	Švok	Bzince pod Javorinou 349	reštaurácia
	Club 56	Bzince pod Javorinou 61	rýchle občerstvenie
	Barunka	Bzince pod Javorinou-Hrušové	motorest
	Country saloon	Bzince pod Javorinou-Cetuna	reštaurácia
Jablonka	Reštaurácia Anna	Jablonka 61	reštaurácia
Kostolné	Pytliakova studienka - Viera Chrenčová	Kostolné 118	reštaurácia

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“

Košariská	Reštaurácia Gurmán	Košariská 77	pizzeria a reštaurácia
	Penzión U Juhása	Košariská 89	reštaurácia
Krajné	HANY	Krajné 14	reštaurácia
	Pizza Stop Restaurant	Krajné 232	pizzeria a reštaurácia
	U Bórika pod vežou	Krajné 184	vináreň
Lubina	Pohostinstvo U Šustra	Lubina 201	pohostinstvo
	Pohostinstvo U Čierneho Adama	Lubina 261	pohostinstvo
	Bistro Tri sestry	Lubina 974	pohostinstvo
	Pohostinstvo Na konci sveta	Lubina 673	pohostinstvo
Myjava	Reštaurácia Pod vežou	Dolná štvrť 385/1	vináreň
	Blue bar	Partizánska 290/17	rýchle občerstvenie
	Bowling klub	Partizánska 290/17	rýchle občerstvenie
	PIUS 2000	M. R. Štefánika 525/21	rýchle občerstvenie
	Reštaurácia FONTÁNA	M. R. Štefánika 562/8	reštaurácia
	Reštaurácia Neptun	Milana Marečka 270/9	reštaurácia
	Reštaurácia u Švejka	Milana Marečka 270/9	reštaurácia
	Bufet železničná stanica	Nádražná 4	rýchle občerstvenie
	Eva Bar	Bradáčova 269/6	reštaurácia
	IVA BAR	Brezovská cesta 450/16	rýchle občerstvenie
	CAFE Harmonia	M. R. Štefánika 524/19	rýchle občerstvenie
	Šenk U FERDA	Hodžova ul. 260/1	rýchle občerstvenie
	Reštaurácia Trnovce	Trnovská 25	reštaurácia
	BAR TERASA	Partizánska 738/21	rýchle občerstvenie
	CENTRUM B	M. R. Štefánika 525/21	reštaurácia
	Kolkáreň u Freda	Hodžova	rýchle občerstvenie
	Rosy restaurant	Trokanova 235/1	reštaurácia
	Pizzeria Cross	Dolná štvrť 385/1	pizzeria
Podkylava	Agropenzión "Adam"	Podkylava č. 188	reštaurácia
Stará Myjava	Dalmacija	Stará Myjava 200/40	reštaurácia
Stará Turá	Piváreň KELT	Dr. Úradníčka 191	piváreň
	Bistro Luna	Nám. Dr.A.Schweitzera	bistro
	Bufet Lahôdky	Dr.D. Úradníčka 191/16	bufet
	Bufet	Nám.Dr.A.Schweitzera	bufet
	Hostinec Vikárka	Jiráskova 166/14	hostinec
	Hostinec Vikárka - herňa	Jiráskova 166/14	herňa
	Hotel Lipa*** – reštaurácia	Husitská 5	reštaurácia
	Hotel Lipa*** – bar	Husitská 5	bar
	Pizzeria	Gen.M.R.Štefánika 67	pizzeria
	Pohostinstvo IRISH PUB	Gen.M.R.Štefánika 736	pohostinstvo
	Penzión Arkadia	Dibrovova 241/10	penzión
	Cukráreň Ritmo	SNP 148/52	cukráreň

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“

	Bar Ritmo	SNP 260/41	bar
	Reštaurácia Salamander	SNP 260/41	reštaurácia
	Bistro Albena	SNP UNI 1	bistro
	TIP SPORT	SNP UNI 7	bufet + stávk. kancelária
	Hamkas bufet	SNP UNI 8	bufet
	Pivobar	Mierová UNI 10-11	pohostinstvo
	Herňa Barík	Mierová UNI	herňa
	Pizzeria Andiamo	Hurbanova 103/93	pizzeria
	Country&Rock Bar	Mýtna 554	bar
	Herňa Bar	SNP 64	bar
	Club 3	Gen.M.R.Štefánika 55	club
	Hostinec U papagája	Gen.M.R.Štefánika 380/45	hostinec
	Pohostinstvo Kozmos	Kozmonautov 411/35	pohostinstvo
	Wrestling bar	Družstevná 491	bar
	Reštaurácia Na štadióne	Športová ul.	reštaurácia
	Penzión Na mlyne	Podjavorinskej ul. 535/11	penzión
	Penzión Hájenka	Rekr. oblasť Dubník 1032	penzión
	Rekreač. zariadenie Javorinka	Rekreačná oblasť Dubník I	rekreačné zariadenie
	Milošova chata	Rekr. oblasť Dubník I	chata
	Reštaurácia DUBAS	Rekr. oblasť Dubník I	reštaurácia
	Hotel Hydrostav Dubník	Rekr. oblasť Dubník I	hotel
	Turist. ubytovňa U rybára	Rekr. oblasť Dubník I	ubytovňa
	Hotel Sanus	Rekr. oblasť Dubník I	hotel
	Bufet Pláž	Rekr. oblasť Dubník I	bufet
	Reštaurácia Dubník ATC	Rekr. oblasť Dubník I	reštaurácia
	Bufet Motýlik	Rekr. oblasť Dubník I	bufet
	Pohostinstvo	Stará Turá Paprad' 1615	pohostinstvo
	Pohostinstvo	Stará Turá Topolecká, Dom kultúry	pohostinstvo
	Pohostinstvo Salaš	Hurbanova 69	pohostinstvo
Vrbovce	Pohostinstvo Vrbovčan	Vrbovce 142	pohostinstvo s vývarovňou

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza 28 voľných budov, ktoré môžu byť využité na rôzne účely. Väčšina z nich je v dobrom stave, avšak potrebujú značnú rekonštrukciu pre ich následné využitie. Najviac budov (až 9) sa nachádza v meste Stará Turá v areáli bývalej školy na Štefánikovej ulici, kde vlastníkom je Trenčiansky samosprávny kraj a v meste Brezová pod Bradlom (5). Na vidieku je síce počet týchto budov nižší, ale ide väčšinou o menšie budovy s možnosťou ich lepšieho využitia pre účely agroturistiky ako menšie penzióny, turistické

ubytovne, či ubytovanie na súkromí. Niektorí majitelia majú snahu o rekonštrukciu týchto budov aj na účely bývania, či podnikateľské aktivity, spájané nielen s výrobnou činnosťou, ale aj pre rôzne účely v cestovnom ruchu. Ich bližší popis znázorňuje tabuľka 2.5.13.

Tabuľka 2.5.13: Voľné budovy v Kopaničiarskom regióne v roku 2008

Obec	Voľná budova a jej umiestnenie	Stručný opis	Majiteľ	Súčasná hodnota v Sk	Stav, v akom sa nachádza	Záujem/nezáujem majiteľa využiť budovu a na čo
Brezová pod Bradlom	Kotolňa Baranec		Minist. vnútra		Neudržiavaná	
	Dolina RD		Trgňová		Neudržiavaná	
	Domov Vrch		MsÚ		Na zbúranie	
	Baranecká ul.		Škoruba		V rekonštrukcii	
	Staničná ul. RD		Tallo		Neudržiavaná	
	Minárčiny ul.		Slezák		Neudržiavaná	
Jablonka	Objekt bývalej cirk. školy	Budova s bytom	Evan. Cirk. zbor		Nutné opravy	Nemá pravdepodobne
	Požiarna zbrojnica	Budova centrum obce	Obec	700 000,-	Dobrý	Cukráreň, byt
	Haly v areáli družstva		PD Poriadie		Nutné opravy	
Kostolné	Bývalá budova MŠ		Mgr.J.Pilát			
Krajné	Bývalá budova MŠ		Obec Krajné		Funkčná	Áno - bývanie
Lubina	Bývalá budova Jednoty		TESIO s.r.o. Bratislava		Zlý	Záujem
Myjava	Budova bývalej Kodrety	budova v centre mesta s historickou hodnotou	Evanjelická cirkev, a.v.	18 000 000,-	Stavba neobývaná, nevyužívaná, ďalšie využitie je možné po komplexnej rekonštrukcii, základ je fasáda, ktorá musí byť zachovaná ale zrekonštruovaná	Cirkevné gymnázium

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“

Podkylava	Budova bývalého mlyna u Beňov	Pôvodne mlyn	Obec Podkylava	V účtovníctve – 0,-	Budova vyžaduje rekonštrukciu	Záujem využiť – prenajatá SOP s.r.o.
	Hasičská zbrojnica u Pagáčov	Pôvodne hasičská zbrojnica	Obec Podkylava	V účtovníctve – 0,-	Budova vyžaduje rekonštrukciu	Záujem využiť – na prenájom miestnemu podnikateľovi
Priapasné	Budova bývalej ZŠ		Obec Priepasné		Budovu je nutné zrekonštruovať	Penzión, príp. nájomné byty
Stará Turá	Škola – Štefánikova ul. – stará časť		TSK	1 690 153,-	Priemerný, bez vodovodu v triedach	
	Škola – Štefánikova ul. – nová časť		TSK	5 631 000,-	Veľmi dobrý	V podnájme SHK – p. Tlčík
	Domov mládeže - Štefánikova ul.		TSK	4 434 875,-	Zlý	
	Telocvičňa - Štefánikova ul.		TSK	3 715 000,-	Veľmi dobrý	
	Dielne - Štefánikova ul.		TSK	1 040 608,-	Priemerný	Zatiaľ podnájomníci - podnikatelia
	Sklad zeleniny - Štefánikova ul.		TSK	109 000,-	Priemerný	
	Kuchyňa + jedáleň - Štefánikova ul.		TSK	516 904,-	Dobrý	
	Nadstavba dielní - Štefánikova ul.		TSK	16 342 871,-	Nedostavaná	
	Sklad - Štefánikova ul.		TSK	50 000,-	Priemerný	
Vaňovce	Sociálna budova bývalého PD		JURKI HAYTON BA		Zlý	
	Objekt v bývalom PD		Neb.Kučerák			

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

Celkový majetok obcí Kopaničiarskeho regiónu mal k 31.12.2007 nadobúdaciú hodnotu 3 155 579 106,39 Sk, čo v účtovnej hodnote k tomu istému dátumu činilo 2 396 880 690,37 Sk. Najvyššiu nadobúdaciú hodnotu mali ostatné budovy a to vyše 821 mil. Sk (tabuľka 2.5.14) a lesné pozemky (vyše 690 mil. Sk). V účtovnej hodnote najviac dosahujú lesné pozemky (vyše 690 mil. Sk), ostatné pozemky (vyše 656 mil. Sk) a ostatné budovy (vyše 492 mil. Sk). Z tabuľky možno vyčítať, že hodnota majetku obcí pri školských a zdravotníckych zariadeniach je nižšia, avšak tu je to dané tým, že veľké množstvo budov tohto charakteru je vo vlastníctve Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Tabuľka 2.5.14: Majetok obcí Kopaničiarskeho regiónu k 31.12.2007

Majetok	Nadobúdacia hodnota (Sk)	Posledná účtovná hodnota k 31.12.2007 (Sk)
Obecné a mestské úrady	202 109 231,27	140 602 006,00
Kultúrne domy	32 175 234,70	16 911 004,90
Školské budovy	131 451 853,79	59 896 772,70
Zdravotnícke zariadenia	14 934 485,00	7 057 391,00
Požiarné zbrojnice	10 393 260,55	2 213 509,70
Domy smútku	12 449 115,33	6 264 706,53
Ostatné budovy	821 780 741,36	492 908 834,20
Stavby	442 248 824,93	201 723 411,88
Lesné pozemky	690 226 580,62	690 226 580,62
Ostatné pozemky	656 621 668,84	656 722 362,84
Umelecké diela	2 039 000,00	2 039 000,00
Finančný majetok, akcie a cenné papiere	139 149 110,00	120 315 110,00
Majetok spolu	3 155 579 106,39	2 396 880 690,37

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

Za posledných 5 rokov obce Kopaničiarskeho regiónu preinvestovali celkovo 628 515 192,10 Sk. Z toho bol najviac činili zdroje z EÚ a to vyše 254 mil. Sk a vlastné zdroje vo výške vyše 236 mil. Sk. Podiel. Najmenej boli náklady projektov financované z bankových zdrojov (iba vyše 2 mil. Sk). Podľa druhu investície sa najviac investovalo do miestnych komunikácií a verejných priestranstiev (vyše 211 mil. Sk) a do oblasti školstva a športu (vyše 120 mil. Sk), kde väčšinu investícií predstavovala rekonštrukcia školských zariadení. Naopak najmenej sa investovalo do rekonštrukcie domov smútku a infraštruktúry na cintorínoch a v plynofikácií obcí (obe vyše 1,4 mil. SK). Prehľad o investíciách v Kopaničiarskom regióne za posledných 5 rokov dokumentuje tabuľka 2.5.15.

Tabuľka 2.5.15: Investičné aktivity obcí Kopaničiarskeho regiónu za posledných 5 rokov (v Sk)

Obec - Názov projektu (druh investície)	Náklady projektu (Sk)				
	Vlastné náklady	Štátny rozpočet	Zdroje EÚ	Bankové zdroje/úvery	Iné zdroje
Miestne komunikácie a verejné priestranstvá	137 091 127,38	10 417 810,60	34 577 577,65	0	29 242 928,10
Vodovod	2 555 176,00	0	0	0	2 000 000,00
Kanalizácia	3 937 109,50	1 250 000,00	15 412 770,00	0	0
Plynofikácia	1 430 000,00	0	0	0	0
Bytová výstavba	43 008 711,30	19 287 900,00	0	0	15 493 000,00
Priemysel	4 788 720,20	19 154 880,80	71 830 803,00	0	0
Odpadové hospodárstvo	6 689 037,75	14 132 220,00	30 373 221,75	0	3 383 672,00
Školstvo a šport	21 161 598,88	12 209 579,70	85 179 425,13	1 150 000,00	320 897,00
Obecné a mestské úrady	1 741 342,50	90 000,00	0	0	0
Sociálna oblasť	2 040 022,85	1 285 406,38	3 845 274,75	1 129 996,98	0
Domy smútku	882 500,00	600 000,00	0	0	0
Osvetlenie	3 694 199,10	2 466 433,00	7 860 000,00	0	0
Kultúra	2 330 000,00	1 002 000,00	0	0	0
Verejný rozhlas	3 197 072,00	123 567,00	0	0	440 000,00
Voľný čas	1 800 135,20	1 510 340,80	5 663 778,00	0	0
Ostatné	2 525 147,20	516 524,00	0	0	230 461,60
SPOLU	236 316 723,86	84 064 662,28	254 742 850,28	2 279 996,98	51 110 958,70

Zdroj: Vlastný výskum, 2008

V najbližšom čase (do roku 2015) plánujú obce Kopaničiarskeho regiónu s realizáciou projektov v celkovej výške 6 991 618 731 Sk. Bližšie sú tieto budúce plánované aktivity znázornené v tabuľke 2.5.16. Z nej vyplýva, že najviac financií sa plánuje preinvestovať v kategórii miestne komunikácie a verejné priestranstvá (vyše 1,706 mld. Sk), kanalizácia (vyše 1,683 mld. Sk), životné prostredie (vyše 792 mil. Sk) a priemysel a podnikanie (vyše 671 mil. Sk).

Najviac plánovaných aktivít majú okrem všetkých 3 miest, aj obce Bzince pod Javorinou a Lubina, ktoré chcú investovať nielen v oblasti komplexnej infraštruktúry a v cestovnom ruchu, ale aj v oblasti priemyslu a podnikania, čo predstavuje značné finančné čiastky.

Tabuľka 2.5.16: Budúce plánované aktivity v Kopaničiarskom regióne

Názov projektu (druh investície)	Náklady projektu		
	Čas	Rozpočet (Sk)	Zdroj
Miestne komunikácie a verejné priestranstvá	2008-2014	1 706 908 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, Envirofond, Nadácia Ekopolis, SPP, a.s.
Domy smútku, cintorín	2009-2013	19 890 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Osvetlenie a rozhlas	2008-2013	62 620 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Kanalizácia	2008-2015	1 683 364 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Odpadové hospodárstvo	2008-2013	144 383 692	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, Envirofond, Recyklačný fond
Zdravotníctvo	2009-2013	31 560 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Školstvo a šport	2009-2013	553 579 417	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, MK SR, MŠ SR
Obecné a mestské úrady	2009-2013	43 680 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Vodné hospodárstvo	2009-2015	389 404 724	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, Envirofond,
Hromadná doprava	2009-2013	17 060 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Kultúra	2009-2015	122 532 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, MK SR
Cestovný ruch	2009-2013	384 299 226	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Životné prostredie	2009-2015	792 890 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, MŽP SR
Sociálna oblasť	2009-2013	168 355 011	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Priemysel a podnikanie	2009-2013	671 745 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, podnikateľské subjekty
Informačné média	2009-2015	74 722 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, podnikateľské subjekty
Protipovodňová aktivita	2009-2013	72 658 423	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Plynofikácia	2009-2011	35 687 238	vlastné, SPP,a.s., bankový úver
Územné plány	2008-2013	16 280 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, MK SR
SPOLU	2008-2015	6 991 618 731	

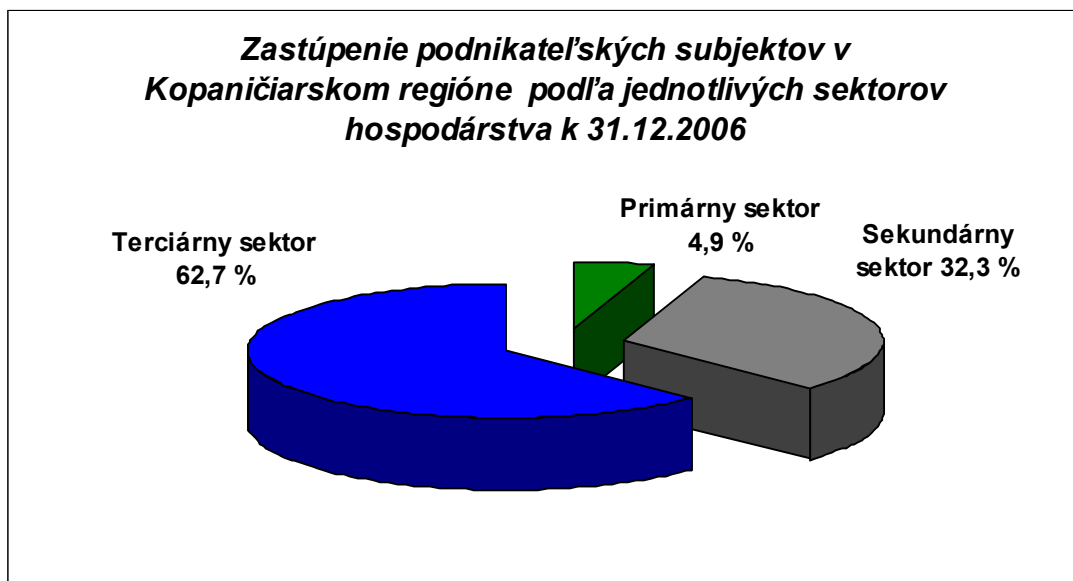
Zdroj: PHSR obcí Kopaničiarskeho regiónu, vlastný výskum, 2008

2.6 Popis ekonomických zdrojov

Rozdiely v sektoroch a odvetviach v rámci územia – geografické rozmiestnenie odvetví, nezamestnanosti, prípadných sociálnych problémov, ako aj širšie ekonomické prepojenie mimo územia verejno-súkromného partnerstva (MAS) – výskyt veľkých zamestnávateľov v blízkosti územia a pod. Základná charakteristika územia

Kopaničiarsky región má podľa zastúpenia jednotlivých sektorov v podnikateľskej sfére podobné rozloženie ako SR. Z celkového počtu 3 602 podnikateľských subjektov pôsobiach k 31.12.2006 v regióne až 2 260 spadá do terciárneho sektora, čo predstavuje 62,8 %. Nasleduje sekundárny sektor, pod ktorý spadá priemysel a stavebníctvo s 32,3 %. Zvyšných 4,9 % spadá pod primárny sektor (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rybolov). Počty podnikateľských subjektov v Kopaničiarskom regióne rozdelených v rámci jednotlivých sektorov na fyzické a právnické osoby udáva tabuľka č.5 v prílohe č.1, z ktorej vyplýva, že v rámci všetkých sektorov sa na podnikaní podieľajú viac fyzické, ako právnické osoby. Percentuálne zastúpenie jednotlivých sektorov v rámci podnikateľskej sféry v Kopaničiarskom regióne znázorňuje graf č. 2.6.1.

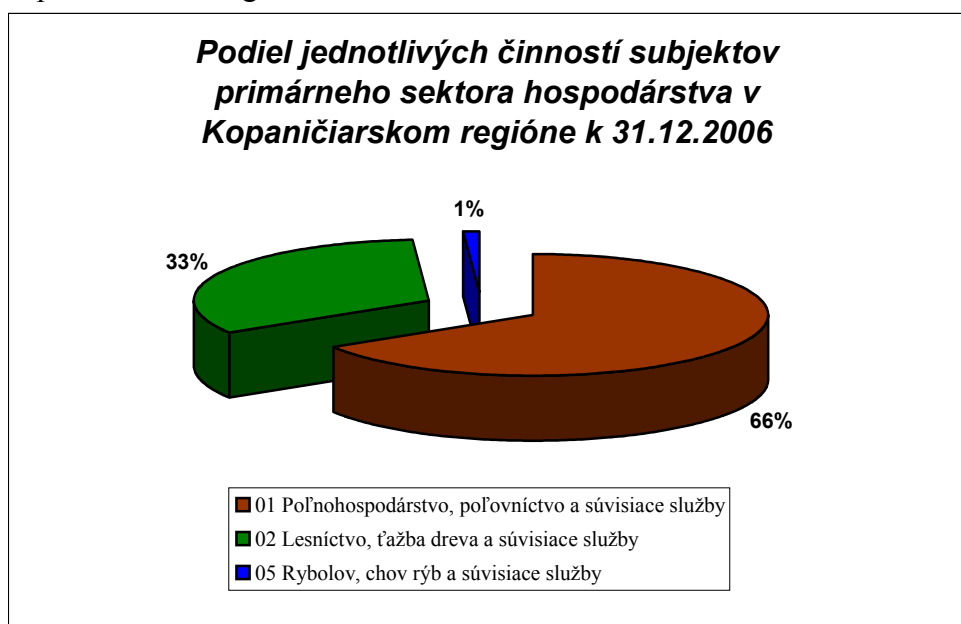
Graf 2.6.1: Zastúpenie podnikateľských subjektov v Kopaničiarskom regióne podľa jednotlivých sektorov hospodárstva v roku 2006

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Podnikateľské subjekty v Kopaničiarskom regióne v jednotlivých sektoroch sú podľa činností zastúpené nerovnomerne. V rámci primárneho sektoru (graf 2.6.2) dominuje poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby, ktorými sa zaoberá 119 podnikateľských subjektov (66 % v rámci primárneho sektora), nasleduje lesníctvo, ťažba dreva a súvisiace služby s 59 subjektmi (33 %) a rybolov, chov rýb a súvisiace služby s 2 subjektmi (1 %).

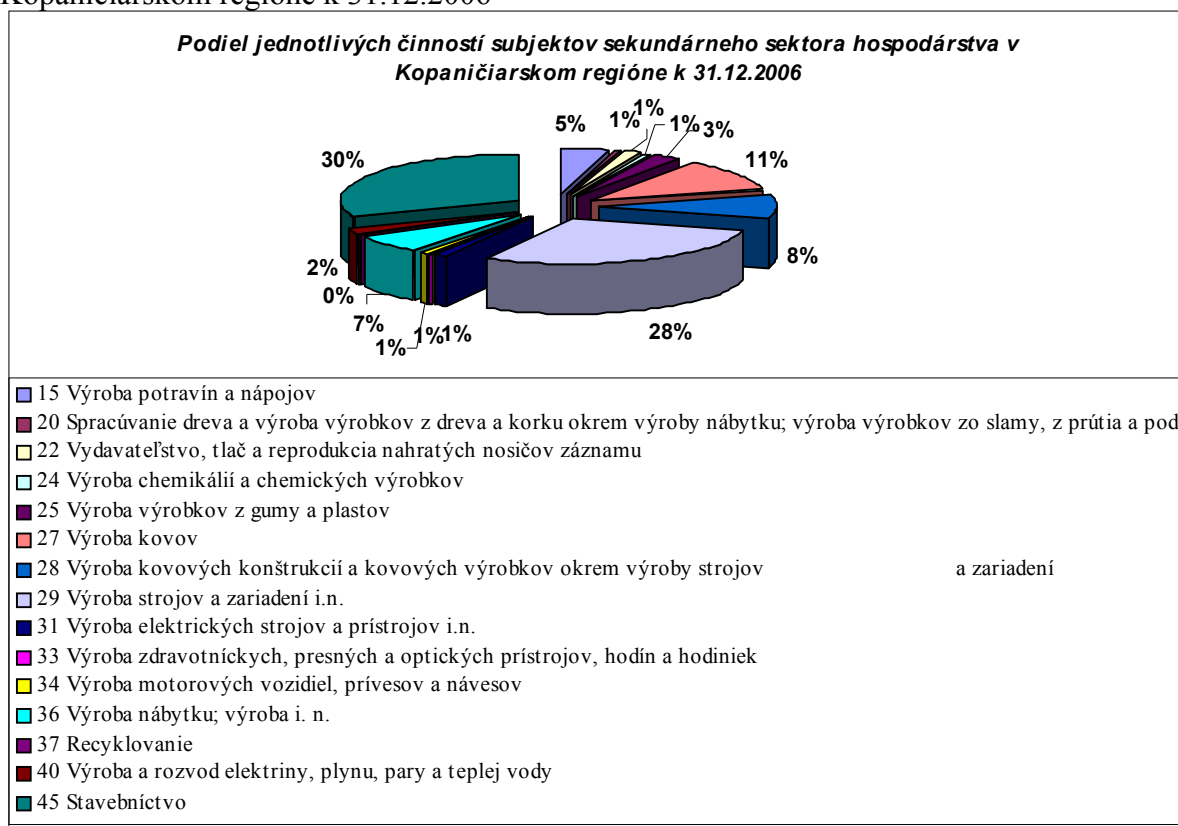
Graf 2.6.2: Podiel jednotlivých činností subjektov primárneho sektora hospodárstva v Kopaničiarskom regióne k 31.12.2006

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

V sekundárnom sektore prevládajú subjekty venujúce sa stavebníctvu. Tých je v Kopaničiarskom regióne celkovo 361 (30 % v rámci sekundárneho sektora). Nasleduje výroba strojov a zariadení i.n. – 334 subjektov (28 %), výroba kovov – 132 subjektov (11 %) a výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov okrem výroby strojov a zariadení – 96 subjektov (8 %). Celkový prehľad podáva graf 2.6.3.

Graf 2.6.3: Podiel jednotlivých činností subjektov sekundárneho sektora hospodárstva v Kopaničiarskom regióne k 31.12.2006

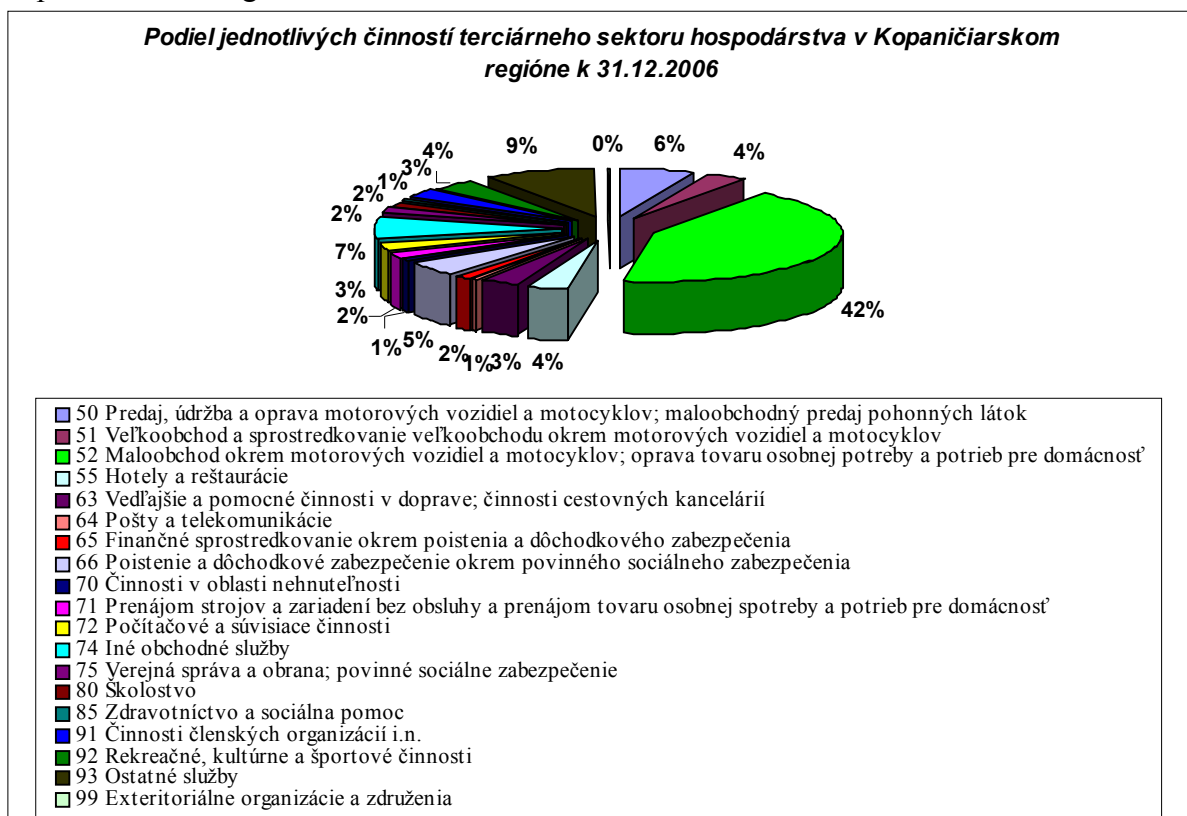

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

V rámci terciárneho sektora, v ktorom pôsobí 2260 subjektov, sa najviac subjektov zaoberá činnosťou maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov; oprava tovaru osobnej potreby a potrieb pre domácnosť – 975 subjektov (čo predstavuje 42 % v rámci terciárneho sektora). Ďalšie činnosti sú už zastúpené v menšej miere, avšak z nich majú najväčší podiel ostatné služby – 223 subjektov (9 %), iné obchodné služby – 170 subjektov (7 %) a predaj, údržba a oprava motorových vozidiel a motocyklov; maloobchodný predaj pohonných látok – 145 subjektov (6 %). Ostatné činnosti, tak ako je to možno vidieť v grafe 2.6.4, nedosahujú podiel viac ako 5 %.

Graf 2.6.4: Podiel jednotlivých činností subjektov terciárneho sektora hospodárstva v Kopaničiarskom regióne k 31.12.2006

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Najviac podnikateľských subjektov je logicky evidovaných v najväčších sídlach regiónu, teda v meste Myjava – 1 134 a v Starej Turej – 906, ktoré okrem funkcie zamestnávateľskej, plnia aj funkciu obslužnú. Najmenej podnikateľských subjektov pôsobí v Podkylave – 9 a vo Višňovom – 15. Celkovo v regióne pôsobí 3 602 podnikateľských subjektov, z toho 804 ako právnických osôb a zvyšných 2 798 ako fyzických osôb. Najviac, až 1 380 (takmer 50 %) ich pôsobí v odvetví veľkoobchod, maloobchod, hotely, reštaurácie, doprava, skladovanie, spoje.

Bližšie rozdelenie podnikateľských subjektov, ako aj fyzických osôb je možné sledovať v tabuľkách 2.6.1 a 2.6.2. Tu sú rozdelené jednotlivé subjekty aj podľa Odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (OKEČ), resp. podľa pôsobnosti podnikania.

Z uvedených tabuliek vyplývajú nasledovné skutočnosti:

- Najväčší podiel v rámci podnikateľských subjektov v primárnom sektore vykazuje obec Podkylava – 33 %, čo je dané najmä nízkym počtom samotných podnikateľských subjektov, ale istý fakt zohráva aj zameranie obce v podnikaní (prítomnosť biofarmy, agropenziónu a pod.)
- Najnižší podiel v primárnom sektore vykazuje obec Vaňovce (1,4 %) a mestá Myjava, Brezová pod Bradlom, Stará Turá (všetky cca 3 %) – tu je to spôsobené predovšetkým ich funkciou – centrá služieb a obchodu
- V odvetví sekundárneho sektora (bez stavebníctva) má najvyššie zastúpenie obec Višňové (40 %).

- V stavebníctve je má najväčší podiel z podnikateľských subjektov obec Hrašné (30 %)
- V kategórií veľkoobchod, maloobchod, hotely, reštaurácie, doprava, skladovanie, spoje najväčšie zastúpenie (všetky nad 40 %) dosahujú obce Poriadie, Jablonka a mestá Stará Turá a Myjava, najnižšie zastúpenie majú obce Hrašné (20 %) a Chvojnica (21,88 %)
- V kategórií peňažníctvo a poisťovníctvo, nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj majú najvyšší podiel obce Poriadie a Hrašné (obe cca 16 %), potom nasleduje Lubina a až potom mesto Myjava, naopak najnižší podiel vykazujú obce Jablonka (2,7 %) a Priepasné (3,85 %)
- V kategórií verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie, školstvo, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť dosahujú najvyšší podiel obce Kostolné (23,26 %) a Hrachovište (19,61 %), najnižší zase Chvojnica (5,41 %) a Poriadie (5,88 %).

Tabuľka 2.6.1: Prehľad podnikateľských subjektov v Kopaničiarskom regióne podľa sektorov vlastníctva v roku 2006

P.č.	Obec	Podnikateľské subjekty podľa sektorov vlastníctva					Fyzické osoby k 31. 12. 2006			
		počet podnikov v súkromnom sektore				počet podnikov	fyzické osoby spolu	v tom		
		spolu	z toho			vo verejnom		živnostníci	slobodné povolania	súkromne hospodáriaci roľníci
			v medzinár. vlast. s prevaž. súkr. sektorom	v zahraničnom vlastníctve	v družstevnom vlastníctve	sektore spolu				
1	Brestovec	2	-	-	-	-	57	55	-	2
2	Brezová pod Bradlom	78	7	14	1	3	329	318	8	3
3	Bukovec	5	2	-	-	-	26	25	-	1
4	Bzince pod Javorinou	20	1	1	1	-	110	102	2	6
5	Hrachovište	5	1	1	-	1	39	37	2	-
6	Hrašné	1	-	-	-	2	26	25	-	1
7	Chvojnica	-	-	-	-	-	29	28	1	-
8	Jablonka	2	-	-	1	-	33	32	-	1
9	Kostolné	7	1	-	1	-	29	28	-	1
10	Košariská	3	-	1	1	-	31	31	-	-
11	Krajné	11	1	-	1	-	77	71	2	4
12	Lubina	14	-	1	-	-	115	108	6	1
13	Myjava	177	16	18	5	2	883	831	43	9
14	Podkylava	2	-	-	1	1	5	5	-	-
15	Polianka	3	1	1	-	1	15	14	-	1
16	Poriadie	8	1	1	-	-	41	39	1	1
17	Priepasné	2	-	-	-	1	21	18	-	3
18	Rudník	5	-	-	-	-	39	37	1	1
19	Stará Myjava	1	-	-	-	1	50	46	1	3
20	Stará Turá	162	19	13	3	3	691	656	33	2
21	Vaďovce	18	3	4	-	-	46	45	-	1
22	Višňové	1	-	-	-	-	13	12	-	1
23	Vrbovce	10	2	3	-	2	93	85	2	6
	Kopaničiarsky región	537	55	58	15	17	2 798	2 648	102	48
	%	96,9	10,2	10,8	2,8	3,1	100,0	94,6	3,6	1,7

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Tabuľka 2.6.2: Štruktúra podnikateľských subjektov v Kopaničiarskom regióne podľa OKEČ v roku 2006

P.č.	Obec	Štruktúra právnych subjektov vedených v Registri štatistických jednotiek k 31. 12. 2006			Odvetvová štruktúra hospodárstva (pozri vysvetlivky OKEČ)						
					z toho						
		počet subjektov spolu	v tom		OKEČ 01, 02 a 05	OKEČ 10 - 41	OKEČ 45	OKEČ 50 - 95	v tom		
			právnické	fyzické					OKEČ 50 - 64	OKEČ 65 - 74	OKEČ 75 - 95
		OKEČ 01 - 99	osoby	osoby							
1	Brestovec	66	9	57	5	17	10	34	21	3	10
2	Brezová pod Bradlom	437	108	329	13	119	48	257	158	47	52
3	Bukovec	36	10	26	5	8	4	19	11	2	6
4	Bzince pod Javorinou	142	32	110	18	27	15	82	51	14	17
5	Hrachovište	51	12	39	-	12	6	33	17	6	10
6	Hrašné	30	4	26	2	6	9	13	6	5	2
7	Chvojnica	32	3	29	4	8	7	13	7	3	3
8	Jablonka	37	4	33	7	8	3	19	16	1	2
9	Kostolné	43	14	29	2	8	6	27	13	4	10
10	Košariská	42	11	31	3	11	6	22	10	4	8
11	Krajné	96	19	77	8	29	8	51	32	13	6
12	Lubina	140	25	115	6	35	20	79	42	20	17
13	Myjava	1 134	251	883	37	239	96	762	464	159	139
14	Podkylava	9	4	5	3	2	-	4	3	-	1
15	Polianka	24	9	15	2	5	3	14	8	3	3
16	Poriadie	51	10	41	4	11	4	32	21	8	3
17	Priepasné	26	5	21	4	7	2	13	10	1	2
18	Rudník	45	6	39	2	14	6	23	17	3	3
19	Stará Myjava	55	5	50	9	12	6	28	16	7	5
20	Stará Turá	906	215	691	30	176	79	621	379	121	121
21	Vaďovce	69	23	46	1	20	7	41	27	7	7
22	Višňové	15	2	13	1	6	1	7	5	-	2
23	Vrbovce	116	23	93	12	23	15	66	46	8	12
	Kopaničiarsky región	3 602	804	2 798	178	803	361	2 260	1 380	439	441
	%	100,0	22,3	77,7	4,9	22,3	10,0	62,7	38,3	12,2	12,2

Zdroj: ŠÚ SR, Krajská správa v Trenčíne, 2007

Vysvetlivky

OKEČ 01, 02, 05	Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov
OKEČ 10 – 41	Ťažba nerastných surovín, priemysel, výroba a rozvod elektriny, plynu a vody
OKEČ 45	Stavebníctvo
OKEČ 50 – 64	Veľkoobchod, maloobchod, hotely, reštaurácie, doprava, skladovanie, spoje
OKEČ 65 – 74	Peňažníctvo a poisťovníctvo, nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj
OKEČ 75 – 95	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie, školstvo, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Situácia v podnikateľskej sfére podľa sektorov, odvetví – počet aj schopnosť tvoriť zamestnanosť, rozdelená na PO a FO a podľa veľkosti v súlade s legislatívou EÚ (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky), schopnosť investovať, expandovať a diverzifikovať

V Kopaničiarskom regióne z celkového počtu 3602 podnikateľských subjektov (k 31.12.2006) najviac patrí do kategórie mikropodnikov, a to 3170, čo činí 88 % (tabuľka 2.6.3). Tu zavážia najmä živnostníci, ktorí nemajú žiadnych zamestnancov, resp. iba malý počet (do 9), ktorých je najviac v meste Stará Turá – 877 a Myjava – 827. Nad 100 mikropodnikov majú aj mesto Brezová pod Bradlom a obce Bzince pod Javorinou, Lubina a Vrbovce. Stredných podnikov v Kopaničiarskom regióne je 104, z nich vyše polovica v meste Myjava (59). Avšak z hľadiska zamestnanosti majú veľký význam veľké podniky nad 250 zamestnancov. Tých je v celom Kopaničiarskom regióne 8 a zamestnávajú spolu 3633 zamestnancov (najviac podnikateľský subjekt Elster s.r.o – 690, vyrábajúci prvky meracej a regulačnej techniky).

Tabuľka 2.6.3: Podnikateľské subjekty podľa veľkostného členenia podnikov v Kopaničiarskom regióne v roku 2006

Obec	Mikropodniky	Malé podniky	Stredné podniky	Veľké podniky	Podnikateľské subjekty spolu
Brestovec	61	4	1	0	66
Brezová pod Bradlom	403	24	8	2	437
Bukovec	35	1	0	0	36
Bzince pod Javorinou	138	4	0	0	142
Hrachovište	47	2	2	0	51
Hrašné	28	0	2	0	30
Chvojníca	32	0	0	0	32
Jablonka	34	2	1	0	37
Kostolné	41	2	0	0	43
Košariská	39	2	1	0	42
Krajné	86	6	4	0	96
Lubina	134	4	2	0	140
Myjava	827	247	59	1	1134
Podkylava	7	1	1	0	9
Polianka	23	1	0	0	24

Poriadie	48	2	1	0	51
Priepasné	24	0	2	0	26
Rudník	44	0	1	0	45
Stará Myjava	53	2	0	0	55
Stará Turá	877	9	15	5	906
Vaďovce	63	2	4	0	69
Višňové	15	0	0	0	15
Vrbovce	113	3	0	0	116
Kopaničiarsky región	3170	318	104	10	3602

Zdroj: Vlastný výskum, 2007

Silné budovanie priemyslu v období socializmu zanechalo stopy ešte aj na dnešnej štruktúre podnikov v regióne. Vývoj zamestnanosti v regióne ovplyvnil najmä rozpad najväčších zamestnávateľov: Slovenská armatúrka Myjava, CHIRANA-PREMA Stará Turá a Pružinárne a strojárne Brezová pod Bradlom, pričom v ich areáli vzniklo množstvo menších firiem. Najväčšími zamestnávateľmi (z hľadiska celkového počtu zamestnancov) sú práve podniky z priemyslu, či už ide o výrobu kovov, výrobu strojov a zariadení i.n., výrobu ostatných nekovových minerálnych výrobkov, výrobu zdravotníckych, presných a optických prístrojov, hodín a hodínok, výrobu plastov a plastových výrobkov, výrobu nábytku a ďalšie odvetvia.

Obyvatelia Kopaničiarskeho regiónu po regresii priemyslu v regióne v druhej polovici 90-tych rokov 20. stor. si začali hľadať prácu v blízkom okolí, kde bola situácia v možnosti zamestnať sa lepšia. Išlo hlavne o mestá Senica, Skalica a Nové Mesto nad Váhom. V týchto mestách zároveň pôsobia aj veľké podniky, v ktorých pracovalo a ešte stále pracuje značný počet obyvateľov regiónu, aj keď sa ich počty pomaly znižujú, vzhľadom na výrazne zlepšenie situácie v oblasti zamestnania sa priamo v regióne. V Senici je to najmä firma Delphi Slovensko, s.r.o., Senica – výrobca autokabeláže, v Skalici zase Ina Skalica spol. s r.o. – výrobca ložísk a v Novom Meste nad Váhom najmä firma Emerson Electric Slovakia, s.r.o.- výrobca elektromotorov a komponentov do bielej techniky a Branson - výrobca ultrazvukových a vibračných zväracích zariadení na zváranie plastov používaných najmä v automobilovom priemysle.

To, že z hľadiska tvorby HDP v regióne zohráva primárnu úlohu priemyselná výroba, dokazuje aj fakt, že k 31.12.2006 pôsobilo v okrese Myjava 32 priemyselných závodov s počtom viac ako 20 zamestnancov s hrubým obrátom 5,2 mld. Sk, čo napokon vidno aj v tabuľke 2.6.4.

Tabuľka 2.6.4: Vybrané ukazovatele priemyselných závodov nad 20 zamestnancov

Okres	Hrubý obrát (mil. Sk)	Medzispotreba (mil. Sk)	Počet priem. závodov	Pridaná hodnota (mil. Sk)
Myjava	5 204	3 826	32	1 378
Nové Mesto nad Váhom	29 878	24 053	57	5 826

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/Dialog/Saveshow.asp>

Podnikateľské zázemie

V Kopaničiarskom regióne sú vytvorené vhodné podmienky pre kvalitné podnikateľské zázemie. Týka sa to nielen podpory od jednotlivých obcí, či miest v rôznych sférach, ale aj kvality a množstva služieb pre ich rozvoj. Dôležitou súčasťou pre takéto zázemie je aj prítomnosť subjektov pôsobiacich najmä vo finančnej sfére, konkrétne prítomnosť bánk a podobných inštitúcií.

V Kopaničiarskom regióne pôsobilo v roku 2006 8 komerčných bánk (pozri vyššie kapitolu 2.4, časť bankovníctvo a poisťovníctvo). K 30.10.2008 sa tento počet zvýšil na 10. Všetky tieto banky majú sídla v mestách Kopaničiarskeho regiónu – Myjava 6 (Slovenská sporiteľňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s., Tatrabanka, Dexia banka Slovensko, a.s., Československá obchodná banka, a.s., UniCredit Bank Slovakia a.s.), Stará Turá 2 (Slovenská sporiteľňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s.) a Brezová pod Bradlom (Slovenská sporiteľňa, a.s., Dexia banka Slovensko, a.s.).

Okrem bánk sa nachádzajú v Kopaničiarskom regióne aj komerčné poisťovne, agentúrne kancelárie a niekoľko desiatok podnikateľov pôsobiacich v oblasti poisťovníctva a poradenstva. Títo sa však už nesústreďujú iba v samotných mestách, ale aj vo vidieckych obciach.

Prieskum zdrojov cestovného ruchu

Kopaničiarsky región je územím s dobrým potenciálom pre cestovný ruch a jeho neustály rozvoj. Niektoré vybrané zariadenia infraštruktúry cestovného ruchu sú popísané v kapitole 2.5 v časti „Vybavenosť územia infraštruktúrou“.

V rámci ubytovacích kapacít Kopaničiarsky región disponuje sieťou zariadení rôzneho typu, počnúc hotelmi, penziónmi, ubytovňami a pod. (tabuľka 2.5.11). Najvyššou kategóriou poskytujúcou spravidla najväčší počet služieb sú hotely, ktorých je v regióne 6 a disponujú kapacitou 493 lôžok. V ostatnom čase pribúda v Kopaničiarskom regióne aj počet penziónov. Novopostavené penzióny častokrát kvalitou a množstvom poskytovaných služieb preyšujú vyššie spomínané hotely. V Kopaničiarskom regióne sa nachádza 9 takýchto penziónov, z ktorých sú takmer všetky zrekonštruované (pokiaľ nejde o novostavbu), s celkovou kapacitou 442 lôžok. Ďalším typom ubytovacieho zariadenia sú ubytovne. Týchto sa v regióne nachádza väčší počet, čo je dôsledkom ich budovania počas socializmu, kedy boli stavané takmer v každej strediskovej obci. 8 ubytovní poskytuje návštevníkom Kopaničiarskeho regiónu kapacitu 698 lôžok, z ktorých viac ako 50 % tvoria bývalé, resp., súčasné internáty stredných škôl. Nachádza sa tu tiež množstvo chát, z ktorých však iba minimum slúži na prenájom pre návštevníkov regiónu, lebo slúžia pre súkromné účely rekreovania. 12 chát poskytujúcich ubytovacie služby pre návštevníkov regiónu disponuje kapacitou 134 lôžok. Medzi ostatné kategórie ubytovacích zariadení možno zaradiť gazdovský dvor, školu v prírode, kemping a pod. s celkovou kapacitou vyše 250 miest.

V rámci regiónu ponúkajú ubytovacie služby aj 2 zariadenia typu ubytovania na súkromí s kapacitou 18 lôžok. Práve ubytovní na súkromí je typom ubytovania, ktorý v Kopaničiarskom regióne najviac chýba, ale na druhej strane má preň veľmi dobré predpoklady. Tie vychádzajú nielen z dopytu po takomto zariadení od potenciálnych turistov, ale aj reálnej situácie v domovom fonde vidieka. Z celkového počtu 3648 neobývaných rodinných domov, čo činí vyše 33 % zo všetkých rodinných domov (tabuľka 2.5.) je až 60,8

% určených na rekreáciu. V rámci týchto neobývaných domov sa vyskytujú aj domy uvoľnené na prestavbu (3,4 %) a neobývané domy nespôsobilé na bývanie (9,3 %), ktoré po stavebnej úprave môžu vytvoriť ďalšie kapacity pre účely rekreácie, alebo aj ubytovania na súkromí.

Kopaničiarsky charakter osídlenia vytvára ideálne predpoklady na tvorbu ubytovacích kapacít v intímnom prostredí a tichu (ale tiež pre trvalé bývanie, či rekreáciu). Ide najmä o ubytovanie na súkromí v takomto prostredí, ktoré je v ostatnom čase stále viac a viac uprednostňované práve vďaka terajšiemu životnému štýlu, kedy je „útek z bežného života“ a zhonu v mestách na vidiek mnohokrát jedinou možnosťou na relaxáciu, aktívny oddych a načerpanie nových síl. Ide tu najmä o víkendové ubytovanie (okrem letných prázdnin), kedy sú tieto kapacity vyhľadávané najmä rodinami s deťmi, ale aj turistami spoznávajúcimi krásy prírody a osídlenia kopaníc.

Nielen v týchto zariadeniach, ale aj v menších penziónoch, či poľnohospodárskych subjektoch s možnosťou diverzifikácie aktivít smerom k vytváraniu kapacít pre ubytovanie, spočíva vysoká perspektíva rozvoja infraštruktúry vidieckeho cestovného ruchu a s tým spojený rozvoj aktivít súvisiacich v agroturistikou a vidieckou turistikou. Na kopaniciach, ktoré disponujú pestrosťou využívania krajiny, sú výborné predpoklady aj pre menšie farmy, či už zamerané na chov tradičných zvierat (oviec a hovädzieho dobytku), alebo aj na nové formy agroturistiky – hipoturistika a pod., ktoré môžu poskytnúť návštevníkom regiónu neopakovateľný zážitok z návštevy Kopaničiarskeho regiónu.

Zamestnanosť a nezamestnanosť – súčasná situácia a vývojové trendy v prepojení na vek a vzdelanie

Podľa odvetvia hospodárstva pracovalo z celkového počtu 23 305 ekonomicky aktívnych obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu v roku 2001 najviac v priemyselnej výrobe, a to 8434 obyvateľov, čo činí 36,19 % (tabuľka 2.6.5). Nasledujú ekonomicky aktívny bez udania odvetvia 3688 obyvateľov (15,62 %), obyvatelia pracujúci vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru 2684 (11,52 %) a vo verejnej správe, obrane a povinnom sociálnom zabezpečení 1409 (6,05 %).

Rozdiely v zamestnanosti sú aj medzi mužmi a ženami. Kým muži dominujú v odvetviach ako je poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby, stavebníctve, výrobe a rozvoje elektriny, plynu a vody a v doprave, skladovaní a spojoch, ženy zase v školstve, zdravotníctve a sociálnej oblasti, čo je dané charakterom jednotlivých pracovných pozícií v rámci týchto odvetví a v požiadavkách na ich výkon.

Tabuľka 2.6.5: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva v roku 2001

Odvetvie hospodárstva	Muži	Ženy	Spolu	Z toho dochádza do zamestnania	v %
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	767	399	1 166	256	3,23
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	162	57	219	72	0,91
Rybolov, chov rýb	0	0	0	0	0,00

Ťažba nerastných surovín	20	0	20	9	0,11
Priemyselná výroba	4 601	3 833	8 434	3 062	38,66
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	191	37	228	98	1,24
Stavebníctvo	602	70	672	318	4,01
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	1 203	1 481	2 684	928	11,72
Hotely a reštaurácie	163	220	383	137	1,73
Doprava, skladovanie a spoje	623	256	879	498	6,29
Peňažníctvo a poisťovníctvo	64	141	205	111	1,40
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	374	219	593	305	3,85
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	662	747	1 409	582	7,35
Školstvo	298	939	1 237	360	4,54
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	147	764	911	351	4,43
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	250	203	453	150	1,89
Súkromné domácnosti s domácim personálom	1	0	1	0	0,00
Exteritoriálne organizácie a združenia	81	40	121	102	1,29
EA bez udania odvetví	2 044	1 644	3 688	582	7,35
Spolu	12 253	11 052	23 305	7 921	100,00

Zdroj: ŠÚ SR, SODB, 2001

Celkovo v roku 2001 odchádzalo za prácou 7921 obyvateľov regiónu (tabuľka 2.6.5), čo predstavuje 34 %. Jednoznačne najviac obyvateľov (3062) odchádzalo do zamestnania v rámci priemyselnej výroby, čo je 38,66 %. Vyše 10 % odchádzky z regiónu v rámci niektorých z odvetví, dosahoval už len veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru (11,72 %).

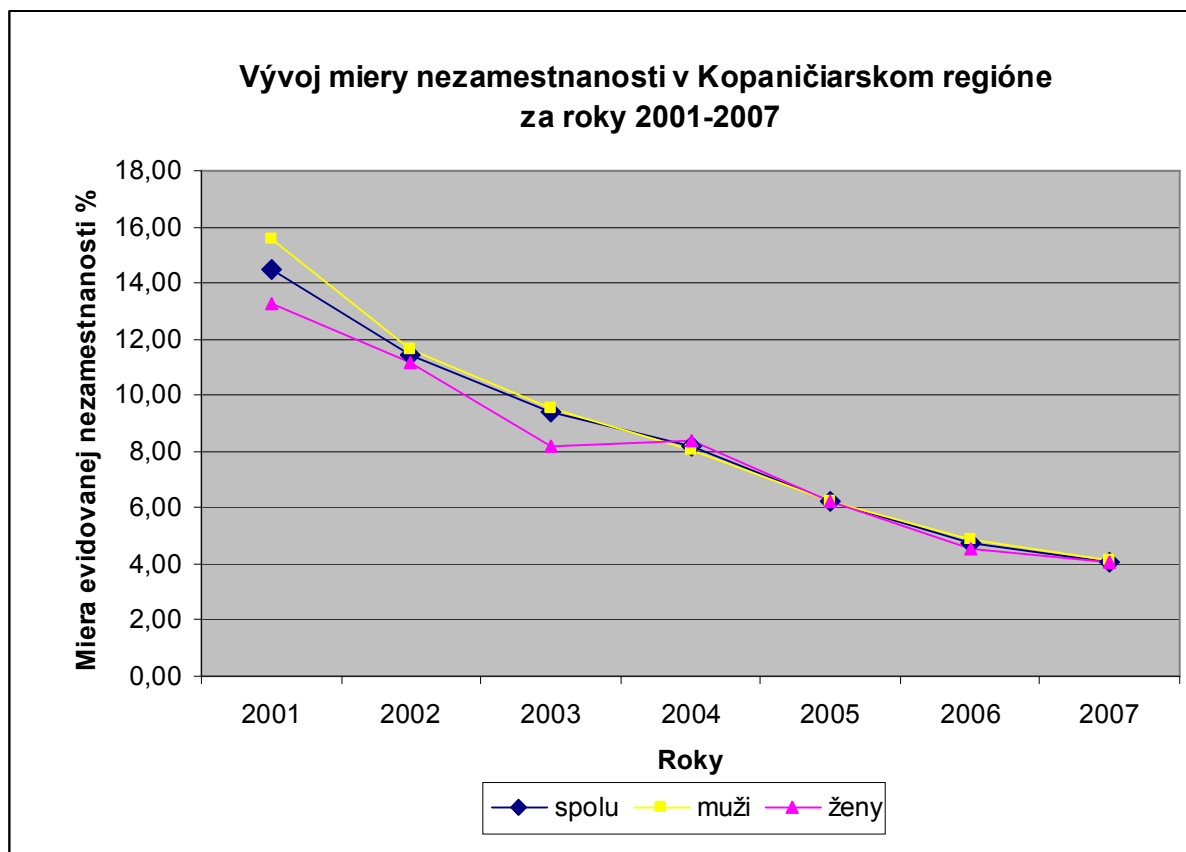
Miera nezamestnanosti v Kopaničiarskom regióne sa za posledných 7 rokov výrazne znížila. Kým v roku 2001 dosahovala 14,45 %, v roku 2007 to bolo už iba 4,05 % (graf 2.6.5). Rozdiel v miere nezamestnanosti medzi mužmi a ženami bol výraznejší do roku 2003 (tabuľka 2.6.6) a po tomto roku sa zmenšil, čo vidno aj na vyššie spomínanom grafe 2.6.5. V roku 2006 sa dostala miera nezamestnanosti pod úroveň 5 %, tak u mužov ako aj u žien, čo dokumentuje aj tabuľka č.4 v prílohe č.1.

Tabuľka 2.6.6: Počet uchádzačov o zamestnanie v Kopaničiarskom regióne v rokoch 2001 – 2007

Rok	Uchádzači o zamestnanie	Ženy	Muži	Miera nezamestnanosti v %
2001	3367	1462	1905	14,45
2002	2661	1231	1430	11,42
2003	2186	1015	1171	9,38
2004	1913	928	985	8,21
2005	1446	685	761	6,20
2006	1100	504	596	4,72
2007	945	442	503	4,05

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, 2008

Graf 2.6.5: Vývoj miery nezamestnanosti v Kopaničiarskom regióne za roky 2001 - 2007

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, 2008

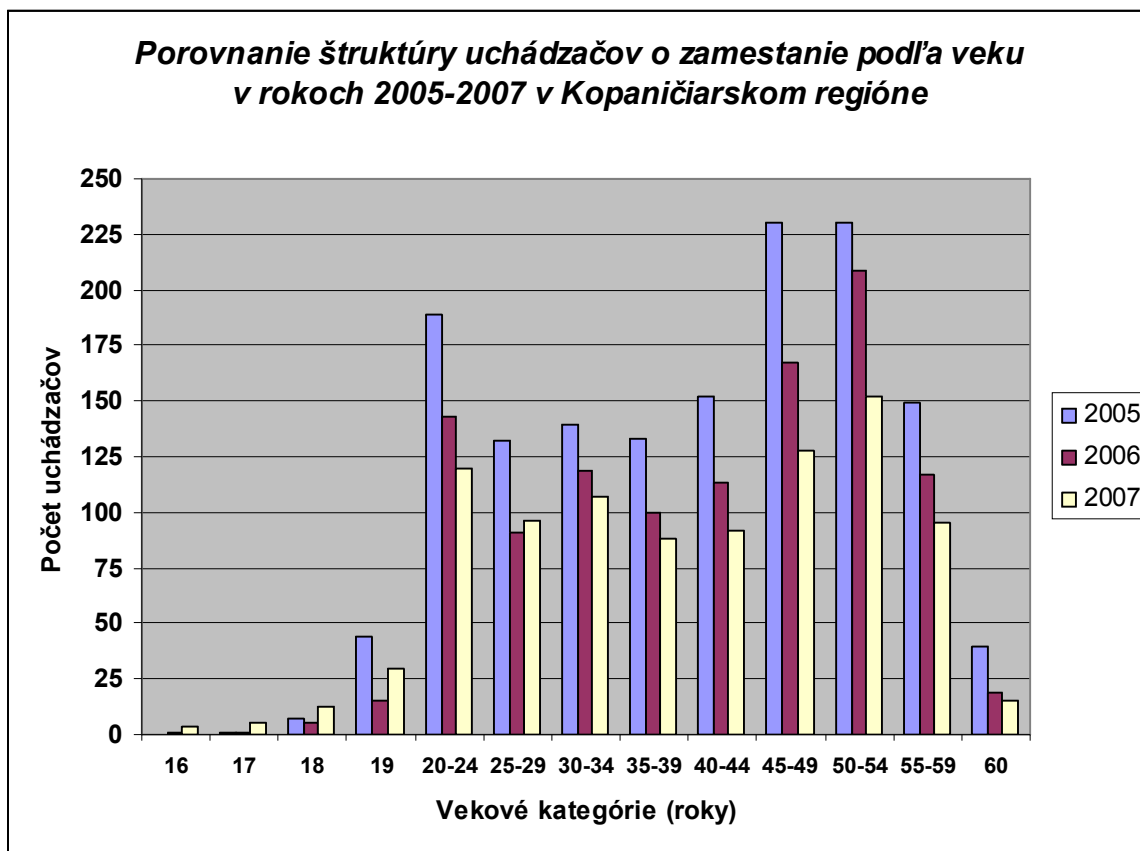
Štruktúru uchádzačov o zamestnanie podľa veku uchádzačov znázorňuje tabuľka 2.6.7. Z nej možno vydedukovať, že najviac uchádzačov o zamestnanie je v kategórii 50-54 (rok 2007 – 16,08 %) a 45-49 ročných (13,55 %), čo sú kategórie ktoré sú všeobecne najviac postihnuté prepúšťaním z pracovných pomerov v dôsledku blízkosti k dôchodkovému veku a príjmaním mladšej pracovnej sily. Vysoký podiel tvorí aj kategória 20-24 ročných (13,12 %), kde patria mladí ľudia vychádzajúci zo škôl, hľadajúci si svoje prvé zamestnanie. Kategórie 25-44 ročných sú najstabilnejšie z toho hľadiska, že človek dosahuje v tomto veku najlepšie výkony v práci, je adaptabilnejší, má už isté pracovné skúsenosti, dobre zvláda stresové situácie, a tým pádom je pre zamestnávateľa žiadaným. Grafické znázornenie podielu uchádzačov o zamestnanie podľa vekových kategórií za roky 2005-2007 vyjadruje graf 2.6.6.

Tabuľka 2.6.7: Počet uchádzačov o zamestnanie (UOZ) v Kopaničiarskom regióne podľa veku k 31. 12. daného roka

ROK	POČET UOZ	16	17	18	19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60
2005	1446	0	1	7	44	189	132	139	133	152	230	230	149	40
2006	1100	1	1	5	15	143	91	119	100	113	167	209	117	19
2007	945	4	5	13	30	120	96	107	88	92	128	152	95	15

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, 2008

Graf 2.6.6: Porovnanie štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa veku v rokoch 2005 -2007 v Kopaničiarskom regióne

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, 2008

Rozdiely v štruktúre uchádzačov o zamestnanie sledujeme aj podľa stupňa dosiahnutého vzdelania týchto uchádzačov. Najväčší podiel tvoria uchádzači s vyučeným stupňom vzdelania (rok 2007 - 38,94 %) a so základným vzdelaním (20,74 %). Naopak, najmenej uchádzačov je z kategórie s vedeckým vzdelaním (0,11 %), stredným odborným vzdelaním a bez vzdelania (zhodne 0,21 %).

Za roky 2005-2007 môžeme sledovať istý trend poklesu uchádzačov o zamestnanie s nižším vzdelaním (vyučení, základné vzdelanie) a nárast u uchádzačov s vyšším, resp. vysokoškolským vzdelaním (tabuľka 2.6.8). Táto zmena však vyplýva z celkovej zmeny vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva, kde sa neustále zvyšuje počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním a tým sa aj vyššou mierou podieľajú na štruktúre uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka 2.6.8: Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania v Kopaničiarskom regióne v rokoch 2005 - 2007

Rok	Počet UoZ	Stupeň vzdelania k 31.12. (%)									
		vedecké	VŠ	vyššie	ÚSO	ÚSV	ÚS	SO	vyuč.	ZŠ	bez vzdel.
2005	1446	0,00	3,53	0,55	17,36	2,84	9,27	0,21	43,64	22,20	0,41
2006	1100	0,00	4,73	0,55	17,27	3,27	9,27	0,09	42,36	21,91	0,55
2007	945	0,11	5,71	1,48	17,88	2,54	12,17	0,21	38,94	20,74	0,21

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, 2008

Vysvetlivky

VŠ - vysokoškolské

ÚSO – úplné stredné odborné

ÚSV – úplné stredné všeobecné

ÚS – úplné stredné

SO – stredné odborné

vyuč. – vyučenie

ZŠ – základné

KAPITOLA 3: ANALÝZY

3.1 SWOT analýza

SWOT ANALÝZA REGIÓNU

a.) Silné stránky	b.) Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá poloha regiónu vzhľadom na blízkosť hraníc s Českou republikou a napojenosť na významné komunikácie I/51, I/61 a D61 resp. E75. - krátke vzdialenosti medzi obcami - čistota ovzdušia - významné veľkoplošné chránené územie CHKO Biele Karpaty a CHKO Malé Karpaty - výhodná geografická štruktúra územia - pomerne vysoká biodiverzita územia - podpriemerná produkcia emisií v rámci Slovenska - nižšia urbanizácia územia predmetného regiónu - možnosti zdravšieho životného štýlu na vidieku - turisticky zaujímavé vodné plochy (Stará Myjava, Dubník, Brestovec, ...) - východisko do masívu Bielych a Malých Karpát - tesné susedstvo významných turistických destinácií (Čachtický hrad, Zelená voda, Hrad Branč, ...) - vhodné podmienky pre špecializované odbory poľnohospodárskej výroby – pestovanie liečivých rastlín - dobré podmienky pre rozvoj ovocinárstva - aktívny tretí sektor v oblasti ekologického poľnohospodárstva (Ekotrend Myjava a pod.) - 71 % obcí je plynofikovaných - hustá sieť vodovodov v obciach - ľudová architektúra - významné centrum, ktoré môže zaistiť viacero obslužných funkcií - možnosť ponuky bývania vo vidieckom prostredí - pomerne dobrá vybavenosť väčšiny obcí základnými kultúrnymi a športovými zariadeniami - ponuka kultúrnych a spoločenských podujatí - efektivita zdravotníckych zariadení - dobrá územno-plánovacia pripravenosť katastrov mestskej oblasti - dlhodobá tradícia v špecializovaných odboroch priemyslu - nízka nezamestnanosť	<ul style="list-style-type: none"> - menšia zalesnenosť územia oproti ostatným oblastiam, napr. aj Trenčianskeho VÚC - znečistenie a znečisťovanie povrchových vôd - chýbajúca kanalizácia a ČOV v obciach - deficitnosť vodných zdrojov - nižšia napojenosť na vodovodnú sieť v rámci Trenčianskeho VÚC - nestabilitosť územia strmých svahov Bielych Karpát - vysoký stupeň ohrozenia stability lesných ekosystémov imisiami, biotickými a abiotickými činiteľmi - nízky stupeň využitia potenciálu prirodzenej obnovy lesa - nedostatočné realizované preventívne opatrenia ochrany kvality a množstva vôd - absencia monitoringu najcennejších prírodných území z hľadiska biodiverzity - znečistenie spodných a povrchových vôd - regresívna demografická štruktúra obyvateľstva s vysokým podielom osôb v poproduktívnom veku a nízkym podielom detí , najmä vo vidieckych obciach a zvlášť v odľahlejších kopaničiach - pomerne vysoká úroveň osôb s nižšími stupňami vzdelania - životný štýl mládeže - úroveň vedy a výskumu - prepojenosť teórie s praxou vo vzdelávaní - odliv mladých kvalifikovaných odborníkov z mikroregiónu - nedostatočné previazanie poľnohospodárstva so spracovateľským priemyslom - nedoriešené vlastnícke a nájomné vzťahy k pozemkom - nízka úroveň infraštruktúry, predovšetkým vo vidieckych oblastiach - fyzická opotrebovanosť povrchu štátnych ciest II. a III. triedy a tiež miestnych komunikácií - slabá úroveň telekomunikačných služieb

<ul style="list-style-type: none"> - konkurencieschopná pracovná sila - budovanie PP Myjava Javorinská zameraného predovšetkým na ľahký strojársky priemysel - vysoká úroveň atraktivity mikroregiónu a jeho okolia z hľadiska cestovného ruchu - sieť značených turistických a cykloturistických trás - dostatok objektov vhodných (po úprave) na ubytovanie - uvedomelosť príležitostí pre región skrytých v cestovnom ruchu - ekonomická zainteresovanosť občanov na službách - manuálna zručnosť obyvateľov - dostatok námetov na rozvojové projekty 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné pokrytie vidieckych oblastí internetovým signálom - nadzemné vedenia telekomunikačných a elektrických rozvodov - nedostatok ČOV - absencia náučných chodníkov - reštrukturalizácia miestnych podnikov smerujúca k znižovaniu počtu pracovných miest - malý počet podnikateľov (samozamestnávateľov), predovšetkým v menších obciach - málo pracovných príležitostí na vidieku - nedostatočná inštitucionálna a poradenská podpora malého a stredného podnikania - kvalita a ocenenie služieb - kúpna sila obyvateľstva - úroveň stravovacích služieb - kvalita služieb v rekreačných oblastiach - nízke mzdy - nedostatočná úroveň spoločného marketingu územia - nedostatok zaujímavých produktov cestovného ruchu predovšetkým pre zimné obdobie, nadväzujúci na nedostatok zariadení pre zimnú rekreáciu - nepripravenosť miestnych podnikateľských subjektov v oblasti cestovného ruchu vo vidieckych obciach - prevaha individuálnej rekreácie v chatách, chalupách a záhradkárskech osadách
<p>c.) Príležitosti</p>	<p>d.) Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - diverzifikácia ekonomickej základne vidieka využitím prírodných a kultúrnych hodnôt - možnosti lepšieho využitia a zhodnotenia dreva a ostatných produktov lesa - bezodpadové alebo nízko odpadové hospodárenie (využívanie odpadu ako druhotnej suroviny) - využitie zdevastovaných a kontaminovaných plôch na získanie netradičných zdrojov energie - využívanie obnoviteľných alternatívnych zdrojov energie - zvýšenie ekoeфекtívnosti pri využívaní prírodných zdrojov - rozvoj poľnohospodárstva a údržby krajiny - rozvoj netradičných foriem poľnohospodárstva - ekologické poľnohospodárstvo (ekofarmy) - zvýšenie podielu finálneho spracovania produktov poľnohospodárskej výroby - tvorba nových pracovných príležitostí vo sfére tvorby a ochrany kvalitného životného prostredia - realizácia programov starostlivosti o chránené územie a záchranu ohrozených častí prírody - zlepšenie demografickej štruktúry vytvorením podmienok a zatriaktivnením regiónu pre mladé rodiny - rozvoj cestovného ruchu - rozvoj malého a stredného podnikania súvisiaceho s cestovným ruchom a tradičnými remeslami - agroturistika a vidiecka turistika - vytváranie konkrétnych produktov cestovného 	<ul style="list-style-type: none"> - znižovanie reálnej úrovne príjmov miestnych rozpočtov, čo môže obmedziť kofinancovanie rozvojových projektov z programov EÚ a iných zdrojov - nárast nezamestnanosti v súvislosti s čiastočným obmedzovaním výroby - nedostatočný rozvoj podnikateľskej infraštruktúry - nedostatočná ochota obyvateľstva prispôbiť sa novým podmienkam a nárokom - pokles ponuky pracovných príležitostí v mikroregióne povedie k ďalšiemu odlivu obyvateľstva v produktívnom veku - úbytok ekonomicky aktívneho obyvateľstva môže vyvolať celkovú stagnáciu a úpadok mikroregiónu - obtiažny prístup k finančným zdrojom s nízkymi úrokovými sadzbami - možné zvyšovanie erózií poľnohospodárskej pôdy - nedostatok vlhky počas vegetačného obdobia - slabé protipovodňové opatrenia a ich nedostatočné, iba čiastkové riešenie - ohrozené lesné a nelesné spoločenstvá - zníženie biodiverzity - pretrvávajúce vykurovanie tuhými palivami hlavne na kopaničiach - prehĺbujúce sa znečisťovanie životného prostredia divokými skládkami - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi - ďalšie prehĺbovanie disproporcie demografickej štruktúry

<ul style="list-style-type: none"> - ruchu, založených na atraktivite mikroregiónu - cielená propagácia regiónu ako celku – Kopaničiarsky región - zvýšenie podielu dlhodobej rekreácie s pozitívnym dopadom na rozvoj zamestnanosti - rozvoj možností zimnej rekreácie - rozvoj agroturistiky a hipoturistiky - gazdovský dvor v Turej Lúke - rozvoj rekreačných pobytov s využitím súčasného stavebného fondu (chalupy, chaty) - širšie využitie súčasného potenciálu športových a kultúrnych zariadení - rozvoj cestovného ruchu pozitívne ovplyvňuje ekonomický potenciál, demografickú štruktúru a rozvoj kultúrneho a spoločenského života - ubytovanie na súkromí - rozšírenie turistického značenia - budovanie cyklistických chodníkov popri cestách - budovanie odpočívadiel - jednokolajová železnica Myjava – Velká nad Veličkou - ponuka atraktívneho bývania pre obyvateľov na vidieku - zlepšenie možností športovania - zriadenie požičovní turistických potrieb - separovaný zber odpadov - zrekonštruovaná ČOV pre Myjavu a Turú Lúku - vybudovanie informačných kioskov v regióne - úprava povrchu štátnych ciest II. a III. triedy - sprístupnenie internetu - rozvoj malého a stredného podnikania s maximálnym využitím podporných programov - rozvoj malého a stredného podnikania v obciach s cieľom samozamestnania v oblasti tradičných remesiel - dobudovanie PP Myjava Javorinská, Priemyselnej zóny Rudník Árendy a s tým spojenej infraštruktúry (výstavby a rekonštrukcie ciest, bytov, ...) - získanie strategického investora do regiónu, na prítomnosť ktorého by nadviazal záujem o dosahovanie vyššieho vzdelania - vytvorenie asi 1000 nových pracovných príležitostí do roku 2010 najmä pre občanov tohto regiónu - nadviazanie užšej spolupráce s inštitúciami poskytujúcimi poradenstvo malým a stredným podnikateľom 	<ul style="list-style-type: none"> - zlá dopravná obslužnosť - nedostatočná prítlačnosť niektorých oblastí - pokles pôrodnosti - obmedzovanie verejnej hromadnej prepravy osôb - časté zmeny v riadení škôl - poddimenzované financovanie školstva, zdravotníctva - neprimerané zasahovanie politiky do spoločnosti - odchod mladých kvalifikovaných ľudí z regiónu - hrozba rušenia lôžok, príp. celých oddelení v NsP Myjava - zrušenie ZŠ v Myjave by malo za následok málo kvalifikovaných pracovných síl najmä v súvislosti s PP Myjava Javorinská - nízke dotácie na infraštruktúru ciest - nárast cien plynu - neexistencia kanalizácie ohrozuje spodné vody (71 % bez kanalizácie) - ekonomická stagnácia a nepriaznivý demografický vývoj môžu spôsobiť úpadok ohrozujúci nielen cestovný ruch - pasivita obyvateľstva k rozvíjaniu rekreačných a turistických zámerov povedie k dlhodobej stagnácii v oblasti rozvoja cestovného ruchu - nedostatočne fungujúca jednotná propagácia regiónu zvyšuje riziko kapitálovej návratnosti pri budovaní turistickej infraštruktúry - nedostatočná propagácia a reklama, nefungujúca infraštruktúra, nedostatočná ponuka turistických produktov a v neposlednom rade nezáujem o potenciálneho návštevníka zavedie turistov do konkurenčných destinácií
---	--

Postupy pri príprave SWOT analýzy, metódy stanovenia jednotlivých zdrojov SWOT analýzy, informačné zdroje a celkový dopad SWOT analýzy pre územie verejno-súkromného partnerstva (MAS) – prepojenie SWOT analýzy na os 4 PRV

SWOT analýza Kopaničiarsky región - miestna akčná skupina bola spracovaná na spoločnom pracovnom stretnutí členov verejno-súkromného partnerstva. Toto stretnutie sa uskutočnilo dňa 14. 10. 2008 a predmetom stretnutia bola príprava a prerokovanie SWOT analýzy. V rámci procesu spracovania SWOT pred týmto rokovaním boli uskutočnené dve stretnutia

pracovných skupín a to dňa 16. 09. 2008 a 03. 10. 2008. Pri stanovení jednotlivých zdrojov SWOT analýzy boli použité formy verejných stretnutí a metóda koncepčného mapovania.

Celkový dopad SWOT analýzy na územie Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina sa premieta predovšetkým v perspektíve rozvoja podmienok riešených v rámci *Špecifického cieľa 1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb, Špecifického cieľa 2 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce a Špecifického cieľa 3 Skvalitniť životné prostredie a zveľadiť vzhľad obcí.*

Zo SWOT analýzy v tomto smere jasne vyplýva potreba využitia existujúceho bohatého kultúrno – historického potenciálu pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky v špecifickom prostredí kopaníc a dobudovanie infraštruktúry verejných služieb a riešenia kvality životného prostredia.

Zapojenie verejnosti (občania, profesné a záujmové združenia a zástupcovia jednotlivých sektorov) do procesu tvorby SWOT analýzy (ankety, dotazníky, informačné kampane, iné spoločenské aktivity), vrátane popisu účasti občanov v procese

Verejnosť sa na procese tvorby analýzy zúčastnila prostredníctvom verejných stretnutí a dotazníkových prieskumov. Cieľom použitia uvedených nástrojov bolo získať informácie o potrebách, záujmoch, problémoch a očakávaniach verejnosti za účelom získania podkladov pre definovanie silných a slabých stránok, problémov a priorít rozvoja mikroregiónu.

Úlohy a zodpovednosť jednotlivých subjektov pri príprave a spracovaní SWOT analýzy

Na odbornosť a kvalitu spracovania SWOT analýzy, vrátane realizácie vyššie uvedených metód a nástrojov získavania informácií a podkladov, dozoroval manažér MAS, konkrétne Mgr. Štefan Omasta (Turá Lúka).

Prehľad o uskutočnených podujatiach a stretnutiach k spracovaniu SWOT analýzy je uvedený v Prílohe č.7. Závaznej osnovy Integrovanej stratégie rozvoja územia.

3.2 Problémová analýza a stanovenie rozvojových priorít

Analýza problémov územia verejno-súkromného partnerstva (MAS)

Potreba určenia kľúčových problémov bola uskutočnená na základe nevyhnutnosti čo najväčšej adresnosti ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina. Samotné stanovenie kľúčových problémov bolo zrealizované dňa 14. 10. 2008 na spoločnom stretnutí pracovnej skupiny, kde boli identifikované nasledovné najmarkantnejšie problémy územia:

1. Nedoriešený systém separovaného zberu odpadov
2. Znečistené podzemné a povrchové vody
3. Neupravené voľné priestranstvá a vzhľad krajiny
4. Nedostatočná dopravná infraštruktúra
5. Nevysporiadané vlastníctvo pozemkov
6. Nepriaznivý stav školskej infraštruktúry
7. Nedobudovaná infraštruktúra sociálnych služieb
8. Nedostatočné využitie potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu

9. Nedostatočná dostupnosť informačných technológií

V rámci ďalšieho stretnutia 24. 11. 2008, na základe vyššie prezentovaných kľúčových problémov, bola stanovená vízia a tri strategické priority:

STRATEGICKÁ PRIORITA 1 Infraštruktúra verejných služieb

STRATEGICKÁ PRIORITA 2 Vidiecky cestovný ruch

STRATEGICKÁ PRIORITA 3 Životné prostredie

Tie v prípade územia Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina prezentujú hlavné faktory rozvoja a spresňujú smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie vyššie uvedených kľúčových disparít.

Použité postupy pri príprave problémovej analýzy

Problémová analýza bola spracovaná metódou *konceptného mapovania a matice párového posúdenia problémov*. Prvým krokom bolo zostavenie zoznamu problémov na základe brainstormingu. V ďalšom kroku členovia pracovnej skupiny zatriedili problémy do skupín, pomenovali ich a vyčlenili tie, ktoré chcú, vedia a sú schopní na úrovni mikroregiónu vyriešiť. Ďalej sa pokračovalo metódou párového posúdenia problémov, v ktorej sa pracovalo už len s vybranými riešiteľnými problémami. Pomocou tejto metódy boli vygenerované vyššie uvedené kľúčové problémy.

Zapojenie verejnosti do procesu tvorby problémovej analýzy (ankety, dotazníky, informačné kampane, iné spoločenské aktivity), vrátane popisu účasti občanov v procese

V procese tvorby problémovej analýzy bola verejnosť zapojená cez získavanie informácií a relevantných podkladov formou už spomínaných dotazníkových prieskumov.

Samotná analýza problémov územia, ako je spomínané vyššie, bola riešená formou pracovného stretnutia členov a sympatizantov miestnej akčnej skupiny a to dňa 14. 10. 2008 na Myjave.

Úlohy a zodpovednosť jednotlivých subjektov pri príprave a spracovaní problémovej analýzy

Problémová analýza bola spracovaná pod dohľadom manažéra miestnej akčnej skupiny Mgr. Štefan Omasta (Turá Lúka 768, 907 03 Myjava 3).

Prehľad o uskutočnených podujatiach a stretnutiach k spracovaniu problémovej analýzy je uvedený v Prílohe č.7. Závaznej osnovy Integrovannej stratégie rozvoja územia.

KAPITOLA 4: ZOSTAVENIE STRATEGICKÉHO RÁMCA

4.1 Integrovaná stratégia rozvoja územia (strategické plánovanie)

Postupy a harmonogram spracovania Integrovannej stratégie rozvoja územia

Spôsob tvorby strategického programovania a plánovania rozvoja územia Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina sa „naštartoval“ v roku 2006 v rámci projektu „Analýza

možností implementácie prístupu Leader“ pod vedením Agentúry pre rozvoj vidieka v Nitre. Ten podnietil naštartovanie založenia miestnej akčnej skupiny a naštartovanie vzájomnej spolupráce.

Samotná Integrovaná stratégia rozvoja územia Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina bola zostavená podľa metódy interaktívneho plánovania a formovania verejno-súkromných partnerstiev pre prístup Leader. V rámci spracovania jednotlivých etáp integrovanej stratégie sa uplatňovali i interaktívne formy a špecifické metódy určené pre prácu s miestnym obyvateľstvom.

V procese spracovania vízie a SWOT analýzy boli uskutočnené verejné stretnutia a realizované dotazníkové prieskumy. Informovanosť verejnosti bola uskutočňovaná formou vysielaní v regionálnej a celoslovenskej televízii, prostredníctvom web stránky a pozvánok na stretnutia. Podnikatelia z územia boli pozývaní predovšetkým prostredníctvom individuálnych rozhovorov a stretnutí.

Definovanie kľúčových problémov územia a spracovanie strategickej časti prebiehalo na báze spoločných stretnutí členov miestnej akčnej skupiny zloženej z relevantných kľúčových aktérov z verejného, podnikateľského a neziskového sektora.

4.1.1 Vízia, strategický cieľ, strategické priority a špecifické ciele

Zmeny oproti doterajšej praxi riešenia miestnych problémov, inovačné aktivity a spôsob využitia miestneho potenciálu pre inovácie

- Jednou zo základných zmien v procese tvorby stratégie bolo riešenie miestnych problémov spoločne, nie individuálne na každej obci. Naštartovaný proces priniesol pozitívny posun v tomto smere a to „premietnutie miestnych problémov“ do spoločných, ich pomenovanie a spoločné hľadanie vhodných riešení.
- Druhým významným aspektom bolo uplatnenie a využívanie prístupu vedeného „**zdola nahor**“, čo na jednej strane znamenalo umožnenie širokému spektru obyvateľov (cez rôzne nástroje a metódy) vyjadriť svoje názory a potreby, a na druhej strane dalo možnosť aktívnym obyvateľom priamo sa zapojiť do spoločného rozhodovania o budúcnosti a rozvoji územia.
- Výraznou zmenou je „**zakoňponovanie pohľadu**“ na riešenie miestnych problémov podnikateľskej sféry a rôznych spoločenských organizácií fungujúcich na území mikroregiónu. Prínos v tomto smere spočíva v kontinuálnej spolupráci a partnerstve všetkých troch sektorov pri riešení problémov územia a tým lepšieho využitia existujúcich verejných i súkromných zdrojov, ktoré sú k dispozícii.

Spôsob prispievania inovácií k naplneniu cieľov Integrovanej stratégie rozvoja územia

V rámci ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina sa „inovácie“ k napĺňaniu strategického a špecifických cieľov premietnu predovšetkým na úrovni projektov realizovaných konečnými prijímateľmi pomoci. Zavádzanie inovatívnych prvkov a celkovo „inovácie“ je v rámci stratégie „bodovo zvýhodnené“ pri procese hodnotenia projektov.

Logický rámec Integrovanej stratégie rozvoja územia a navrhovaných intervencií, opatrenia (vrátane opatrení súvisiacich s osou 3 PRV), názov opatrenia, operačný program, konečný prijímateľ (žiadateľ) a odôvodnenie výberu opatrenia

Želanú zmenu a hlavné smerovanie územia do budúcnosti vyjadruje vízia ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina, ktorá bola zostavená na pracovnom stretnutí 24. 11. 2008.

Vízia do roku 2025

Kopaničiarsky región – Miestna akčná skupina je územím, ktoré disponuje krásnym prírodným prostredím pohoria Bielych a Malých Karpát.

Pre miestnych obyvateľov ponúka bývanie v atraktívnom vidieckom prostredí a pre návštevníkov hodnotne strávený čas relaxácie a oddychu s možnosťou využívať širokú ponuku špecifických produktov a služieb cestovného ruchu typických pre Kopaničiarsky región.

Potenciál bohatej histórie, ľudové tradície, folklór a tradičná architektúra sú základnými atribútmi, na ktorých je budovaná identita územia.

Kvalitná Infraštruktúra a služby slúžia pre spokojný život obyvateľov.

Integrovaná stratégia je v zmysle logiky programu postavená na troch strategických prioritách, do ktorých bude Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina v nasledujúcich rokoch investovať svoju energiu, čas, finančné prostriedky a zhodnocovať vlastné vnútorné zdroje. Očakávaná zmena je sformulovaná do špecifických cieľov, ktoré spadajú pod tieto strategické priority.

Strategický cieľ:

Zvýšiť progresivitu a atraktivitu územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ do roku 2015 dobudovaním infraštruktúry a rozvojom vidieckeho cestovného ruchu prezentujúceho špecifiká Kopaničiarskeho regiónu.

Strategické priority:

Strategická priorita 1 Infraštruktúra verejných služieb

- *Špecifický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb*

Strategická priorita 2 Vidiecky cestovný ruch

- *Špecifický cieľ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce*

Strategická priorita 3 Životné prostredie

- *Špecifický cieľ 3.1 Skvalitniť životné prostredie a zveladiť vzhľad obcí*

V rámci uvedených špecifických cieľov vychádzajúc z potrieb územia sú navrhnuté nasledovné priority a opatrenia:

Špecifický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb

- **Priorita 1 Dopravná infraštruktúra**

Opatrenie 1.1.1 Obnova a rozvoj obcí (kód opatrenia podľa PRV SR 322)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Koneční prijímatelia aktivít skupiny opatrení 3.4 Obnova rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb ako súčasť projektov realizovaných miestnymi akčnými skupinami, zahŕňajú aj obec, ktorá je pólom rastu, resp. obce ktoré sú pólmi rastu. Z podpory sú však vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Realizácia uvedeného opatrenia vyplýva z potreby obnovy a renovácií miestnych komunikácií a chodníkov vo vlastníctve obcí. Projekty na vybudovanie a rekonštrukciu týchto aktivít si budú oprávnení žiadatelia žiadať samostatne mimo osi 4 Leader.

Opatrenie 1.1.2 Regenerácia sídiel (ROP SR, 4.1)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): obce zaradené do pólův rastu

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Komparatívne uvedené opatrenie rieši problém nevyhovujúceho stavu dopravnej infraštruktúry v obciach zaradených do pólův rastu.

▪ Priorita 2 Efektívne verejné služby

Opatrenie 1.2.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (PRV SR, Os 3, kód 321)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Koneční prijímatelia aktivít skupiny opatrení 3.4 Obnova rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb ako súčasť projektov realizovaných miestnymi akčnými skupinami, zahŕňajú aj obec, ktorá je pólom rastu, resp. obce ktoré sú pólmi rastu. Z podpory sú však vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Ako vyplýva z auditu zdrojov, územie Kopaničiarskeho regiónu disponuje výraznou potrebou modernizácie rekreačných zón, športovísk a ostatného zázemia pre trávenie voľného času.

Opatrenie 1.2.2 Infraštruktúra sociálnych služieb (ROP SR, 2.1)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Obce zaradené do pólův rastu

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Potreba intervencie v rámci toho opatrenia vyplýva z nevyhovujúceho stavu sociálnych zariadení v Kopaničiarskom regióne a potreby ich rekonštrukcie.

Opatrenie 1.2.3 Infraštruktúra vzdelávania (ROP SR, 1.1)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Obce zaradené do pólův rastu

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Audit zdrojov deklaruje nevyhovujúci technický stav školskej infraštruktúry v území a potrebu jej renovácie.

Špecifický cieľ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce

▪ Priorita 1 Infraštruktúra cestovného ruchu

Opatrenie 2.1.1 Rozvoj cezhraničného turizmu (OP cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013, Oblasť podpory I.5)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Štát (Slovenská republika) resp. organizačná zložka štátu, Územná samospráva (a jej organizačné zložky), Príspevkové a rozpočtové organizácie, Komory - záujmová samospráva, Školy (zákon č. 596/2003), Neinvestičný fond (zákon č. 147/1997 Z. z.), Nezisková organizácia (zákon č. 213/1997 Z. z.), Záujmové združenie právnických osôb (§20f-20j zákona č. 40/1964 Zb.), Občianske združenie (zákon č. 83/1990

Zb.), Nadácia (zákon č. 34/2002 Z. z.), Cirkvi a náboženské spoločnosti (zákon č. 308/1991 Zb.), Štátny podnik (zákon č. 111/1990 Zb.), Akciová spoločnosť (zákon č. 513/1991 Zb.) s 80 % podielom verejnoprávnych osôb, Spoločnosť s ručením obmedzeným (zákon č. 513/1991 Zb.) s 80 % podielom verejnoprávnych osôb (uvedených v bode 2) na základnom kapitáli a 80% podielom verejnoprávnych právnických osôb (uvedených v bode 2.) na hlasovacích právach.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Intervencia cez uvedené opatrenie podporuje dobudovanie doplnkovej infraštruktúry cestovného ruchu (cyklotrás, turistických trás, náučných chodníkov a pod.).

Opatrenie 2.1.2 Obnova a rozvoj obcí (kód opatrenia podľa PRV SR 322)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Koneční prijímatelia aktivít skupiny opatrení 3.4 Obnova rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb ako súčasť projektov realizovaných miestnymi akčnými skupinami, zahŕňajú aj obec, ktorá je pólom rastu, resp. obce ktoré sú pólmi rastu. Z podpory sú však vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Silné stránky SWOT analýzy deklarujú sčasti vybudovanú sieť značených turistických a cykloturistických trás. Z hľadiska prepojenia územia a ponúknutia prírodného a kultúrno-historického bohatstva je potrebné rozšíriť a dobudovať túto doplnkovú infraštruktúru cestovného ruchu.

Opatrenie 2.1.3 Podpora infraštruktúry cestovného ruchu (ROP SR, 3.2)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): obce zaradené do pólův rastu

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Opatrenie rieši potrebu dobudovania infraštruktúry cestovného ruchu v území.

- Priorita 2 Rozvoj a diverzifikácia ekonomických aktivít v cestovnom ruchu

Opatrenie 2.2.1 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam (PRV SR, Os 3, kód 311)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Právnické a fyzické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch za posledné účtovné obdobie predstavuje minimálne 30%. Žiadatelia musia podnikat' v poľnohospodárskej prvovýrobe minimálne 12 po sebe nasledujúcich mesiacov pred podaním ŽoNFP. Preukazuje sa ŽoNFP. Ak žiadateľ vykazuje podiel tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby nižší ako 30%, ale investícia zahŕňa viac ako 10 lôžok, môže o podporu žiadať z OP KaHR, ktorý je v gescii MH SR.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Audit zdrojov deklaruje vhodné podmienky pre rozvoj diverzifikačných činností a tvorby pracovných miest v regióne.

Opatrenie 2.2.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť A (PRV SR, Os 3, kód 313)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Fyzické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti cestovného ruchu, v prípade žiadateľov podnikajúcich aj v oblasti poľnohospodárstva ich podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch musí byť nižší ako 30 %. Ak žiadateľ vykazuje podiel tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby

nižší ako 30 %, ale investícia zahŕňa viac ako 10 lôžok, môže o podporu požiadať z OP KaHR, ktorý je v gescii MH SR.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Územie regiónu disponuje bytovým fondom vhodným pre využitie na ubytovanie na súkromí. Príležitosti SWOT analýzy avizujú vhodné prostredie pre vybudovanie nízkokapacitného ubytovania a predovšetkým rozvoj chýbajúcich doplnkových služieb.

Opatrenie 2.2.3 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu (OP KaHR, 3.1)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie podľa § 2 ods. (2) Obchodného zákonníka, registrované na území SR, ktoré predložia projekt na vybudovanie, rekonštrukciu alebo modernizáciu komplexných centier cestovného ruchu s ich celoročným využitím. Do podpisu zmluvy o poskytnutí NFP sa prijímateľ považuje za žiadateľa o poskytnutie pomoci.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

SWOT analýza v silných stránkach avizuje dobré podmienky pre tvorbu produktov a služieb v cestovnom ruchu. Zároveň potenciál územia a príležitosti SWOT avizujú možnosti rozširovania spektra služieb a zvyšovania ich kvalitatívneho štandardu podporou ubytovacích zariadení disponujúcich 10 a viac lôžkami.

Opatrenie 2.2.4 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť B (PRV SR, Os 3, kód 313)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Právnické osoby združujúce subjekty pôsobiace v oblasti vidieckeho cestovného ruchu

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Potreba realizácie tohto opatrenia vyplýva zo súčasnej nízkej miery prezentovania územia a jeho „zviditeľňovania sa“ potenciálnym návštevníkom.

Opatrenie 2.2.5 Podpora rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu – b.) neinvestičné aktivity (ROP SR, 3.2)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): obce zaradené do pólov rastu

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Intervencia je zameraná na podporu propagačných a marketingových činností v regióne.

▪ **Priorita 3 Partnerstvo a spolupráca**

Opatrenie 2.3.1 Vzdelávanie a informovanie (kód opatrenia podľa PRV SR 331)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): subjekty – inštitúcie, pôsobiace v oblasti poskytovania vzdelávacích a informačných služieb (štátne, príspevkové, rozpočtové, verejno-právne, neziskové organizácie, občianske a záujmové združenia, profesijné komory – pôsobiace minimálne 12 mesiacov pred podaním ŽoNFP).

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Potreba intervencie vyplýva z nepripravenosti miestnych podnikateľských subjektov v oblasti cestovného ruchu vo vidieckych obciach. Druhým aspektom a potrebou je získavanie vedomostí a zručností potrebných ku spolupráci pri rozvoji územia.

Opatrenie 2.3.2 Kultúrny rozvoj a tvorba sietí (OP cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013, Oblasť podpory I.1)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Štát (Slovenská republika) resp. organizačná zložka štátu, Územná samospráva (a jej organizačné zložky), Príspevkové a rozpočtové organizácie, Komory - záujmová samospráva, Školy (zákon č. 596/2003), Neinvestičný fond (zákon č.

147/1997 Z. z.), Nezisková organizácia (zákon č. 213/1997 Z. z.), Záujmové združenie právnických osôb (§20f-20j zákona č. 40/1964 Zb.), Občianske združenie (zákon č. 83/1990 Zb.), Nadácia (zákon č. 34/2002 Z. z.), Cirkvi a náboženské spoločnosti (zákon č. 308/1991 Zb.), Štátny podnik (zákon č. 111/1990 Zb.), Akciová spoločnosť (zákon č. 513/1991 Zb.) s 80 % podielom verejnoprávných osôb, Spoločnosť s ručením obmedzeným (zákon č. 513/1991 Zb.) s 80 % podielom verejnoprávných osôb (uvedených v bode 2) na základnom kapitáli a 80% podielom verejnoprávných právnických osôb (uvedených v bode 2.) na hlasovacích právach.

Odôvodnenie výberu opatrenia: Realizácia aktivít v rámci tohto opatrenia napomôže rozvíjať kultúrno-spoločenský život v regióne a spropagovať existujúce kultúrno-historické pamiatky.

Opatrenie 2.3.3 Vykonávanie projektov spolupráce (PRV SR, Os 4, kód 421)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): MAS Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina, v prípade že bude vybraná RO na implementáciu Integrovannej stratégie rozvoja územia. Jej právna forma je občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov s MAS v rámci krajín EÚ pracuje na princípe Leader.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Realizácia tohto opatrenia vyplýva z potreby pokračovania rozvíjania spolupráce regiónu s partnermi z ČR. V tomto smere je dôležitá perspektíva prípravy spoločných rozvojových zámerov s cieľom zrkadlovo riešiť potreby partnerských území.

- *Špecifický cieľ 3.1 Skvalitniť životné prostredie a zveľadiť vzhľad obcí*

- *Priorita 1 Kvalita životného prostredia*

Opatrenie 3.1.1 Odvádzanie čistenie komunálnych a odpadových vôd (OP ŽP, 1.2)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): subjekty územnej samosprávy, združenia miest a obcí, fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Ako vyplýva z auditu zdrojov v regióne je značne nedobudovaná kanalizačnú sieť, čo má negatívne dopady na kvalitu životného prostredia.

Opatrenie 3.1.2 Ochrana a využívanie vôd (Envirofond, B Oblasť)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Fyzická osoba, ktorá nepodniká, právnická osoba a fyzická osoba, ktorá podniká, právnická osoba, ktorá nepodniká, obec, samosprávny kraj, príspevková organizácia, občianske združenie, záujmové združenie právnických osôb, nadácia, neinvestičný fond alebo nezisková organizácia poskytujúca verejnoprospešné služby s environmentálnym zameraním alebo registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť, orgán štátnej správy odpadového hospodárstva, Slovenská inšpekcia životného prostredia

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Potreba realizácie tohto opatrenia vyplýva z negatívnych dopadov na čistotu podzemných a povrchových vôd.

Opatrenie 3.1.3 Rozvoj odpadového hospodárstva (Envirofond – C Oblasť)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Fyzická osoba, ktorá nepodniká, právnická osoba a fyzická osoba, ktorá podniká, právnická osoba, ktorá nepodniká, obec, samosprávny kraj, príspevková organizácia, občianske združenie, záujmové združenie právnických osôb, nadácia, neinvestičný fond alebo nezisková organizácia poskytujúca verejnoprospešné služby

s environmentálnym zameraním alebo registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť, orgán štátnej správy odpadového hospodárstva, Slovenská inšpekcia životného prostredia

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Audit zdrojov a SWOT analýza v slabých stránkach deklaruje potrebu riešiť systém realizácie separovaného zberu koncepčnými opatreniami.

Opatrenie 3.1.4 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu (OP Životné prostredie, 4.1)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): združenia miest a obcí, mikroregióny, príspevkové organizácie zriadené obcami, obchodné spoločnosti so 100 % účasťou vlastníacich obce alebo VUC.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Intervencia je zameraná na ochranu životného prostredia zvyšovaním podielu separovaného odpadu.

▪ **Priorita 2 Skrášlenie a atraktivita obcí**

Opatrenie 3.2.1 Obnova a rozvoj obcí (kód opatrenia podľa PRV SR 322)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Koneční prijímatelia aktivít skupiny opatrení 3.4 Obnova rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb ako súčasť projektov realizovaných miestnymi akčnými skupinami, zahŕňajú aj obec, ktorá je pólom rastu, resp. obce ktoré sú pólmi rastu. Z podpory sú však vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Z auditu zdrojov vyplýva, že verejné priestranstvá v obci neplnia svoju funkciu a je nutné ich obnoviť. Územie regiónu disponuje výrazným zastúpením hodnotných kultúrnych pamiatok, ktorých okolie je potrebné zveľadiť a tak zvýšiť ich atraktivitu pre návštevníkov regiónu.

Opatrenie 3.2.2 Regenerácia sídiel (ROP SR, 4.1)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): obce zaradené do pólov rastu

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Potreba realizácie uvedeného opatrenia vyplýva so súčasného stavu „nízkej kvality“ verejných priestranstiev a parkov v území.

Opatrenie 3.2.3 Program Priestory (Ekopolis)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): neziskové organizácie, neformálne skupiny občanov

Odôvodnenie výberu opatrenia: V regióne je záujem realizovať projekty skrášlenia verejných priestranstiev a plôch samotnými občanmi, či už cez neziskové organizácie alebo dobrovoľné skupiny občanov.

Prierezové opatrenia ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina:

Opatrenie 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny (PRV SR, Os 4, kód 431)

Konečný prijímateľ (žiadateľ): MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu integrovanej stratégie rozvoja územia a ktorá musí mať právnu formu: občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

K efektívnej implementácii Integrovanej stratégie rozvoja územia ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina a skvalitneniu manažmentu vnútorných zdrojov je nevyhnutná realizácia tohto opatrenia.

Súhrnný prehľad Integrovanej stratégie rozvoja územia Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina je uvedený v Prílohe č.3.

4.2 Akčný plán vo väzbe na os 4 Leader

Väzba vybraných opatrení osi 3 PRV, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader na ciele Integrovanej stratégie rozvoja územia, reflexia súboru vybraných opatrení osi 3 PRV na situáciu v území (audit zdrojov), analýzy a strategický rámec Integrovanej stratégie rozvoja územia, riešenie problémov daného územia súborom vybraných opatrení osi 3 PRV a podpora jeho rozvoja podľa skutočných potrieb

Prostredníctvom osi 4 vo väzbe na strategický cieľ a špecifické ciele ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina sa budú implementovať tieto nižšie uvedené vybrané opatrenia s nasledovnými aktivitami:

V rámci Špecifického cieľa 1.1:

Opatrenie 1.2.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (PRV SR, Os 3, kód 321)

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ:

- rekonštrukcia a modernizácia rekreačných zón;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských a športových ihrísk, tržníc, a pod.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Ako vyplýva z auditu zdrojov, územie Kopaničiarskeho regiónu disponuje výraznou potrebou modernizácie rekreačných zón, športovísk a ostatného zázemia pre trávenie voľného času.

Cieľom tohto opatrenia je vybudovať zázemie pre poskytovanie efektívnych verejných služieb.

V rámci Špecifického cieľa 2.1:

Opatrenie 2.1.2 Obnova a rozvoj obcí (kód opatrenia podľa PRV SR 322)

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia cyklotrás.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Silné stránky SWOT analýzy deklarujú sčasti vybudovanú sieť značených turistických a cykloturistických trás. Z hľadiska prepojenia územia a ponúknutia prírodného a kultúrno-historického bohatstva je potrebné rozšíriť a dobudovať túto doplnkovú infraštruktúru cestovného ruchu.

Cieľom opatrenia je dobudovaním cyklotrás prispieť k rozvoju cestovného ruchu v regióne.

Opatrenie 2.2.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť A (PRV SR, Os 3, kód 313)

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ:

- prestavba a/alebo prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov, ktoré sú súčasťou rodinných domov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia maximálne 10 lôžok;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia doplnkových relaxačných zariadení (sauna, krb, bazén a pod.).

Súčasťou stavebných investícií môžu byť aj prístupové cesty, pripojenie na inžinierske siete a úpravy v rámci areálu.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Územie regiónu disponuje bytovým fondom vhodným pre využitie na ubytovanie na súkromí. Príležitosti SWOT analýzy avizujú vhodné prostredie pre vybudovanie nízkokapacitného ubytovania a predovšetkým rozvoj chýbajúcich doplnkových služieb.

Cieľom tohto opatrenia je vytvoriť alternatívne zdroje príjmu pre miestne obyvateľstvo.

Opatrenie 2.2.4 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť B (PRV SR, Os 3, kód 313)

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ:

Marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu a rozvoja regiónu

Výdavky súvisiace:

- s prípravou a tlačou propagačných materiálov
- s aktívnou účasťou na zahraničných i domácich veľtrhoch a výstavách cestovného ruchu
- výdavky na vybudovanie informačných a komunikačných technológií
- výdavky súvisiace so zabezpečením systému udeľovania Znakú kvality

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Potreba realizácie tohto opatrenia vyplýva zo súčasnej nízkej miery prezentovania územia a jeho „zviditeľňovania sa“ potenciálnym návštevníkom.

Cieľom tohto opatrenia je zvýšenie úrovne spoločného marketingu regiónu.

Opatrenie 2.3.1 Vzdelávanie a informovanie (kód opatrenia podľa PRV SR 331)

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ:

2. nasledovné formy informačných aktivít

- tvorba nových vzdelávacích programov
- tvorba analýz vzdelávacích potrieb
- krátkodobé kurzy, školenia, tréningy na získanie potrebných vedomostí a zručností;
- konferencie a semináre;
- televízne a rozhlasové kampane (ako sú propagačné aktivity, besedy, talk shows);
- výmenné informačné stáže a návštevy v tuzemsku a v EÚ;
- putovné aktivity k cieľovým skupinám;
- ďalšie formy, ako napríklad tlačené publikácie a webové portály, trvalý informačný a poradenský servis zameraný na celoživotné vzdelávanie.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Potreba intervencie vyplýva z nepripravenosti miestnych podnikateľských subjektov v oblasti cestovného ruchu vo vidieckych obciach. Druhým aspektom a potrebou je získavanie vedomostí a zručností potrebných ku spolupráci pri rozvoji územia.

Cieľom opatrenia je zabezpečiť dostatok príležitostí pre možnosti adekvátneho oplatenia získaných priamo v praxi.

V rámci Špecifického cieľa 3.1:

Opatrenie 3.2.1 Obnova a rozvoj obcí (kód opatrenia podľa PRV SR 322)

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia verejných priestranstiev a parkov.

Odôvodnenie výberu opatrenia:

Z auditu zdrojov vyplýva, že verejné priestranstvá v obci neplnia svoju funkciu a je nutné ich obnoviť. Územie regiónu disponuje výrazným zastúpením hodnotných kultúrnych pamiatok, ktorých okolie je potrebné zveľaďovať a tak zvýšiť ich atraktivitu pre návštevníkov regiónu.

Cieľom opatrenia je skrášliť vzhľad obcí.

Opatrenia osi 3 Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013, implementované prostredníctvom osi 4 Leader tvoria Prílohu č. 4.

4.3 Finančný plán

Finančný plán Integrovanej stratégie rozvoja územia Kopaničiarskeho regiónu – miestna akčná skupina vychádza z reálnych potrieb intervencií do jednotlivých vybraných opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013. Stanovenie výšky alokácií na jednotlivé opatrenia nadväzuje na akčný plán integrovanej stratégie, pričom vychádza z výšky možných objemov stanovených Usmernením pre administráciu osi 4 Leader vydaných MP SR v roku 2008.

Výška oprávnených výdavkov pre jednotlivé opatrenia z osi 3 je rozpočítaná z maximálnej výšky podpory pre MAS v rámci Opatrenia 4.1 Implementácia integrovaných stratégií rozvoja územia. Tabuľka 4.3.1 uvádza rozdelenie finančných prostriedkov na vybrané opatrenia osi 3 PRV podľa špecifických cieľov a tabuľka 4.3.2 prezentuje potrebu financií pre prierezové opatrenia 4.2 Vykonávanie projektov spolupráce a 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny. Popis miery spolufinancovania a vnútorných limitov výšky oprávnených výdavkov je uvedený nižšie.

Tabuľka 4.3.1: Rozdelenie finančných prostriedkov na vybrané opatrenia osi 3 ISRÚ Kopaničiarskeho regiónu – miestna akčná skupina

Opatrenie	Rozsah podpory na 1 projekt v €	Spolu-financovanie užívateľom	Finančný plán v €		
			Celkový rozpočet	Z toho	
				Os 4 Leader	Ostatné zdroje
1.2.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	3 400 – 66 400	1%	517 263	512 142	5 121
2.1.2 Obnova a rozvoj obcí	3 400 – 66 400	1%	268 256	265 600	2 656
2.2.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť A	3 000 – 66 400	50%	996 000	498 000	498 000

2.2.4 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť B	1 500 – 80 000	1%	268 256	265 600	2 656
2.3.1 Vzdelávanie a informovanie	3 000 – 6 640	0%	33 200	33 200	
3.2.1 Obnova a rozvoj obcí	3 400 – 66 400	1%	517 263	512 142	5 121
Suma spolu v €			2 600 238	2 086 684	513 554

Popis miery spolufinancovania a vnútorných limitov výšky oprávnených výdavkov (popis tabuľky 4.3.1) pre jednotlivé opatrenia je nasledovný:

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1.1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb

▪ **Priorita 2 Efektívne verejné služby**

Opatrenie 1.2.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (kód opatrenia podľa PRV SR 321)

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov pre Opatrenie 1.2.1 je 512 142 €, čo predstavuje 99 % oprávnených výdavkov na podporu 7 projektov pri uplatnení maximálnej výšky podpory na 1 projekt vo výške 66 400 €. Miera spolufinancovania vo finančnom vyjadrení predstavuje 5 121 € zo súkromných zdrojov – zo strany konečných prijímateľov pomoci. Celkový rozpočet Opatrenia 1.2.1 tvorí 517 263 €.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce

▪ **Priorita 1 Infraštruktúra cestovného ruchu**

Opatrenie 2.1.1 Obnova a rozvoj obcí (kód opatrenia podľa PRV SR 322)

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov pre Opatrenie 2.1.1 predstavuje celkovú sumu 265 600 €. Táto čiastka predstavuje 99 % oprávnených výdavkov pre podporu 4 projektov pri maximálnej výške podpory na 1 projekt 66 400 € (min. výška podpory na 1 projekt je 3 400 €). Miera spolufinancovania vo finančnom vyjadrení predstavuje 2 656 € zo súkromných zdrojov – zo strany konečných prijímateľov pomoci a v tomto prípade celkový rozpočet Opatrenia 2.1.1 tvorí 268 256 €.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce

▪ **Priorita 2 Rozvoj a diverzifikácia ekonomických aktivít v cestovnom ruchu**

Opatrenie 2.2.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť A (kód opatrenia podľa PRV SR 313)

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov pre Opatrenie 2.2.2 je stanovená na 498 000 €, čo predstavuje výšku podpory pre konečných užívateľov na úrovni 50 %. Odvíjajúc sa od maximálnej výšky oprávnených výdavkov na 1 projekt (66 400 €), uvedených 50 % predstavuje v priemere podporu 7 vybraných projektov. Miera spolufinancovania vo finančnom vyjadrení predstavuje 498 000 € zo súkromných zdrojov – zo strany konečných prijímateľov pomoci. Celkový rozpočet Opatrenia 2.2.2 je 996 000 €.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce

▪ **Priorita 2 Rozvoj a diverzifikácia ekonomických aktivít v cestovnom ruchu**

Opatrenie 2.2.4 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť B (kód opatrenia podľa PRV SR 313)

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov pre Opatrenie 2.2.4 predstavuje celkovú sumu 265 600 €. Táto čiastka predstavuje 95 % oprávnených výdavkov pre podporu 3 projektov pri maximálnej výške podpory na 1 projekt 80 000 € (min. výška podpory na 1 projekt je 1 500 €). V prípade tohto opatrenia je stanovené 1 % spolufinancovanie na úrovni konečných prijímateľov (2 656 €). Celkový rozpočet na Opatrenie 2.2.4 tvorí 268 256 €.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2.1 *Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce*

▪ **Priorita 3 Partnerstvo a spolupráca**

Opatrenie 2.3.1 Vzdelávanie a informovanie (kód opatrenia podľa PRV SR 331)

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov pre Opatrenie 2.3.1 predstavuje sumu 33 200 €. Uvedená výška oprávnených výdavkov z verejných zdrojov predstavuje 100 % podpory oprávnených výdavkov pre podporu projektov konečných užívateľov pomoci (nie je stanovená miera spolufinancovania). V rámci tohto opatrenia uvedená suma predstavuje v priemere podporu 5 projektov pri maximálnej výške čerpania podpory na 1 projekt, t.j. 6 640 €. Celkový rozpočet Opatrenia 2.3.1 tvorí 33 200 €.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3.1 *Skvalitniť životné prostredie a zveľadiť vzhľad obcí*

▪ **Priorita 2 Skrášlenie a atraktivita obcí**

Opatrenie 3.2.1 Obnova a rozvoj obcí (kód opatrenia podľa PRV SR 322)

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov pre Opatrenie 3.2.1 predstavuje celkovú sumu 512 142 €. Táto čiastka predstavuje 99 % oprávnených výdavkov pre podporu 7 projektov pri maximálnej výške podpory na 1 projekt 66 400 € (min. výška podpory na 1 projekt je 3 400 €). Miera spolufinancovania vo finančnom vyjadrení predstavuje 5 121 € zo súkromných zdrojov – zo strany konečných prijímateľov pomoci a v tomto prípade celkový rozpočet Opatrenia 3.2.1 tvorí 517 263 €.

Výška oprávnených výdavkov na opatrenia osi 4 PRV, uvedená v tabuľke 4.3.2, je kalkulovaná samostatne. Výška oprávnených výdavkov pre Opatrenie 4.2 Vykonávanie projektov spolupráce je 151 514 €. Opatrenie 4.2 spadá pod špecifický cieľ 2.1 *Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce*. Oprávnené výdavky z verejných zdrojov pre toto opatrenie predstavujú 100 %. Celková výška finančných prostriedkov v prípade Kopaničiarskeho regiónu – miestna akčná skupina je plánovaná na realizáciu jedného národného projektu a jedného nadnárodného projektu s partnermi z Českej republiky MAS Boskovicko PLUS o.s. a MAS Východní Slovácko.

Z maximálnej výšky prostriedkov v Opatrení 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny, určených Usmernením pre administráciu osi 4 Leader, plánuje Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina využiť pre pokrytie oprávnených výdavkov finančné prostriedky vo výške 417 335 €, z toho 33 868 € na prevádzku a administratívnu činnosť MAS a 83 467 € na budovanie zručností a schopností MAS (tabuľka 4.3.2).

Tabuľka 4.3.2: Finančný plán opatrení osi 4 PRV

Opatrenia Osi 4 PRV	Spolu rozpočet na opatrenie v €	Výška podpory z PRV SR v €	Iné zdroje v €
4.2 Vykonávanie projektov spolupráce	151 514	151 514	0
4.3 Chod miestnej akčnej skupiny	417 335	417 335	0

Celkový rozpočet na úrovni oprávnených výdavkov pre realizáciu integrovanej stratégie je 2 600 238 €. Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina požaduje na realizáciu ISRÚ sumu 2 086 684 € (vybrané opatrenia osi 3) a 417 335 € na Opatrenie 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny.

Finančný plán implementácie opatrení financovaných z PRV SR 2007 – 2013 je uvedený v Prílohe č. 5.

4.4 Monitorovací a hodnotiaci rámec

Pre potreby zabezpečenia monitorovania a hodnotenia integrovanej stratégie boli zostavené monitorovacie a hodnotiace ukazovatele na úrovni strategického cieľa, špecifických cieľov a opatrení. Tabuľka 4.4.1 zahŕňa práve tieto stanovené dodatočné monitorovacie ukazovatele hodnotenia ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina.

Z časovej frekvencie monitorovania výstupov, výsledkov a dopadov na jednotlivých úrovniach sa bude sledovať hodnotenie strategického cieľa na konci roku 2003 a po ukončení implementácie programu v roku 2005, hodnotenie špecifických cieľov sa bude sledovať raz ročne a monitorovacie ukazovatele sa budú monitorovať pri každej žiadosti príjemcov pomoci o platbu.

Tabuľka 4.4.1: Dodatočné monitorovacie ukazovatele

Úroveň	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
Strategický cieľ:	Nárast počtu podnikateľských subjektov	3 602	3 780	Štatistický úrad SR, Krajská správa Trenčín
Špecifický cieľ 1.1: Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb	Počet prisťahovaných obyvateľov (ks)	43 285	47 220	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
Špecifický cieľ 2.1: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce	Počet novovytvorených lôžok v ubytovacích zariadeniach (ks)	0	50	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy) RO/SORO na základe Zákona o slobodnom prístupe k informáciám 1x ročne
Špecifický cieľ 3.1: Skvalitniť životné prostredie a zveľadiť vzhľad obcí	Počet inovatívnych projektov (ks)	0	12	
Opatrenie 1.2.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	Počet zrekonštruovaných a zmodernizovaných rekreačných zón (ks)	3	3	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných	31	5	

Úroveň	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
	a zmodernizovaných detských ihrísk (ks)			
	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných športových ihrísk (ks)	20	3	
	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných tržníc (ks)	3	3	
Opatrenie 2.1.2 Obnova a rozvoj obcí	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných cyklotrás (ks)	2	6	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
Opatrenie 2.2.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu	Počet prestavaných a/alebo pristavaných častí rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov do 10 lôžok (ks)	2	9	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných doplnkových relaxačných zariadení (ks)	4	11	
Opatrenie 2.2.4 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu	Počet vytvorených propagačných materiálov (ks)	0	4	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
	Počet uskutočnených prezentácií na zahraničných a domácich veľtrhoch a výstavách (ks)	1	2	
	Počet vytvorených web stránok (ks)	0	1	
	Počet zriadených on-line rezervačných systémov ubytovania (ks)	0	1	
	Počet systémov udeľovania Znak kvality (ks)	0	1	
	Počet nových vzdelávacích programov (ks)	0	1	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
Opatrenie 2.3.1 Vzdelávanie a informovanie	Počet vytvorených analýz vzdelávacích potrieb (ks)	0	1	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
	Počet kurzov, školení, tréningov (ks)	2	5	

Úroveň	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
	Počet konferencií a seminárov (ks)	0	4	
	Počet výmenných informačných stáží a návštev (ks)	0	1	
	Počet putovných aktivít (ks)	0	1	
	Počet publikácií (ks)	0	1	
	Počet ďalších foriem informačných aktivít (ks)	0	1	
Opatrenie 3.2.1 Obnova a rozvoj obcí	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných verejných priestranstiev (ks)	37	4	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných parkov (ks)	12	3	

Okrem dodatočných monitorovacích ukazovateľov Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina sleduje aj povinné monitorovacie ukazovatele za os 4 Leader a povinné ukazovatele za opatrenia osi 3 Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013, implementované prostredníctvom osi 4 Leader (tabuľka 4.4.2 a 4.4.3).

Tabuľka 4.4.2: Povinné monitorovacie ukazovatele za os 4 Leader

Kód opatrenia:	Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia	Východiskový stav	Cieľová úroveň do roku 2013
41	veľkosť MAS v km ² počet obyvateľov v podporenej MAS počet projektov financovaných MAS počet podporených beneficiarov počet obcí podporeného územia	461,56 43 285 0 0 0	461,56 47 220 60 46 23
Kód opatrenia:	Vykonávanie projektov spolupráce		
421	počet podporených projektov spolupráce počet spolupracujúcich MAS hrubý počet vytvorených pracovných miest	0 0 0	2 3 2
Kód opatrenia:	Chod miestnej akčnej skupiny		
431	počet podporených aktivít počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili tréningovú aktivitu	0 0	1 90

Tabuľka 4.4.3: Povinné ukazovatele za opatrenia osi 3 Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013, implementované prostredníctvom osi 4 Leader

Úroveň	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Typ ukazovateľa	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013
Opatrenie: Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam (311)	Počet prijímateľov podpory (počet)	Výstup	0
	Celkový objem investícií (v EUR)	Výstup	0
	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	Výsledok	0
Opatrenie: Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu (313)	Počet podporených aktivít (počet)	Výstup	15
	Celkový objem investícií (v EUR)	Výstup	763 600
	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	Výsledok	5
Opatrenie: Vzdelávanie a informovanie (331)	Počet účastníkov vzdelávacej/informačnej aktivity (počet)	Výstup	0 / 120
	Počet vzdelávacích dní (počet)	Výstup	32
	Počet účastníkov, ktorí úspešne absolvovali a ukončili vzdelávaciu aktivitu	Výsledok	0
Opatrenie: Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (321)	Počet podporených obcí (počet)	Výstup	23
	Celkový objem investícií (v EUR)	Výstup	512 142
	Počet osôb vo vidieckych oblastiach, ktorí majú prospech z realizovaného projektu	Výsledok	43 285
Opatrenie: Obnova a rozvoj obcí (322)	Počet podporených obcí (počet)	Výstup	23
	Celkový objem investícií (v EUR)	Výstup	777 742
	Počet osôb vo vidieckych oblastiach, ktorí majú prospech z realizovaného projektu	Výsledok	43 285

Spôsob hodnotenia ISRÚ a zapracovania výsledkov hodnotenia

Hodnotenie integrovanej stratégie sa uskutoční v troch základných časových horizontoch: v strednodobom horizonte t.j. v roku 2011, na konci programovacieho obdobia (rok 2013) a nakoniec v roku 2015 po ukončení implementácie stratégie.

Ako už bolo spomínané vyššie, predmetom hodnotenia v strednodobom časovom horizonte je hodnotenie výsledkov na úrovni špecifických cieľov integrovanej stratégie. Čo sa týka záverečného hodnotenia, to bude zamerané na hodnotenie dopadov na úrovni strategického cieľa.

Samotný proces hodnotenia bude „prebiehať tak“, že kancelária MAS priebežne realizuje zber vstupných údajov v rámci stanovených povinných a doplnkových ukazovateľov monitorovania a hodnotenia podľa vyššie popísaného postupu. Následne kancelária vypracuje monitorovacie správy na základe zozbieraných údajov a predloží ich predsedníctvu MAS. Predsedníctvo preložené monitorovacie správy prerokuje, vydá ku nim stanovisko a predloží ich spolu s uvedeným odporúčaním monitorovaciemu výboru. Ten monitorovacie správy prerokuje a zhodnotí plnenie cieľov integrovanej stratégie na svojich zasadnutiach minimálne raz ročne. Monitorovací výbor predloženú správu buď schváli, a vtedy sa pokračuje v stanovenej línii implementácie programu, alebo v prípade odklonu smerovania stratégie k plneniu jej cieľov, monitorovací výbor navrhne opatrenia a tie predloží predsedníctvu MAS a členskej schôdzi na prerokovanie a schválenie.

Podkladom pre strednodobé hodnotenie, ďalej pre hodnotenie programovacieho obdobia a hodnotenia implementácie stratégie sú práve monitorovacie správy, ktoré slúžia ako podklad pre vykonanie hodnotenia nezávislým hodnotiteľom. Ten na základe požiadavky predsedníctva vypracuje súhrnnú hodnotiacu správu a predloží ju predsedníctvu na prerokovanie a monitorovaciemu výboru na schválenie, respektíve neschválenie. V prípade strednodobého hodnotenia správa nezávislého hodnotiteľa slúži monitorovaciemu výboru na sledovanie plnenia cieľov stratégie a návrhy na zmeny v prípade zistenia odklonu od cieľov ISRÚ.

Práve hodnotiacu záverečnú správu nezávislého hodnotiteľa (po ukončení implementácie stratégie) v sebe zahŕňa zhodnotenie efektivity vynaložených finančných prostriedkov, účinnosti vybraných opatrení a činností; a viac či menej vplyv pozitívnych/negatívnych dopadov na trvalú udržateľnosť územia.

Taktiež po ukončení realizácie stratégie a jej vyhodnotení môže súhrnná hodnotiacu správu nezávislého hodnotiteľa slúžiť ako „odborný podklad“ pri zostavovaní novej integrovanej stratégie územia, s cieľom čo najlepšie reflektovať na situáciu v území pri zohľadnení uskutočnených zmien a dopadov.

Postupy sebahodnotenia jednotlivých orgánov MAS

Sebahodnotenie MAS v sebe zahŕňa dve oblasti a to priebeh implementácie stratégie a činnosť MAS a fungovanie vlastného inštitucionálneho zázemia.

Základom seba-hodnotenia implementácie stratégie je neustále (minimálne raz za pol roka) číselné vyhodnocovanie vyššie uvedených indikátorov monitorovania (výstup) a minimálne raz za rok indikátorov hodnotenia (výsledok a dopad) za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte. Ukazovatele dopadu sa vyhodnocujú na konci programového obdobia (rok 2013) a implementácie stratégie (rok 2015). V súčinnosti s PPA ďalej MAS vyhodnocuje indikátory povinne stanovené v PRV SR, opatreniach osi 3 a 4.

Okrem implementácie stratégie MAS Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina pravidelne vyhodnocuje svoje inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie, a to konkrétne:

- Funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS
- Funkčnosť manažmentu MAS
- Flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégii a projektoch

- Schopnosť MAS zabezpečiť implementáciu stratégie a projektov
- Schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov

Pre seba-hodnotenie MAS Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina si predsedníctvo zostaví tabuľky seba-hodnotenia, ktoré zohľadnia vyššie uvedené kritériá a bodovací systém v prvom roku prevádzky MAS, konkrétne do 6 mesiacov od uskutočnenia prvej výzvy. Zároveň MAS v spolupráci s Pôdohospodárkou platobnou agentúrou vyhodnocuje povinné indikátory stanovené v PRV SR 2007 – 2013 v opatreniach osi 4.

IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

KAPITOLA 5: IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC PRI IMPLEMENTÁCIÍ INTEGROVANEJ STRATÉGII ROZVOJA ÚZEMIA

5.1 Organizačná štruktúra a zdroje

5.1.1 Organizačná štruktúra a zabezpečenie činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS)

Štruktúra a organizácia Združenia

Združenie má nasledovnú organizačnú štruktúru:

- a) orgány Združenia sú : Členská schôdza, Predsedníctvo, Predseda, Revízna komisia
- b) pod Predsedníctvo, ktoré je výkonným orgánom Združenia sú zriadené: kancelária Združenia (manažér Združenia – vedúci kancelárie, administratívny pracovník Združenia, účtovník Združenia), Výberová komisia a Monitorovací výbor

Štruktúra a organizácia Združenia je bližšie doložená v prílohách č. 10, 11 a 12.

Úloha a zodpovednosť jednotlivých subjektov a organizačných zložiek Združenia pri realizácii Integrovannej stratégie rozvoja územia

Pri realizácii Integrovannej stratégie rozvoja územia budú mať jednotlivé organizačné zložky Združenia nasledovné úlohy:

Členská schôdza:

- a) schvaľuje stratégiu a jej aktualizáciu

Predsedníctvo:

- a) zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie
- b) zriadi výberovú komisiu Združenia a monitorovací výbor
- c) volí a odvoláva manažéra Združenia
- d) vymenúva členov monitorovacieho výboru
- e) volí a odvoláva členov výberovej komisie Združenia a schvaľuje jej štatút
- f) schvaľuje projekty doporučené výberovou komisiou Združenia na financovanie z PRV

Výberová komisia:

Výberová komisia Združenia hodnotí a vyberá projekty, prostredníctvom ktorých sa bude implementovať stratégia. Zároveň zostavuje a predkladá zoznam projektov (ŽoNFP), ktoré odporúča schváliť na financovanie z PRV výkonnému orgánu.

Výberová komisia Združenia je za svoju činnosť zodpovedná Predsedníctvu a okrem iných činností vykonáva aj administratívnu kontrolu ŽoNFP v zmysle Nariadenia Komisie (ES) č. 1975/2006, čl. 26 ods. 2, v rámci výberu projektov, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom stratégie, pričom:

- schvaľuje vyradenie ŽoNFP z ďalšieho hodnotenia, ktoré nesplnili podmienky formálnej kontroly;
- posudzuje oprávnenosť činností v súlade s činnosťami, ktoré si MAS stanovila pre príslušné opatrenia osi 3. Kontroluje, či činnosti nespádajú do kategórie neoprávnených projektov, stanovených pre príslušné opatrenia osi 3 v Príručke a Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení;
- posudzuje splnenie kritérií pre uznateľnosť výdavkov (oprávnené a neoprávnené výdavky, min. a max. výšku oprávnených výdavkov na 1 projekt) stanovených na príslušné opatrenia osi 3;
- posudzuje oprávnenosť konečného prijímateľa – predkladateľa projektu pre príslušné opatrenie osi 3, v zmysle definícií, ktoré sú uvedené v Príručke a v Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení;
- posudzuje splnenie všetkých minimálnych kritérií spôsobilostí, ktoré sú definované v Príručke pre príslušné opatrenia osi 3 a v Usmernení, kapitole 5.Opatrenie 4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia a Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení a kritérií spôsobilosti, ktoré si stanovilo Združenie v rámci implementácie stratégie;
- posudzuje splnenie podmienok uvedených v Usmernení, kapitole 1. Všeobecné podmienky poskytnutia nenávratného finančného príspevku pre opatrenia osi 4 Leader, časti B a), c), d), i), l);
- hodnotí splnenie výberových kritérií na hodnotenie projektov konečných prijímateľov - predkladateľov projektov na príslušné opatrenie osi 3, ktoré si stanovilo Združenie;
- vyberá projekty v súlade s postupmi na výber projektov;
- zostavuje a predkladá zoznam projektov, ktoré odporúča schváliť na financovanie z PRV Predsedníctvu.

Monitorovací výbor:

Monitorovací výbor je kontrolným orgánom, ktorý vykonáva najmä hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie, ktoré sa predkladajú na RO a PPA, vykonáva monitoring priebehu vecného a finančného plnenia projektov za ročné obdobie a vyhodnotenie jednotlivých výziev.

Predseda:

Predseda podpisuje zmluvy, predkladá PPA projekty (ŽoNFP) doporučené a predbežne schválené Združením na čerpanie finančných prostriedkov z PRV a ďalšie dokumenty, ktoré sú určené pre RO a PPA.

Revízná komisia:

Revízná komisia kontroluje hospodárenie združenia, upozorňuje orgány na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie a tiež kontroluje aj dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov.

Spôsob delegovania zástupcov členov Združenia do orgánov, komisií, príp. pracovných skupín

Členská schôdza

– každý člen Združenia je zároveň členom najvyššieho orgánu Združenia – Členskej schôdze. Členom Združenia sa môže stať každý, kto sa chce podieľať na naplňaní cieľov Združenia a súhlasí so stanovami Združenia. Členom združenia sa môže stať i právnická osoba. O prijatí na základe písomnej prihlášky rozhoduje Členská schôdza hlasovaním.

Zánik členstva v Združení je možný:

- a) vystúpením zo Združenia písomným oznámením člena o vystúpení zo Združenia predsedníctvu,
- b) úmrtím člena Združenia
- c) vylúčením zo Združenia na základe rozhodnutia Členskej schôdze, a to v týchto prípadoch:
  - člen Združenia koná v mene Združenia v rozpore s jeho cieľmi
  - člen Združenia poškodzuje dobré meno Združenia
  - člen Združenia porušuje Stanovy, Organizačný poriadok alebo uznesenia Členskej schôdze Združenia
  - člen Združenia spôsobil svojím konaním Združeniu nenapraviteľnú škodu
- d) zánikom Združenia

Pri vystúpení alebo vylúčení člena Združenia nevzniká nárok na vrátenie členského alebo podielu na majetku Združenia.

Predsedníctvo

Predsedníctvo má 7 členov, ktorí sú volení a odvolávaní Členskou schôdzou. Členov Predsedníctva navrhuje Členská schôdza. Zloženie členov Predsedníctva musí byť vyvážené a reprezentatívne a musí odrážať podmienky nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 a vykonávacieho nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006 – zástupcovia súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového musia byť zastúpení s min. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a zástupcovia verejného sektora s max. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a to počas celého obdobia implementácie stratégie.

Predseda

Predsedu volí Členská schôdza Združenia z kandidátov navrhnutých Predsedníctvom. Predsedu môže v jeho neprítomnosti zastupovať podpredseda, ktorý je navrhnutý Predsedníctvom a volí ho Členská schôdza.

Revízná komisia

- je kontrolným orgánom, ktorý za svoju činnosť zodpovedá najvyššiemu orgánu – Členskej schôdzi. Členstvo v Revíznej komisií je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch Združenia,

okrem členstva v najvyššom orgáne. Revízná komisia má troch členov volených Členskou schôdzou. Jej činnosť organizuje Členskou schôdzou zvolený predseda.

Výberová komisia

Výberovú komisiu volí Predsedníctvo. Výberová komisia má 7 členov a volí si zo svojho streda predsedu. Výberová komisia je uznášaniaschopná, ak sú prítomní členovia s nadpolovičnou väčšinou všetkých hlasov. Uznesenie Výberovej komisie je prijaté, ak sa preň vysloví nadpolovičná väčšina hlasov prítomných členov. Zloženie členov musí byť vyvážené a reprezentatívne a musí odrážať podmienky nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 a vykonávacieho nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006 – zástupcovia súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového musia byť zastúpení s min. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a zástupcovia verejného sektora s max. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a to počas celého obdobia implementácie stratégie. Členovia Výberovej komisie musia pôsobiť v území Združenia, ale nemusia byť členmi Združenia.

Monitorovací výbor

Členov monitorovacieho výboru vymenúva Predsedníctvo. Vykonáva funkciu kontrolnú, hodnotiacu a monitorovaciu a má 5 členov. Monitorovací výbor si volí zo svojho streda predsedu. Predseda monitorovacieho výboru je povinný zúčastňovať sa zasadnutí Predsedníctva s hlasom poradným. Členovia Monitorovacieho výboru musia pôsobiť v území Združenia, ale nemusia byť členmi Združenia.

Spôsob propagácie činnosti Združenia

Propagácia a informovanosť činnosti je nasledovná:

- 1.) Články v tlači - priebežná informovanosť širokej verejnosti o fungovaní Združenia, najaktuálnejších novinkách, o realizácii projektov a hlavných dosiahnutých míľnikov projektov. Články sú uverejňované najmä v regionálnej tlači (Myjavské noviny, Kopaničiar expres, Záhorák, Trenčianske noviny a pod.).
- 2.) Informácie v elektronických médiách – informácie o činnosti a dianí v Združení sú dostupné na internetovej stránke: www.kopaničiariskyregion.sk , kde sú všetky novinky či už z diania v Združení, alebo z oblasti rozvoja vidieka pravidelne aktualizované.
- 3.) Informácie v televíznych médiách - informácie o činnosti a dianí v Združení prezentované najmä v regionálnych televíznych staniciach (Televízia Myjava, Televízia Brezová pod Bradlom, Televízia Stará Turá), ale aj v celoslovenských (STV, TA3).
- 4.) Ostatné druhy propagácie – ako vydávanie letákov a brožúrok o regióne a činnostiach v ňom, účasťou na výstavách propagujúcich regióny SR, ústnym podaním a pod.

Tak ako je propagované Združenie vo všeobecnosti, tak bude prebiehať aj propagácia a publicita pri implementácii Integrovannej stratégie rozvoja územia.

Spôsob konzultácie s konečnými prijímateľmi – predkladateľmi projektov (poradenstvo a expertná pomoc)

Po vyhlásení a zverejnení výziev na predkladanie projektov budú prebiehať konzultácie s predkladateľmi projektov. Pri vyhlásení každej výzvy bude zvolané poradné stretnutie za

účasti členov kancelárie Združenia kde budú žiadateľom predstreté podmienky a kritéria, ktoré musí každý jeden predkladateľ dodržať pri podávaní projektu a ostatné náležitosti. Po vyhlásení a zverejnení výziev na predkladanie projektov budú prebiehať konzultácie s predkladateľmi projektov, či už telefonicky, osobne, alebo písomne. Zodpovednosť za poradenstvo bude niešť manažér Združenia a kancelária.

Personálna matica je vyplnené v prílohe č.8

5.2 Zdroje verejno-súkromného partnerstva (MAS)

5.2.1 Ľudské zdroje

Pre zabezpečenie ľudských zdrojov pozri bližšie Prílohu č.8.

5.2.2 Materiálne zdroje

Prevádzkové podmienky (budovy, kancelárie, dopravné prostriedky a pod), technické vybavenie (kancelárska a audiovizuálna technika), počítačové a programové vybavenie

Materiálne zabezpečenie činnosti	Popis situácie	Vlastnícky vzťah V-vlastné, P-prenajaté, zvýhodnené služby - ZS
Budovy, kancelárie	Kancelária v budove MsÚ v Myjave	ZS
Vybavenie budov, kancelárie	Nábytok – stôl, stolička, kreslo, skrine	ZS
Technika (vrátane počítačovej techniky)	Notebook (1), dataprojektor (2), tlačiareň+kopírka (3), telefón (4), mobilný telefón(5), fax (6)	1-V, 2-ZS, 3-ZS, 4-ZS, 5-V, 6-ZS
Pripojenie na Internet	Pripojenie v rámci siete mesta Myjava	ZS
Dopravné prostriedky	Vlastné auto nie je k dispozícií, možnosť použiť súkromné	P
Iné		

5.2.3 Finančné zdroje

Iné finančné zdroje (okrem finančných prostriedkov opatrenia 4.3 Chod Miestnej akčnej skupiny), ktoré má Združenie k dispozícií, alebo je schopné zabezpečiť pre potreby financovania prevádzky a administratívnej činnosti Združenia

Zdrojmi financií Združenia sú najmä:

- a) členské príspevky
- b) granty
- c) sponzorské príspevky (dary) fyzických osôb
- d) výnosy z majetku
- e) úroky
- f) príjmy z činnosti Združenia, najmä:
  - účastnícke poplatky na vzdelávacích a odborných podujatiach Združenia
  - príjmy za publikačnú a vydateľskú činnosť Združenia
  - výnosy z hospodárskej činnosti Združenia v súlade s príslušnými zákonmi a predpismi
  - služby poskytované v súlade s poslaním a cieľmi Združenia
  - príjmy z reklamnej činnosti

V záujme vytvárania vlastných zdrojov môže Združenie vykonávať v doplnkovom rozsahu vo vzťahu k záujmovej činnosti podnikateľskú činnosť, súvisiacu s poslaním Združenia a v súlade so všeobecne záväznými predpismi a Stanovami Združenia.

5.3 Príjem projektov

Postup pri vyhlásení výziev na implementáciu stratégie

Združenie zverejní prvú Výzvu na implementáciu stratégie do 20-tich pracovných dní odo dňa podpísania Rámcovej zmluvy s PPA a zabezpečí príjem ŽoNFP konečného prijímateľa – predkladateľa projektu do dvoch mesiacov od dňa vyhlásenia Výzvy na implementáciu stratégie. Združenie zverejní časovo ohraňujúcu Výzvu na implementáciu stratégie. Časovo ohraňujúca Výzva na implementáciu stratégie sa začína výberovým kolom pre príjem ŽoNFP konečných prijímateľov – predkladateľov projektov termínom uvedeným vo Výzve na implementáciu stratégie a končí posledným dňom prijímania ŽoNFP uvedeným v rámci danej Výzvy na implementáciu stratégie. Pre vypracovanie ŽoNFP a pre administráciu projektu konečného prijímateľa – predkladateľa projektu platia ustanovenia v Príručke a Usmernení platných ku dňu zverejnenia časovo ohraňujúcej Výzvy zverejnené na internetových stránkach MP SR <http://www.land.gov.sk> alebo Pôdohospodárskej platobnej agentúry <http://www.apa.sk>. Výzvy v rámci implementácie stratégie budú zverejnené minimálne jedenkrát do roka s tým, že posledná výzva bude zverejnená v roku 2012. Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu predkladá ŽoNFP v termíne uvedenom vo Výzve na implementáciu stratégie, ktorú vyhlasuje Združenie.

Spôsob zverejnenia výziev na implementáciu stratégie a informovania verejnosti

Združenie informuje verejnosť o možnostiach predkladania projektov v rámci stratégie. Výzva na predkladanie projektov v rámci implementácie stratégie (ďalej len „Výzva na implementáciu stratégie“) bude zverejnená na viditeľnom a voľne prístupnom mieste. Združenie v rámci Výziev na jednotlivé opatrenia osi 3 uverejní Povinné prílohy k projektu, ktoré budú uvedené v ŽoNFP pre príslušné opatrenia osi 3, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader.

Administratívny postup prijímu a registrácie (ŽoNFP) projektov

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu predkladá ŽoNFP v termíne uvedenom vo Výzve na implementáciu stratégie, ktorú vyhlási Združenie .

ŽoNFP pre jednotlivé opatrenia osi 3, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader sa predkladajú na Združenie podľa realizácie projektu, na predpísanom tlačive, ktoré budú zverejnené na internetovej stránke MP SR: <http://www.land.gov.sk> alebo Pôdohospodárskej platobnej agentúry: <http://www.apa.sk> spolu s prílohami v zmysle ŽoNFP (predkladajú sa rovnaké prílohy tak ako sú definované v ŽoNFP pre jednotlivé opatrenia osi 3).

ŽoNFP sa predkladá osobne v dvoch vyhotoveniach. Združenie prijme len kompletne ŽoNFP, ktoré obsahujú všetky požadované prílohy v zmysle Zoznamu povinných príloh k ŽoNFP. Po prijatí ŽoNFP manažér Združenia vystaví Potvrdenie o prijatí ŽoNFP. Každá prijatá ŽoNFP bude zaregistrovaná a bude jej pridelené identifikačné číslo.

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu je povinný postupovať v súlade s Príručkou, kapitolou 3. Prijímanie a administrácia ŽoNFP, bodom 3.1.2 Prijímanie ŽoNFP (časťou Náležitosti ŽoNFP).

Dodržanie všetkých formálnych náležitostí ŽoNFP bude predmetom formálnej kontroly ŽoNFP. Formálnu kontrolu ŽoNFP vykonáva manažér Združenia, (vyplní časť E – Povinné prílohy projektu v ŽoNFP).

V prípade, ak manažér Združenia pri formálnej kontrole zistí, že ŽoNFP bola podaná ako nekompletná a neobsahuje formálne náležitosti, bude konečnému prijímateľovi – predkladateľovi projektu zaslaná výzva na doplnenie a to osobne alebo doporučene poštou (pri osobnom prevzatí Výzvy na doplnenie ŽoNFP musí byť jej osobné prevzatie konečným prijímateľom – predkladateľom projektu potvrdené podpisom a pečiatkou, ak je konečný prijímateľ – predkladateľ projektu povinný ju používať, a to na rovnopise Výzvy na doplnenie ŽoNFP, ktorý sa zakladá do ŽoNFP). V rámci výzvy na doplnenie môžu byť koneční prijímatelia – predkladatelia projektu požiadaní o doplnenie chýbajúcich príloh, podpisov a pod.

Pri formálnej kontrole manažér Združenia vykonáva aj kontrolu:

- oprávnenosti konečného prijímateľa – predkladateľa projektu pre príslušné opatrenie osi 3, v zmysle definícií, ktoré sú uvedené v Príručke, Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení a v stratégii;
- formy predpísaných príloh (originál, fotokópia, úradne osvedčená fotokópia, resp. elektronická verzia v zmysle povinných príloh k ŽoNFP);
- kompletnosti ŽoNFP podľa Zoznamu povinných príloh k ŽoNFP;
- súlad so stratégiou Združenia.

Manažér Združenia predloží zaregistrované ŽoNFP, ktoré nesplnili podmienky formálnej kontroly na schválenie výberovej komisii Združenia. Na základe tohto schválenia budú koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, ktorí nesplnili podmienky formálnej kontroly a ani v termíne určenom na doplnenie ŽoNFP, neodstránili zistené nedostatky z ďalšieho hodnotenia vylúčení. Združenie o tejto skutočnosti osobne alebo doporučene poštou informuje konečných prijímateľov – predkladateľov projektov (pri osobnom prevzatí

musí byť osobné prevzatie konečným prijímateľom – predkladateľom projektu potvrdené podpisom a pečiatkou, ak je konečný prijímateľ – predkladateľ projektu povinný ju používať, a to na rovnopise).

5.4 Výber ŽoNFP (projektov)

Postupy na výber ŽoNFP (projektov) konečných prijímateľov – predkladateľov projektov (vrátane výberových kritérií na hodnotenie, spôsob hlasovania pri rovnakom počte bodov) pre príslušné opatrenia osi 3 PRV, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader

Výberová komisia Združenia vykoná administratívnu kontrolu prijatých a zaregistrovaných ŽoNFP, ktoré splnili podmienky formálnej kontroly v súlade s Usmernením, kapitolou 2. Miestna akčná skupina, bodom 2.2 Štruktúra MAS, časť 2a) Výberová komisia MAS.

Výberová komisia Združenia zoradí ŽoNFP podľa výsledkov vyhodnotenia projektov (ŽoNFP) a predloží zoznam ŽoNFP, ktoré odporúča schváliť na financovanie z PRV Predsedníctvu na schválenie.

Protokol o výbere projektov Združenia (Usmernenie, Príloha č. 3 Protokol o výbere projektov MAS) spolu s požadovanými prílohami vrátane ŽoNFP, ktoré odporúča schváliť budú odovzdané na Ústredie PPA, Sekciu projektových podpôr na zaregistrovanie a vykonanie administratívnej kontroly ŽoNFP do 30-tich pracovných dní od uzávierky termínu na predkladanie ŽoNFP v rámci Výzvy na implementáciu stratégie a to doporučené poštou.

Koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, ktorí nespĺnili podmienky administratívnej kontroly vykonanej Združením, budú o tejto skutočnosti informovaní do 7 pracovných dní od ukončenia administratívnej kontroly vykonanej Združením osobne alebo doporučené poštou.

Protokol o výbere projektov Združenia musí byť podpísaný predsedom výberovej komisie Združenia, štatutárnym zástupcom Združenia a zástupcom Predsedníctva.

PPA pri administratívnej kontroly ŽoNFP si vyhradzuje právo dodatočného vyžiadania ďalších informácií (objasnenia nezrovnalostí) od konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v závislosti od charakteru projektu. Ak PPA v rámci administratívnej kontroly zistí, pochybenie pri administratívnej kontrole a výbere projektov Združenia, vyzve Združenie k náprave.

PPA nesmie žiadať od konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v prípade objasnenia nezrovnalostí nasledovné informácie a podkladové materiály:

- dodatočné predkladanie povinných a nepovinných príloh ktoré boli predmetom výberových kritérií na hodnotenie konečných prijímateľov – predkladateľov projektu (s výnimkou opravy formálnych chýb);
- opravu/úpravu obsahu povinných príloh a ŽoNFP, ktoré boli predmetom výberových kritérií na hodnotenie konečných prijímateľov – predkladateľov projektu (s výnimkou opravy formálnych chýb).

PPA do 40-tich pracovných dní od prijatia ŽoNFP na PPA (vrátane výzvy na doplnenie)

vykoná administratívnu kontrolu ŽoNFP prijatých na PPA, ktorá pozostáva z kontroly:

- oprávnenosti konečného prijímateľa – predkladateľa projektu pre príslušné opatrenie osi 3, v zmysle definícií, ktoré sú uvedené v Príručke a v Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení;
- splnenia oprávnenosti činností v súlade s činnosťami, ktoré si Združenie stanovilo pre príslušné opatrenia osi 3, ako aj ich súlad s činnosťami definovanými pre príslušné opatrenia osi 3 v Príručke a v Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení. Kontroluje, či činnosti nespádajú do kategórie neoprávnených projektov, stanovených pre príslušné opatrenia osi 3 v Príručke a v Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení;
- splnenia kritérií pre uznateľnosť výdavkov (oprávnené a neoprávnené výdavky, min. a max. výšku oprávnených výdavkov na 1 projekt) stanovených pre príslušné opatrenia osi 3 v Príručke, Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení a splnenia min. a max. výšky oprávnených výdavkov na 1 projekt, ktoré si stanovilo Združenie;
- splnenia všetkých minimálnych kritérií spôsobilostí definovaných pre príslušné opatrenia osi 3 v Príručke, v Usmernení, kapitole 5. Opatrenie 4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia a Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení, a kritérií spôsobilosti, ktoré si stanovilo Združenie na príslušné opatrenia osi 3;
- splnenia podmienok uvedených v Usmernení, kapitole 1. Všeobecné podmienky poskytnutia nenávratného finančného príspevku pre opatrenia osi 4 Leader, časti B c), d), e), i), l);
- splnenie výberových kritérií na hodnotenie konečných prijímateľov - predkladateľov projektov na príslušné opatrenia osi 3, ktoré si stanovila MAS;
- postupov pre výber projektov, ktoré si stanovila MAS;

Predkladané projekty budú hodnotené podľa nasledujúcich bodových kritérií:

1. Opatrenie: Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (rekonštrukcia a modernizácia rekreačných zón; výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských a športových ihrísk, tržníc, a pod.)

P. Č.	KRITÉRIUM	BODY
1.	Projekt je v súlade: s Územným plánom a PHSR obce	10
2.	Komplexnosť projektu – detské ihriská	15
3.	Viac účelnosť využitia – športové ihriská	25
4.	Výška podpory na 1 projekt: do 500 000 Sk 500 000 - 1 000 000 Sk, 1 000 000 – 1 200 000 Sk 1 200 000 – 1 500 000 Sk 1 500 000 Sk – 1 700 000 Sk nad 1 700 000 Sk	10 8 6 4 2 0
5.	Žiadateľovi nebola doposiaľ v rámci ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina schválená v danom opatrení žiadna ŽoNFP	10
6.	V rámci výzvy pre dané opatrenie je predložená iba 1 ŽoNFP	10
7.	Predkladateľom ŽoNFP (štatutárny zástupca žiadateľa) je žena alebo mladý človek do 30 rokov	5
Spolu maximálne		85
POSTUP PRI ROVNAKOM POČTE BODOV		čas podania žiadosti o nenávratný finančný príspevok

2. Opatrenie: Rozvoj a obnova obcí (výstavba, rekonštrukcia a modernizácia cyklotrás)

P. Č.	KRITÉRIUM	BODY
1.	Projekt je v súlade s Územným plánom a PHSR	10
2.	Prepojenosť projektu v obciach: za každú obec 2 b, maximálne 10 bodov	2 - 10
3.	V projekte sú zahrnuté atrakcie	10
4.	V obci sa nachádza podnikateľský subjekt zameraný na vidiecku turistiku a agroturistiku	10
5.	Výška podpory na 1 projekt: do 1 000 000 Sk 1 000 000 – 2 000 000 Sk	10 5
6.	Žiadateľovi nebola doposiaľ v rámci ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina schválená v danom opatrení žiadna ŽoNFP	10
7.	V rámci výzvy pre dané opatrenie je predložená iba 1 ŽoNFP	10
8.	Predkladateľom ŽoNFP (štatutárny zástupca žiadateľa) je žena alebo mladý človek do 30 rokov	5
Spolu maximálne		75
POSTUP PRI ROVNAKOM POČTE BODOV		čas podania žiadosti o nenávratný finančný príspevok

3. Opatrenie: Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť A (prestavba a/alebo prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov, ktoré sú súčasťou rodinných domov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia maximálne 10 lôžok; výstavba, rekonštrukcia a modernizácia doplnkových relaxačných zariadení (sauna, krb, bazén a pod.).

P. Č.	KRITÉRIUM	BODY
1.	Žiadateľovi nebola doposiaľ v rámci ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina schválená v danom opatrení žiadna ŽoNFP	10
2.	Projekt sa realizuje v obci kde je nezamestnanosť – do 2 % – nad 2 % - do 3 % vrátane – nad 3% - do 4% vrátane – nad 4% - do 5 % vrátane – nad 5 % – do 6 % vrátane – nad 6 % – do 7 % vrátane – nad 7 % – do 8 % vrátane	8 10 12 14 16 18 20
3.	Súčasťou projektu zameraného na ubytovacie služby je i poskytovanie ďalších relaxačných služieb (napr. gril, bazén, sauna) ak na uvedené činnosti žiadateľ plánuje minimálne 10 % z celkových oprávnených výdavkov projektu	20
4.	Projekt je umiestnený v obci s nasledovnou hustotou obyvateľov na km ² : do 50 nad 50 – do 100 nad 100 – do 150	20 15 10
5.	Žiadateľ má v rodinnom dome ležiacom na parcele, kde sa realizuje projekt trvalé bydlisko: – nad 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov – nad 24 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov	10 20
6.	V súlade s Územným plánom a PHSR	10
7.	Spolupráca žiadateľa na projekte s inými subjektmi	10
8.	Výška podpory na 1 projekt: do 1 000 000 Sk	10

	1 000 000 - 2 000 000 Sk	5
9.	V rámci výzvy pre dané opatrenie je predložená iba 1 ŽoNFP	10
10.	Predkladateľom ŽoNFP (štatutárny zástupca žiadateľa) je žena alebo mladý človek do 30 rokov	5
Spolu maximálne		135
POSTUP PRI ROVNAKOM POČTE BODOV		čas podania žiadosti o nenávratný finančný príspevok

4. Opatrenie: Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu – časť B (marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu a rozvoja regiónu)

P. Č.	KRITÉRIUM	BODY
1.	Projekt je zameraný na propagáciu celého územia Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina	20
2.	Spolupráca žiadateľa na projekte s inými subjektmi	10
3.	Výstupy projektu sú vo viacerých jazykových mutáciách: 1 mutácia 2 mutácie 3 a viac mutácií (s výnimkou českého jazyka)	5 10 15
4.	Výška podpory na 1 projekt: do 1 000 000 Sk, 1 000 000 – 2 000 000 Sk nad 2 000 000 Sk	10 5 0
5.	Žiadateľovi nebola doposiaľ v rámci ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina schválená v danom opatrení žiadna ŽoNFP	10
6.	V rámci výzvy pre dané opatrenie je predložená iba 1 ŽoNFP	10
7.	Predkladateľom ŽoNFP (štatutárny zástupca žiadateľa) je žena alebo mladý človek do 30 rokov	5
Spolu maximálne		80
POSTUP PRI ROVNAKOM POČTE BODOV		čas podania žiadosti o nenávratný finančný príspevok

5. Opatrenie: Vzdelávanie a informovanie (tvorba nových vzdelávacích programov, tvorba analýz vzdelávacích potrieb, krátkodobé kurzy, školenia, tréningy na získanie potrebných vedomostí a zručností; konferencie a semináre; televízne a rozhlasové kampane (ako sú propagačné aktivity, besedy, talk shows); výmenné informačné stáže a návštevy v tuzemsku a v EÚ; putovné aktivity k cieľovým skupinám; ďalšie formy, ako napríklad tlačené publikácie a webové portály, trvalý informačný a poradenský servis zameraný na celoživotné vzdelávanie)

P. Č.	KRITÉRIUM	BODY
1.	Žiadateľovi nebola doposiaľ v rámci ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina schválená v danom opatrení žiadna ŽoNFP	10
2.	V rámci výzvy pre dané opatrenie je predložená iba 1 ŽoNFP	10
3.	Projekt je zameraný na Os 3: 1 opatrenie 2 opatrenia 3 a viac opatrení	5 10 15
4.	Projekt je zameraný na nasledovné typy aktivít (každý typ aktivity 5 bodov): Seminár Konferencia	20

	Viacdnňový kurz, školenie, tréning Výmenné informačné stáže Tlačené publikácie	
5.	Predkladateľom ŽoNFP (štatutárny zástupca žiadateľa) je žena alebo mladý človek do 30 rokov	5
Spolu maximálne		60
POSTUP PRI ROVNAKOM POČTE BODOV		čas podania žiadosti o nenávratný finančný príspevok

6. Opatrenie: Obnova a rozvoj obcí (výstavba, rekonštrukcia a modernizácia verejných priestranstiev a parkov)

P. Č.	KRITÉRIUM	BODY
1.	Projekt je v súlade s Územným plánom a PHSR	10
2.	Viac účelovosť a komplexnosť (mobiliár)	15
3.	Použitie pôvodných drevín	10
4.	Projekt zahŕňa inovatívny prvok	15
5.	Projekt rieši okolie významných stavieb v obci (napr. pamätníky, múzeá, pamiatkové objekty a pod.)	10
6.	Žiadateľovi nebola doposiaľ v rámci ISRÚ Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina schválená v danom opatrení žiadna ŽoNFP	10
7.	V rámci výzvy pre dané opatrenie je predložená iba 1 ŽoNFP	10
8.	Predkladateľom ŽoNFP (štatutárny zástupca žiadateľa) je žena alebo mladý človek do 30 rokov	5
Spolu maximálne		85
POSTUP PRI ROVNAKOM POČTE BODOV		čas podania žiadosti o nenávratný finančný príspevok

Spôsob zostavenia výberovej komisie Združenia a dôvody výberu jej členov

Výberovú komisiu volí Predsedníctvo. Predsedníctvo bude členov výberovej komisie voliť na základe nasledujúcich bodov:

- člen výberovej komisie musí mať prehľad o danej problematike
- člen výberovej komisie musí pôsobiť v území Združenia, ale nemusí byť členom Združenia
- celkové zloženie členov výberovej komisie musí pokrývať celú oblasť pôsobenia (ekonomickú, poľnohospodársku, verejnú, podnikateľskú, rozvoja cestovného ruchu, kultúrnu, sociálnu, environmentálnu,...)
- zástupcovia súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového musia byť zastúpení s min. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a zástupcovia verejného sektora s max. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a to počas celého obdobia implementácie stratégie

Výberová komisia má 7 členov. Výberová komisia volí zo svojho stredy predsedu.

Člen výberovej komisie Združenia nesmie hodnotiť projekt, ktorý predkladá ako konečný prijímateľ – predkladateľ projektu v rámci implementácie stratégie (resp. je štatutárnym zástupcom, zamestnancom, členom riadiacich orgánov a pod. v organizačnej štruktúre

predkladaného projektu, alebo sa zúčastnil na jeho vypracovaní ako konzultant, poradca alebo expert). V prípade zistenia takejto skutočnosti, musí byť člen výberovej komisie Združenia nahradený iným členom. Pre účely hodnotenia a výberu projektov konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v rámci každej výzvy, Združenie menuje vždy novú výberovú komisiu združenia, ktorá sa môže skladať z rovnakých členov. Na zasadnutie výberovej komisie Združenia budú pozvaní zástupcovia RO, PPA a NSRV, ako pozorovatelia.

Opravné postupy pri výbere ŽoNFP (projektov) konečných prijímateľov – predkladateľov projektov a spôsoby eliminácie konfliktu záujmu

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu môže vzniesť písomnú námietku voči vyradeniu ŽoNFP pri administratívnej kontrole vykonanej Združením do 5-tich - pracovných dní od doručenia oznámenia o vyradení ŽoNFP. Námietka sa podáva na Združenie a musí byť doručená preukázateľným spôsobom. Po prekročení uvedenej lehoty nebude Združenie na vznesené námietky reagovať.

V prípade, ak na základe písomnej námietky voči vyradeniu ŽoNFP pri administratívnej kontrole vykonanej Združením, príp. vyradení ŽoNFP pri jej hodnotení, nepríde k zhode medzi Združením a konečným prijímateľom – predkladateľom projektu, môže konečný prijímateľ – predkladateľ projektu požiadať o preskúmanie postupu Združenia do 5 pracovných dní od doručenia oznámenia od Združenia na ústredie PPA, Dobrovičová 12, 815 26 Bratislava. Žiadosť musí byť doručená preukázateľným spôsobom. Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu musí zároveň o tejto skutočnosti informovať Združenie.

Združenie je povinné v rámci nastavenia postupov na výber projektov konečných prijímateľov – predkladateľov projektov umožniť predložiť žiadosť o preskúmanie postupu Združenia pri administratívnej kontrole vykonanej Združením na PPA a to najneskôr v termíne, keď Združenie odovzdáva Protokol o výbere projektov Združenia na PPA na zaregistrovanie a vykonanie administratívnej kontroly. Po doručení žiadosti o preskúmanie postupu Združenia pri administratívnej kontrole vykonanej Združením, PPA preskúma postup Združenia a v prípade ak bola ŽoNFP v rámci Výzvy na implementáciu stratégie vylúčená neoprávnene, bude Združenie písomne vyzvané k náprave (proces výberu a hodnotenia ŽoNFP sa musí uskutočniť znova). PPA bude na vznesené námietky reagovať do 7 pracovných dní od doručenia námietky.

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu môže vzniesť písomnú námietku voči vyradeniu ŽoNFP pri administratívnej kontrole vykonanej PPA do 10-tich pracovných dní od doručenia oznámenia o nesplnení podmienok administratívnej kontroly. Námietka sa podáva na ústredie PPA, Dobrovičová 12, 815 26 Bratislava a musí byť doručená preukázateľným spôsobom. Po prekročení uvedenej lehoty nebude PPA na vznesené námietky reagovať.

5.5 Kontrola činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS)

Zabezpečenie kontroly činnosti zamestnancov, orgánov a účtovníctva Združenia

Revízná komisia je kontrolným orgánom, ktorý za svoju činnosť zodpovedá najvyššiemu orgánu Členskej schôdzi. Členstvo v Revíznej komisii je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch Združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne – Členskej schôdzi.

Revízná komisia vykonáva:

- kontroluje hospodárenie Združenia, upozorňuje orgány na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie
- kontroluje aj dodržiavanie Stanov a Vnútorných predpisov a smerníc
- kontroluje činnosť kancelárie Združenia

Monitorovací výbor:

Monitorovací výbor je kontrolným orgánom, ktorý vykonáva najmä hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie, ktoré sa predkladajú na RO a PPA, vykonáva monitoring priebehu vecného a finančného plnenia projektov za ročné obdobie a vyhodnotenie jednotlivých výziev.

Združenie sa podpisom Rámcovej zmluvy zaväzuje, že umožní výkon kontroly a auditu zo strany oprávnených kontrolných zamestnancov v zmysle príslušných predpisov Európskeho Spoločenstva a predpisov SR a bude ako kontrolovaný subjekt pri výkone kontroly a auditu riadne plniť povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených predpisov. Najmä je povinný umožniť vykonanie kontroly a auditu použitia NFP a preukázať oprávnenosť vynaložených výdavkov a dodržanie podmienok poskytnutia NFP.

Združenie je povinné vytvoriť oprávneným kontrolným orgánom vykonávajúcim kontrolu a audit primerané podmienky na riadne a včasné vykonanie kontroly a poskytnúť im bezodkladne potrebnú súčinnosť. Združenie je povinné poskytovať požadované informácie, dokladovať svoju činnosť a umožniť vstup oprávneným kontrolným zamestnancom do objektov a na pozemky súvisiace s projektom za účelom kontroly plnenia podmienok Zmluvy.

Oprávnení zamestnanci orgánov kontroly majú počas trvania realizácie schváleného projektu nasledujúcich päť rokov od ukončenia roku, v ktorom bola poskytnutá posledná platba v zmysle uzatvorenej Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy, prístup ku všetkým originálom obchodných dokumentov Združenia, súvisiacich s výdavkami na realizáciu projektu a plnením povinností podľa Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy.

Oprávnení zamestnanci orgánov kontroly a auditu sú:

- poverení zamestnanci PPA, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstva financií SR, Najvyššieho kontrolného úradu SR, príslušnej správy finančnej kontroly;
- zamestnanci poverení kontrolným orgánom na kontrolu čerpania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu SR v zmysle zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zmysle zákona 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov;
- riadne splnomocnení zástupcovia Komisie a Auditorského dvora ES;
- osoby prizvané kontrolnými orgánmi uvedenými v písm. a) až c) v súlade s príslušnými predpismi.

Predmetom výkonu kontroly na mieste je najmä

- overenie skutočného dodania tovarov, vykonania prác alebo poskytnutia služieb deklarovaných na faktúrach a iných relevantných účtovných dokladoch, ktoré predložilo Združenie. V rámci uvedeného sa overujú aj originálny dokladov, ktoré nie sú súčasťou dokumentácie k projektu (napr. stavebný denník);
- overenie súladu realizácie projektu s Rámcovou zmluvou, resp. Zmluvou (harmonogramom prác, finančným plánom projektu a pod.), príp. overovanie ďalších podmienok uvedených v Rámcovej zmluve, resp. Zmluve podľa rozhodnutia RO/PPA;
- overenie, či Združenie predkladá prostredníctvom monitorovacích správ správne informácie ohľadom fyzického pokroku realizácie projektu;
- overenie, či sú v účtovnom systéme Združenia zaúčtované všetky skutočnosti, ktoré sa týkajú projektu žiadateľa a sú predmetom účtovníctva podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov;
- overenie prípadných príjmov z realizovaného projektu;
- overenie dodržiavania pravidiel publicity.

Postupy uskutočňovania kontrol projektov konečných príjemateľov – predkladateľov projektov

Združenie vykonáva administratívnu kontrolu ŽoNFP konečného prijímateľa – predkladateľa projektu, ako súčasť predbežnej finančnej kontroly, v rámci opatrenia 4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia a opatrenia 4.3 Chod Miestnej akčnej skupiny (vo fáze pred zaslaním ŽoNFP na PPA), pričom sa kontroluje formálna a vecná správnosť v súlade s Usmernením, kapitolou 8. Hodnotenie a výber projektov konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v rámci implementácie stratégie.

V súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1975/2006, čl. 26 a čl. 33, PPA môže vykonať kontrolu vybratej vzorky ŽoNFP konečných prijímateľov – predkladateľov projektov, ktoré Združenie neodporučilo, resp. neschválilo na financovanie z PRV v rámci Výzvy na implementáciu stratégie v súlade s podmienkami Usmernenia, kapitolou 8. Hodnotenie a výber projektov konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v rámci implementácie stratégie.

PPA v súlade s § 9 a § 10 zákona NR SR č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov vykonáva predbežnú a priebežnú finančnú kontrolu.

Jednotlivé útvary PPA vykonávajú kontrolu v rámci procesu spracovania ŽoNFP (ukončený podpísaním Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy) a v rámci procesu spracovania ŽoP (ukončený uhradením finančných prostriedkov na účet Združenia, resp. konečného prijímateľa – predkladateľa projektu. V oboch prípadoch PPA vykonáva 100% administratívnu kontrolu žiadostí prijatých na PPA. V prípade Žiadostí o platbu PPA môže vykonať aj kontroly na mieste, pri ktorých by sa mali Združenie, resp. konečný prijímateľ – predkladateľ projektu riadiť ustanoveniami bodu 10.1 Usmernenia.“

Združenie bude uchovávať všetky podporné dokumenty, ktoré sa týkajú oprávnených výdavkov a kontrol projektov v rámci opatrenia 4.3 Chod Miestnej akčnej skupiny, ako aj opatrenia 4.2 Vykonávanie projektov spolupráce v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Zároveň bude Združenie uchovávať všetky dokumenty týkajúce sa výberu a hodnotenia projektov, výzvy, protokoly, zloženie výberových komisií, protokoly o administratívnej kontrole, o výbere projektov, ŽoNFP konečného prijímateľa – predkladateľa projektu aj s prílohami (kópie) nasledujúcich päť rokov od ukončenia roku, v ktorom bola poskytnutá posledná platba.

Predkladateľ projektu sa podpisom Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy zaväzuje, že umožní výkon kontroly a auditu zo strany oprávnených kontrolných zamestnancov v zmysle príslušných predpisov Európskeho Spoločenstva a predpisov SR a bude ako kontrolovaný subjekt pri výkone kontroly a auditu riadne plniť povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených predpisov. Najmä je povinný umožniť vykonanie kontroly a auditu použitia NFP a preukázať oprávnenosť vynaložených výdavkov a dodržanie podmienok poskytnutia NFP.

Predkladateľ projektu je povinný vytvoriť oprávneným kontrolným orgánom vykonávajúcim kontrolu a audit primerané podmienky na riadne a včasné vykonanie kontroly a poskytnúť im bezodkladne potrebnú súčinnosť. Predkladateľ projektu je povinný poskytovať požadované informácie, dokladovať svoju činnosť a umožniť vstup oprávneným kontrolným zamestnancom do objektov a na pozemky súvisiace s projektom za účelom kontroly plnenia podmienok Zmluvy.

Oprávnení zamestnanci orgánov kontroly majú počas trvania realizácie schváleného projektu nasledujúcich päť rokov od ukončenia roku, v ktorom bola poskytnutá posledná platba v zmysle uzatvorenej Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy, prístup ku všetkým originálom obchodných dokumentov predkladateľa projektu, súvisiacich s výdavkami na realizáciu projektu a plnením povinností podľa Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy.

Oprávnení zamestnanci orgánov kontroly a auditu sú:

- poverení zamestnanci PPA, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstva financií SR, Najvyššieho kontrolného úradu SR, príslušnej správy finančnej kontroly;
- zamestnanci poverení kontrolným orgánom na kontrolu čerpania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu SR v zmysle zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zmysle zákona 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov;
- riadne splnomocnení zástupcovia Komisie a Auditorského dvora ES;
- osoby prizvané kontrolnými orgánmi uvedenými v písm. a) až c) v súlade s príslušnými predpismi.

Predmetom výkonu kontroly na mieste je najmä

- overenie skutočného dodania tovarov, vykonania prác alebo poskytnutia služieb deklarovaných na faktúrach a iných relevantných účtovných dokladoch, ktoré predložil predkladateľ projektu ako súčasť ŽoP. V rámci uvedeného sa overujú aj originálne doklady, ktoré nie sú súčasťou dokumentácie k projektu (napr. stavebný denník);
- overenie súladu realizácie projektu s Rámcovou zmluvou, resp. Zmluvou (harmonogramom prác, finančným plánom projektu a pod.), príp. overovanie ďalších podmienok uvedených v Rámcovej zmluve, resp. Zmluve podľa

rozhodnutia RO/PPA;

- overenie, či predkladateľ projektu predkladá prostredníctvom monitorovacích správ správne informácie ohľadom fyzického pokroku realizácie projektu;
- overenie, či sú v účtovnom systéme predkladateľa projektu zaúčtované všetky skutočnosti, ktoré sa týkajú projektu žiadateľa a sú predmetom účtovníctva podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov;
- overenie prípadných príjmov z realizovaného projektu;
- overenie dodržiavania pravidiel publicity.

Kontroly na mieste, ktorú vykonáva PPA predkladateľa projektu sa môže zúčastniť aj poverený zástupca Združenia. V tomto prípade je PPA povinná informovať Združenie o výkone kontroly na mieste u predkladateľa projektu a to 3 pracovné dni pred výkonom kontroly.

Spôsoby zverejňovania výsledkov Integrovanej stratégie rozvoja územia a vyhodnocovanie

Všetky oznámenia pre predkladateľov projektov (v rámci implementácie Integrovanej stratégie rozvoja) budú zverejňované nasledovne:

- Každému predkladateľovi doporučene poštou na jeho adresu (trvalého bydliska, prechodného bydliska, sídla, či prevádzky organizácie)
- Na internetovej stránke Združenia: www.kopaniarskyregion.sk

Projekty predbežne schválené Združením a potom aj PPA budú zverejnené na internetovej stránke Združenia: www.kopaniarskyregion.sk

5.6 Zapojenie žien, mladých ľudí, poľnohospodárov a marginalizovaných skupín obyvateľstva

Zapojenie žien, mladých ľudí do 30 rokov a poľnohospodárov a marginalizovaných skupín do Integrovanej stratégie rozvoja územia

V rámci najvyššieho orgánu Členskej schôdze (50 členov), ktorá pozostáva zároveň zo všetkých členov, sú začlenené aj ženy, mladí ľudia do 30 rokov, poľnohospodári a to nasledovným pomerom:

Ženy: 10 (20 %)

Mladí ľudia do 30 rokov: 3 (6 %)

Poľnohospodári (vrátane poľnohospodárskych subjektov): 8 (16 %)

V rámci výkonného orgánu Predsedníctva (7 členov) sú začlenené aj ženy a poľnohospodári a to nasledovným spôsobom:

Ženy: 4 (57 %)

Poľnohospodári (vrátane poľnohospodárskych subjektov): 2 (29 %)

Zvýhodnenie uvedených skupín v rámci výberových kritérií na hodnotenie projektov konečných prijímateľov – predkladateľov projektov

V rámci všetkých šiestich opatrení Integrovanej stratégie rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ realizovaných cez os 4 Leader, budú pri hodnotení projektov predkladateľov zvýhodnené skupiny ľudí vo veku do 30 rokov a ženy (štatutárny zástupca predkladateľa). Toto zvýhodnenie spočíva v tom, že pri hodnotení samotných projektov budú podľa jedného z bodovacích kritérií ohodnotení 5 bodmi navyše (príloha č.4 – bodovacie kritériá jednotlivých opatrení).

Takýto prístup spočíva v podpore znevýhodnených skupín obyvateľstva, ktoré sú často krát znevýhodňované oproti ostatným skupinám obyvateľstva. Mladí ľudia do 30 rokov majú menšie finančné možnosti na realizáciu svojich zámerov, menšie životné a pracovné skúsenosti a aj preto by mali byť oproti iným skupinám zvýhodnené. Špeciálnym prípadom znevýhodnených skupín sú ženy a vo všeobecnejšej rovine sa k nim viažuca téma rodovej problematiky a rodovej integrácie a s tým spájaná koncepcia rovnosti príležitostí mužov a žien, pretože vo všeobecnosti sú muži oproti ženám zvýhodňovaní takmer vo všetkých oblastiach. Bodovým zvýhodnením žien ako predkladateľiek projektu by sa malo takto dopomôcť k vyrovnaniu príležitostí medzi mužmi a ženami.

KAPITOLA 6: SÚLAD INTEGROVANEJ STRATÉGIE ROZVOJA ÚZEMIA S OSTATNÝMI RELEVANTNÝMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTMI EURÓPSKEHO, NÁRODNÉHO, REGIONÁLNEHO A MIESTNEHO VÝZNAMU

Prepojenosť Integrovanej stratégie rozvoja územia s nasledovnými prioritami EÚ:

Horizontálne priority politík Európskej Únie

Marginalizované Rómske komunity

V rámci stratégie sa nachádza viacero opatrení, ktoré môžu napomôcť k zlepšeniu a skvalitneniu života rómskych marginalizovaných komunít žijúcich v Kopaničiarskom regióne. Tieto sú síce väčšinou agregované v rámci celej populácie, avšak z pohľadu možnosti zamestnania sa, kvalitného vzdelania, možnosti podieľania sa na rozhodovacích aktivitách, ich možno považovať za marginálne.

Opatrenie Vzdelávanie a informovanie by malo zlepšiť vzdelanostnú úroveň rómskych komunít vo viacerých smeroch. Pri rómskych komunitách by sa malo začať so vzdelávaním hlavne u detí, ktoré síce majú možnosť vzdelávať sa prostredníctvom bežného vzdelávacieho systému, evidentne to však v ich prípade nestačí. Najčastejšími dôvodmi sú absencia domácej prípravy na vyučovanie, nevyhovujúce priestorové, sociálne a iné podmienky pre vzdelávanie, nedostatky v rodinnej výchove a podobne. Vzdelávaním dospelých vo forme kurzov, školení a rekvalifikácie by sa malo doceliť ich lepšia konkurencieschopnosť sa presadiť na voľnom pracovnom trhu. Okrem opatrenia Vzdelávanie a informovanie, aj ostatné opatrenia stratégie vo všeobecnosti napomáhajú ku skvalitneniu životných podmienok pre marginalizované rómske komunity.

Rovnosť príležitostí

Podpora základných práv, nediskriminácie a rovnosti príležitostí je jedným zo základných princípov uplatňovaných v EÚ. Rovnosť príležitostí je súčasťou pilierov Európskej stratégie zamestnanosti a Európskej rámcovej stratégie nediskriminácie a rovnakých príležitostí pre všetkých, v zmysle ktorých bude horizontálna priorita Rovnosť príležitostí podporovať potieranie diskriminácie na základe pohlavia, rasy, etnického pôvodu, náboženského vyznania, viery, zdravotného postihnutia, veku, či sexuálnej orientácie. Cieľom horizontálnej priority je „Zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie“. To platí aj pre stratégiu Združenia, ktorej implementácia bude prebiehať v súlade s Rovnosťou príležitostí a nebude nikoho diskriminovať.

Trvaloudržateľný rozvoj

Koncepcia stratégie je v súlade s trvalo udržateľným rozvojom, pod ktorým sa rozumie taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov. Pojem trvalo udržateľný rozvoj je zakotvený v právnom systéme Slovenskej republiky v zákone č. 17/ 1992 Zb. o životnom prostredí. Tým, že Slovenská republika súhlasila s pristúpením k Deklarácii z Ria a Agende 21, uznesením vlády Slovenskej republiky z 8. septembra 1992 č. 118 k informácii o priebehu a výsledkoch Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji, bude aj Združenie naplňať toto uznesenie. V rámci stratégie tomu napomáha opatrenie Rozvoj a obnova obcí, kde jednou z aktivít je výstavba a rekonštrukcia verejných priestranstiev a parkov. Týmto aktivitami sa napomôže k skultúrnemu a zachovaniu prvkov krajiny určených na oddych a rekreáciu obyvateľstva a v neposlednom rade slúžia ako prvky s ekostabilizačnými vlastnosťami. Tak môže prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju Kopaničiarskeho regiónu aj pre budúce generácie.

Trvalá udržateľnosť ekonomického rastu

Koncept trvalo udržateľného rozvoja hovorí o spôsobe ekonomického rastu, ktorý pokrýva potreby spoločnosti vytváraním podmienok blahobytu v krátkodobom, strednodobom, no najmä dlhodobom horizonte. Za týmto účelom prijala EÚ Stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. Jednou z jej dimenzií je práve trvalá udržateľnosť ekonomického rastu, avšak v súčinnosti s udržateľnosťou environmentálnych a sociálnych prvkov krajiny, ktorých zosúladenie stratégia Združenia zachováva, tak, ako je to aj v Stratégií TUR EÚ.

Informačná spoločnosť

Zavádzanie informačno-komunikačných technológií a zefektívňovanie procesov prostredníctvom ich využívania prispieva podstatnou mierou k oveľa vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie všetkých prvkov vedomostnej spoločnosti. Vedomostná spoločnosť a informačná spoločnosť tak netvoria dva rôzne faktory podporujúce udržateľný hospodársky rast a zvyšovanie konkurencieschopnosti SR. Stratégia Združenia je v súlade so záväzným programovým dokumentom koordinácie implementácie horizontálnej priority Informačná spoločnosť pre koordinátora a riadiace orgány jednotlivých operačných programov, ktorým je „Systém koordinácie a implementácie horizontálnej priority Informačná spoločnosť na roky 2007 – 2013“ a sú v ňom zadané základné postupy koordinácie a implementácie.

Opatrenie stratégie Vzdelávanie a informovanie, kde sú zaradené aj aktivity spojené s informačnými technológiami a internetizáciou, dáva predpoklady pre napĺňanie rámca horizontálnej politiky Informačná spoločnosť.

Horizontálne priority vidieckej politiky EÚ

Rozvoj ľudského potenciálu

Jednou z kľúčových disparít brzdiacich kvalitnejší a rýchlejší rozvoj v Kopaničiarskom regióne, ale aj v rámci celého Slovenska, je nedostatočná kvalita ľudských zdrojov. Rozvojom ľudského potenciálu vo viacerých smeroch a efektívnym využitím pracovných síl by sa mala táto disparita potlačiť. Vidiecke územia sú týmto nedostatočným ľudským potenciálom viac postihnuté ako mestá, ktoré majú pre jeho rozvoj viac príležitostí. Jedna z možností rozvoja ľudského potenciálu je pomocouou vzdelávacích aktivít, či už všeobecne, alebo aj vo viazanosti na cestovný ruch, ktorého rozvoj je jednou z priorít stratégie Združenia. Cieľom je inklúzia nezamestnaných a diskriminovaných na trh práce, tvorba pracovných príležitostí so zameraním na rozvoj turistického ruchu a ďalšie, čomu môžu napomôcť aktivity zahrnuté v stratégií v rámci opatrení Vzdelávanie a informovanie a Podpora činností v oblasti cestovného ruchu, či už tvorbou nových pracovných miest, alebo skvalitňovaním ľudského potenciálu vzdelávacími aktivitami.

Zvýšenie integrácie vidieka do informačnej spoločnosti

V súčasnosti pri budovaní vedomostnej spoločnosti dochádza k postupnej premene jej tradičného vnímania v zmysle vedomostného trojuholníka (vzdelávanie, výskum a inovácie) na štvoruholník (pridáva sa strana štvrtá – informatizácia). Zavádzanie informačno-komunikačných technológií (ďalej len „IKT“) a zefektívňovanie procesov prostredníctvom ich využívania prispieva podstatnou mierou k oveľa vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie všetkých prvkov vedomostnej spoločnosti.

Vedomostná spoločnosť a informačná spoločnosť tak netvorí dva rôzne faktory podporujúce udržateľný hospodársky rast a zvyšovanie konkurencieschopnosti SR. Cieľom koordinácie aktivít v týchto oblastiach je zabezpečiť, aby prispievali aj k napĺňaniu cieľov národnej lisabonskej stratégie. V tejto súvislosti môžeme Informačnú spoločnosť definovať ako stav a koncepcne riadený proces smerujúci k maximálnemu využitiu potenciálu ponúkaného IKT vo všetkých relevantných oblastiach spoločenského, politického a hospodárskeho života.

Informatizácia spoločnosti je jedným z kľúčových faktorov, ktorý je nielen predpokladom, ale aj najsilnejším motorom rozvoja vedomostnej ekonomiky. Ak chce Kopaničiarsky región konvergovať k vyspelejším regiónom EÚ potrebuje sa oveľa aktívnejšie podieľať na budovaní a využívaní jednotného informačného priestoru, a vytvoriť tým podmienky pre nevyhnutnú zásadnú technologickú zmenu, ktorou je prechod na vedomostnú spoločnosť.

V úrovni informatizácie spoločnosti patrí Kopaničiarsky región a aj Slovensko, napriek miernemu pokroku v posledných rokoch, k najzaostávajúcim regiónom EÚ. Zvýšenie integrácie vidieckeho prostredia Kopaničiarskeho regiónu do informačnej spoločnosti by malo napomôcť k jeho lepšej adaptabilite na zvyšujúce sa požiadavky na trhu práce, v širšom priestorovom kontexte, k čomu by malo prispieť opatrenie stratégie

Vzdelávanie a informovanie a Podpora činností v oblasti cestovného ruchu – časť B – marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu.

Zlepšenie spravovania vidieka - prístup Leader

Jednou z priorít pre rozvoj vidieka by malo byť zlepšenie jeho manažmentu a spravovania. To sa dá dosiahnuť viacerými opatreniami, napr. zvýšením kapacity pre trvaloudržateľné a integrované spravovanie vidieka na základe partnerstva a spolupráce, podporením vzdelávacích aktivít v oblasti spravovania vidieka, zvýšenie participácie občanov na veciach verejných, podporou budovania informačných systémov, vrátane IT, vzdelávacích aktivít v oblasti budovania moderných kompetencií pre obyvateľov vidieka a pod. Tieto opatrenia sú v rámci stratégie Združenia zakomponované v opatreniach Vzdelávanie a informovanie a v Projektoch spolupráce.